

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT

7. funkční období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
Senátu Parlamentu České republiky
1. schůze

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

7. funkční období

Těsnopisecká zpráva
1. schůze

Pořad 1. schůze

1. Zpráva mandátového a imunitního výboru o výsledku zkoumání, zda byli jednotliví senátoři platně zvoleni
2. Slib senátorů
3. Schválení zasedacího pořádku
4. Informace předsedy volební komise o ustavení volební komise a o volbě jejích funkcionářů
5. Volba předsedy Senátu
6. Stanovení počtu místopředsedů Senátu
7. Volba místopředsedů Senátu
8. Stanovení počtu ověřovatelů
9. Návrh na schválení nominace ověřovatelů Senátu
10. Zřízení výborů Senátu a komisí Senátu
11. Stanovení počtu členů výborů Senátu a komisí Senátu
12. Ustavení výborů Senátu
13. Potvrzení volby předsedů výborů Senátu
14. Ustavení komisí Senátu
15. Volba předsedů komisí Senátu
16. Návrh na stanovení počtu senátorů ve stálých delegacích Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací
17. Volba členů stálých delegací Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací za Senát
18. **Senátní tisk č. 359** – Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů
19. **Senátní tisk č. 333** – Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v České republice, podepsaná dne 8. července 2008 v Praze
20. **Senátní tisk č. 334** – Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o právním postavení ozbrojených sil Spojených států přítomných na území České republiky, podepsaná v Londýně dne 19. září 2008

7. funkční období

Obsah 1. schůze Senátu Parlamentu České republiky

1. den schůze – 26. listopadu 2008	
<u>Jednání zahájil a řídil předseda Senátu Přemysl Sobotka</u>	
Senátor Petr Vícha.....	1
Senátorka Jiřina Rippelová	2
Senátor Jiří Stříteský	2
Senátorka Soňa Paukrtová	3
Usnesení schváleno	3
1. Zpráva mandátového a imunitního výboru o výsledku zkoumání, zda byli jednotliví senátoři platně zvoleni	
Senátor Jiří Pospíšil	4
Usnesení schváleno	5
2. Slib senátorů	
Senátor Marcel Chládek	5
3. Schválení zasedacího pořádku	
Usnesení schváleno	6
4. Informace předsedy volební komise o ustavení volební komise a o volbě jejích funkcionářů	
Senátor Tomáš Grulich	7
Usnesení schváleno	7
5. Volba předsedy Senátu	
Senátor Tomáš Grulich	8
Předseda vlády ČR Mirek Topolánek	10
6. Stanovení počtu místopředsedů Senátu	
Usnesení schváleno	12
7. Volba místopředsedů Senátu	
Senátor Tomáš Grulich	12
8. Stanovení počtu ověřovatelů	
Usnesení schváleno	14
9. Návrh na schválení nominace ověřovatelů Senátu	
Senátor Tomáš Grulich	14

Usnesení schváleno	15
10. Zřízení výborů Senátu a komisí Senátu	
Senátor Vlastimil Balín	16
Senátor Jaromír Štětina	16
Senátor Vlastimil Balín	17
Usnesení schváleno	17
11. Stanovení počtu členů výborů Senátu a komisí Senátu	
Senátor Jiří Stříteský	17
Usnesení schváleno	18
12. Ustavení výborů Senátu	
Senátor Tomáš Grulich	18
Usnesení schváleno	19
<u>Další část schůze řídil místopředseda Senátu Jiří Šneberger</u>	
13. Potvrzení volby předsedů výborů Senátu	
Senátor Jiří Pospíšil	20
Senátor Luděk Sefzig	20
Senátor Jaroslav Kubera	20
Senátor Tomáš Jirsa	21
Senátor Jan Hálek	21
Senátor Ivo Bárek	21
Senátor Igor Petrov	21
Senátorka Alena Palečková	22
Usnesení schváleno	22
14. Ustavení komisí Senátu	
Senátor Tomáš Grulich	22
Senátorka Jiřina Rippelová	23
Senátor Jiří Stříteský	24
Senátorka Soňa Paukrťová	24
Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková	24
Senátor Jaroslav Kubera	25
Senátor Tomáš Grulich	25
Senátor Vlastimil Balín	25
Usnesení schváleno	26
15. Volba předsedů komisí Senátu	
Senátor Tomáš Grulich	27
16. Návrh na stanovení počtu senátorů ve stálých delegacích Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací	
Usnesení schváleno	29

17. Volba členů stálých delegací Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací za Senát

Senátor Tomáš Grulich	29
Usnesení schváleno	31

2. den schůze – 27. listopadu 2008

Jednání zahájil a řídil předseda Senátu Přemysl Sobotka

18. Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů – senátní tisk č. 359

Ministr financí ČR Miroslav Kalousek	32
Předseda vlády ČR Mirek Topolánek	33
Senátor Jiří Stříteský	36
Senátor Jaroslav Kubera	36
Senátor Jiří Pospíšil	38
Místopředseda Senátu Milan Štěch	39
Ministr financí ČR Miroslav Kalousek	41
Senátor Jiří Stříteský	44
Usnesení schváleno	44

19. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v České republice, podepsaná dne 8. července 2008 v Praze – senátní tisk č. 333

Předseda vlády ČR Mirek Topolánek	44
<u>Další část schůze řídil místopředseda Senátu Jiří Liška</u>	
Ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg	47
Senátor Tomáš Töpfer	50
Předseda Senátu Přemysl Sobotka	53

20. Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o právním postavení ozbrojených sil Spojených států přítomných na území České republiky, podepsaná v Londýně dne 19. září 2008 – senátní tisk č. 334

Ministryně obrany ČR Vlasta Parkanová	53
Senátor Tomáš Töpfer	58
Senátor Jiří Oberfalzer	60
Senátor Petr Vícha	60
<u>Další část schůze řídil místopředseda Senátu Jiří Šneberger</u>	
Senátor Jiří Dienstbier	61
Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková	63
Senátor Vlastimil Balín	65
Předseda Senátu Přemysl Sobotka	67
Senátorka Jiřina Rippelová	68
Senátor Josef Řihák	70
Senátor Václav Homolka	72

Místopředseda Senátu Jiří Liška	74
<u>Další část jednání řídil předseda Senátu Přemysl Sobotka</u>	
Senátorka Soňa Paukrtová	75
Senátor Miroslav Nenutil	76
Senátor Jiří Nedoma	77
Senátor Josef Řihák	80
Senátorka Marta Bayerová	80
Senátor Vladimír Dryml	81
Senátor Jaromír Štětina	82
Senátorka Jana Juřenčáková	84
Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková	85
Místopředseda Senátu Petr Pithart	86
<u>Další část schůze řídil místopředseda Senátu Jiří Šneberger</u>	
Místopředseda Senátu Milan Štěch	87
Senátor Luděk Sefzig	90
<u>Další část schůze řídil předseda Senátu Přemysl Sobotka</u>	
Senátor Jiří Pospíšil	91
Místopředseda vlády ČR pro evropské záležitosti Alexandr Vondra	92
Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková	93
Senátor Rostislav Slavotínek	93
Senátor Jiří Dienstbier	94
Ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg	94
Ministryně obrany ČR Vlasta Parkanová	95
Senátor Tomáš Töpfer	96
Usnesení schváleno	98
Závěr 1. schůze v 7. funkčním období	98

**Těsnopisecká zpráva
z 1. schůze Senátu
Parlamentu České republiky
(1. den schůze – 26. listopadu 2008)**

(Jednání zahájeno v 10.00 hodin.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážené kolegyně, vážení kolegové, dovoluji, abych vás přivítal na 1. schůzi Senátu v 7. funkčním období. Vítám zejména předsedu Poslanecké sněmovny Miloslava Vlčka a předsedu vlády ČR Mirka Topolánka. (Potlesk.)

Na zahájení našeho 7. funkčního období zazní státní hymna České republiky. (Shromáždění povstává – zaznívá hymna České republiky – shromáždění usedá.)

Tímto okamžikem jsme zahájili 1. schůzi Senátu Parlamentu ČR v novém funkčním období. Ještě jednou mezi námi vítám jak předsedu Poslanecké sněmovny a předsedu vlády, tak hlavně nově zvolené senátory, a těm, kteří již mezi námi nesedí, děkuji za jejich práci odvedenou v minulém funkčním období.

Tuto schůzi jsem svolal na návrh Organizačního výboru podle § 26 odst. 2 zákona o jednacím řádu Senátu. Pozvánka na dnešní schůzi vám byla zaslána ve středu 5. listopadu 2008.

Z dnešní schůze se omluvil pan senátor Jiří Čunek.

Dovoluji mi tedy ještě jednou, abych přivítal nově zvolené senátory, které prosím, aby do složení slibu, jímž se ujmou výkonu svého mandátu, zatím nehlasovali.

Nyní stanovíme pořad 1. schůze Senátu.

V souladu s usnesením Organizačního výboru č. 275 ze dne 25. listopadu 2008 navrhuji tyto změny pořadu:

- a) bod „Schválení zasedacího pořádku“ projednat jako 3. bod našeho dnešního jednání,
- b) doplnit na pořad 1. schůze senátní tisk č. 359 – Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a to na 18. místo.

Ptám se nyní, zda někdo chce doplnit nebo změnit pořad naší schůze. Přihlásil se pan senátor Petr Vícha a připraví se senátorka Jiřina Rippelová.

Senátor Petr Vícha: Vážený pane předsedo nebo spíše předsedové Senátu, Poslanecké sněmovny a vlády, milí kolegové.

Navrhuji, abychom z pořadu dnešní 1. ustavující schůze vyřadili senátní tisky č. 333 a 334 týkající se radarové stanice.

Jen opravdu velmi krátké zdůvodnění. Nechci v tuto chvíli zde mluvit o tom, že protiradarová obrana by měla být výsledkem společných postupů NATO a České republiky, ani diskutovat na téma technických parametrů, neb v této chvíli ani vědci ještě v této věci nemají jasno.

Důvody, proč chci, abychom hlasovali o vyřazení, jsou spíše technického charakteru. Přesto, že je kontinuita práce Senátu, tak noví senátoři neměli možnost seznámit se s těmito tisky při projednávání ve výborech, dokonce ani o tomto programu nemohou hlasovat ještě noví senátoři, a o tomto zařazení hlasoval také Organizační výbor ve starém složení.

Hlavní důvod je také to, že vůbec nic v této věci nespěchá a může to klidně počkat do další schůze Senátu.

Děkuji za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Přihlášena je paní senátorka Jiřina Rippelová a připraví se senátor Jiří Stříteský. Nechce uplatnit právo přednosti? (Nechce.) Děkuji.

Senátorka Jiřina Rippelová: Vážený pane předsedající, vážení vzácní hosté, kolegyně a kolegové. Já si dovolím upozornit na jednu skutečnost v rámci korektnosti vůči našim novým kolegům.

Pořad 1. schůze Senátu stanoví § 25 a následující našeho jednacího řádu, který přesně říká, co musí obsahovat pořad 1. schůze. Nicméně o tom asi nemá význam a není důvod o to hlasovat. Nicméně my zařazujeme na pořad dnešní 1. schůze i další body. A upozorňuji na to, že celá jedna třetina našich nových kolegů nemůže o tomto pořadu hlasovat. Považuji to za diskriminační a myslím si, že vůči nim to není korektní.

A proto si dovoluji navrhnout nezařadit na pořad dnešní schůze body, které jsou v našem pořadu od bodu č. 18. V případě, že tato moje připomínka a upozornění nebude panem předsedajícím akceptována, pak si dovolím v kontextu s panem kolegou Víchou navrhnout nezařadit body týkající se projednání radarové stanice a smlouvy SOFA, ale i další, tak jak jsem o tom hovořila právě z důvodu nemožnosti hlasovat do složení slibu jedné třetiny našich kolegů. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Paní kolegyně, já jsem vám asi špatně rozuměl. I bod č. 18, tzn. návrh zákona o bankách, který jsem navrhl zařadit, také nechcete projednávat?

Senátorka Jiřina Rippelová: Ano, také.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Dobře. Kolega Stříteský.

Senátor Jiří Stříteský: Vážený pane předsedající, kolegyně a kolegové. Já jsem chtěl požádat právě o to, aby byl pevně zařazen zítra na 9:00 hod. senátní tisk č. 359 o bankách. Je to z toho důvodu, že máme na toto projednávání pozvaného ministra financí pana Kalouska.

A co se týče mých předřečníků, tj. o nezařazení senátních tisků č. 333 a č. 334, se domnívám, že není důvod k tomu, abychom tyto body neprojednávali. Za prvé, o radaru se hovoří v České republice něco přes rok, ve všech médiích, všude celá záležitost se probírá, takže nemůžeme hovořit o tom, že by někdo byl neinformován.

Druhá záležitost je ta, že celou záležitost kolem radaru jsme mohli projednat již na poslední schůzi. Vzhledem ke korektnosti k tomu, že tady právě chyběla jedna třetina senátorů, jsme to odložili po projednání ve všech výborech na dnešní schůzi. Také se o tom vědělo.

A když jsem se seznámil se seznamem nově zvolených kolegů, tak musím říci, že to jsou významné osobnosti našeho politického a veřejného života a tudíž nepředpokládám, že by kolegové byli neznalí v oblasti, co to je radar a co to pro naši republiku znamená. Nejsou to žádní zelenáči.

Proto navrhuji, aby program byl schválen tak, jak byl předložen. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má paní senátorka Soňa Paukrtová.

Senátorka Soňa Paukrtová: Vážení páni předsedové, milí kolegové. Já bych k tomu, co tady bylo již řečeno, ráda poznamenala jednu věc.

Celá řada našich kolegů projednávala problematiku radaru po celé minulé volební období. Přijeli na poslední schůzi Senátu mj. i proto, aby mohli svým hlasováním vyjádřit svůj postoj k radaru. Nakonec jsme akceptovali skutečnost, že nově zvolení senátoři mají plné právo se k této věci vyjádřit.

Chci tedy jenom připomenout, že si myslím, že právě ty mé kolegy, kteří již v tuto chvíli nejsou ve funkci, to mimořádně mrzelo, ale všichni jsme akceptovali, že nově zvolení senátoři by měli o této věci hlasovat.

Velmi se tudíž přimlouvám za to, abychom nevyřazovali tento bod, protože to považuji za velmi symbolické hlasování, a děkuji vám za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Nikoho dalšího přihlášeného nemám, takže končím rozpravu.

A budeme nejprve hlasovat o návrhu kolegy Víchy vyřadit tisky č. 333 a č. 334, a dále budeme hlasovat o návrhu Organizačního výboru zařadit o návrhu zákona o bankách, tzn. krytí vkladů, a o změně zasedacího pořádku Senátu.

Přestože jsou všichni přítomní, svolám zasedání.

Budeme hlasovat o tom, zda vyřadíme tisky o radaru a o smlouvě SOFA.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, zmáčkne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování pořadové číslo 1 ukončeno. Registrováno 52, kvórum 27, pro 7, proti 40. Návrh byl zamítnut.

Nyní budeme hlasovat o návrhu kolegyně Rippelové, aby nebyl zařazen bod, který máme jako tisk č. 359, to je o ručení vkladů v bankách pro občany této země.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro nezařazení tohoto bodu – tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, to znamená, aby byl tento bod zařazen, tlačítko NE.

Hlasování pořadové číslo 2 skončeno. Registrováno 53, kvórum 27, pro hlasovalo 5, proti 43, návrh byl zamítnut.

Nyní budeme **hlasovat o doplnění našeho programu**. Jedna je změna v pořadí našeho programu a jedna je zařazení tisku o bankách.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro tyto dvě změny, tlačítko ANO a zvedne ruku, kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování číslo 3 ukončeno. Registrováno 53, kvórum 27, pro 45, proti nikdo.

Návrh byl schválen.

V této chvíli přistoupíme k prvnímu bodu, kterým je

Zpráva mandátového a imunitního výboru o výsledku zkoumání, zda byli jednotliví senátoři platně zvoleni

Chci připomenout znění § 41 odst. 1 písm. a) jednacího řádu, podle něhož mandátový a imunitní výbor zkoumá, zda jednotliví senátoři byli platně zvoleni a svá zjištění předkládá Senátu.

Nyní uděluji slovo zpravodaji mandátového a imunitního výboru a žádám ho, aby nás informoval o závěrech jednání výboru.

Senátor Jiří Pospíšil: Vážený pane předsedo, vážený předsedo vlády, vážený pane předsedo Poslanecké sněmovny, vážené kolegyně a kolegové, dovoluji si vás informovat, že mandátový a imunitní výbor připjal na své 16. schůzi konané dne 25. listopadu 2008 usnesení č. 28, s jehož obsahem vás nyní seznámím.

Usnesení mandátového a imunitního výboru ze 16. schůze konané 25. listopadu 2008 k ověření platnosti mandátů.

Výbor:

1. Ověřil platnost voleb senátora ve volebním obvodu č. 75 zvoleného v prvním kole voleb dne 17. a 18. října 2008 a platnost volby 26 senátorů zvolených ve druhém kole voleb dne 24. a 25. října 2008 ve volebních obvodech 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 36, 39, 42, 45, 48, 51, 54, 57, 60, 63, 66, 69, 72, 78 a 81. Ověření proběhlo v souladu s ustanovením 41, odst. 1, písm. a) zákona č. 107/1999 o jednacím řádu Senátu.
2. Doporučuje Senátu zjištění mandátového a imunitního výboru, kterým se potvrzuje, že není překážek, aby nově zvolení senátoři složili Ústavou předepsaný slib.
3. Pověřuje mne, abych s tímto usnesením seznámil Senát.

Pro úplnost dodávám, že mandátový a imunitní výbor měl pro svá zkoumání o platnosti volby nových senátorů k dispozici kopii dokladů o ověření totožnosti nově zvolených senátorů, kopii potvrzení o převzetí osvědčení o zvolení senátorem, usnesení státní volební komise č. 80 ze dne 20. října 2008 k vyhlášení o uvedení souhrnných výsledků prvního kola voleb do Senátu Parlamentu ČR konaných ve dnech 17. a 18. října 2008 a usnesení státní volební komise č. 82 ze dne 25. října 2008 k vyhlášení a uveřejnění celkových výsledků voleb do Senátu Parlamentu ČR konaných ve dnech 17. a 18. října 2008 první kolo a ve dnech 24. a 25. října 2008 druhé kolo a čestné prohlášení senátorů o neslučitelnosti funkcí.

Dále měl k dispozici i rozhodnutí soudu o námitkách proti druhému kolu.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Musím se omluvit, protože jsme schválili změny programu, ale neschválili jsme program jako celek. Znělkou bych vás ještě jednou svolal.

Budeme **hlasovat o programu jako celku, ve znění pozměňovacích návrhů.**

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

V hlasování pořadové číslo 4 registrováno 53, kvórum 27, pro 44, proti nikdo.

Návrh byl schválen.

Můžeme pokračovat v našem jednání. Otevírám rozpravu k zprávě senátora Jiřího Pospíšila, do které se nikdo nehlásí. Rozpravu končím. Zpravodaj nemá důvod se vyjadřovat, protože rozprava neproběhla.

Než přistoupíme k hlasování, žádám zpravodaje mandátového a imunitního výboru, aby přečetl návrh usnesení.

Senátor Jiří Pospíšil: Návrh usnesení je, že mandátový a imunitní výbor navrhuje ověřit platnost mandátů a schvalovat. Usnesení pro jistotu, protože jde o závažnou věc, přečtu ještě jednou, i když je dlouhé a je tam celá řada jednotlivých obvodů.

Usnesení je, že výbor ověřil platnost volby senátora ve volebním obvodu 75, zvoleného v prvním kole, a platnost 26 senátorů, zvolených ve druhém kole v obvodech 3 a následujících po třech zvyšujících se číslech.

Ověření proběhlo v souladu s ustanovením § 41 odst. 1 písm. a) zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu. Doporučuje Senátu přijmout zjištění Mandátového a imunitního výboru, které potvrzuje, že není překážek, aby nově zvolení senátoři složili Ústavou předepsaný slib, a je tam to pověření.

Ted' budeme hlasovat o návrhu usnesení Senátu z 1. schůze 26. listopadu ke zprávě tohoto výboru, a tu usnesení bude znít, že **Senát bere na vědomí usnesení mandátového a imunitního výboru č. 28 ze dne 25. listopadu 2008 k ověření platnosti volby senátorů zvolených ve volbách do Senátu Parlamentu ČR.**

Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Všichni víme, o čem budeme hlasovat. Ještě znělkou svolám jednou.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 5 ukončeno, registrováno 53, kvórum 27, pro 52, proti nikdo, **návrh byl schválen.**

Tím končím projednávání tohoto bodu a přistupujeme k dalšímu bodu.

Slib senátorů

Podle čl. 23 Ústavy České republiky skládá senátor slib na první schůzi Senátu, které se zúčastní. V souladu s jednacím řádem tak učiní pronesením slova "slibuji" a podáním ruky tomu, do jehož rukou slib skládá. Složení slibu poté senátor stvrdí svým podpisem.

V této souvislosti připomínám ještě čl. 25 Ústavy České republiky, který řeší zánik mandátu. V něm je uvedeno, že mandát zaniká mj. odepřením slibu nebo složením slibu s výhradou.

Vlastní akt slibu proběhne takto: Nejmladší senátor Senátu pan Marcel Chládek přednese Ústavou stanovený slib a jako první z nově zvolených senátorů jej složí do rukou předsedajícího první schůze v 7. funkčním období. Poté pan senátor Marcel Chládek bude číst jména nově zvolených senátorů podle čísel jejich volebních obvodů, a ti budou postupně přistupovat k předsedajícímu. Slib vykonají pronesením slova „slibuji“ a podáním ruky. Svůj slib poté stvrdí podpisem.

A nyní bych poprosil, abychom povstali, a pana senátora Marcela Chládku, aby přednesl daný slib Ústavou.

Senátor Marcel Chládek: Slibuji věrnost České republice, slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj mandát budu zachovávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Slibuji.

(Všichni jmenovaní senátoři postupně přicházejí před předsednický stůl a skládají do rukou předsedy Senátu Přemysla Sobotky slib.)

volební obvod č. 3 – pan senátor Miroslav Nenučil

volební obvod č. 9 – pan senátor Jiří Bis

volební obvod č. 12 – pan senátor Miroslav Krejča

volební obvod č. 15 – pan senátor Milan Štěch

volební obvod č. 18 – pan senátor Josef Řihák

volební obvod č. 21 – pan senátor Miroslav Škaloud

volební obvod č. 24 – pan senátor Tomáš Kladívko

volební obvod č. 27 – pan senátor Zdeněk Schwarz

volební obvod č. 30 – pan senátor Jiří Dienstbier

volební obvod č. 33 – pan senátor Jaroslav Sykáček

volební obvod č. 36 – pan senátor Karel Kapoun
volební obvod č. 39 – pan senátor Pavel Trpák
volební obvod č. 42 – Pavel Lebeda
volební obvod č. 45 – Vladimír Dryml
volební obvod č. 48 – Miroslav Antl
volební obvod č. 51 – Dagmar Zvěřinová
volební obvod č. 54 – Marta Bayerová
volební obvod č. 57 – Ivo Bárek
volební obvod č. 60 – Miloš Janeček
volební obvod č. 63 – Jiří Lajtoch
volební obvod č. 66 – Karel Korytář
volební obvod č. 69 – Eva Richtrová
volební obvod č. 72 – Petr Guziana
volební obvod č. 75 – Radek Sušil
volební obvod č. 78 – Alena Gajdůšková
volební obvod č. 81 – Hana Doupovcová.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Takže slib byl všemi senátory v souladu s Ústavou. Já děkuji nejmladšímu senátorovi za to, že nám přednesl slib. A protože potřebujeme, abychom mohli dále hlasovat, aktualizovat databázi senátorů, vyhlašuji patnáctiminutovou přestávku.

(Jednání přerušeno v 10.37 hodin.)

(Jednání opět zahájeno v 10.54 hodin.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážené kolegyně, kolegové, budeme pokračovat dalším bodem. Tím je

Schválení zasedacího pořádku

Podle § 51, který stanoví, že každému senátoru je v Jednacím sále Senátu vyhrazeno stálé senátorské křeslo. Návrh vám byl rozdán na lavice. Otevírám rozpravu. Do rozpravy se mi nikdo nehlásí, takže rozpravu končím. V této chvíli budeme hlasovat v souladu s § 51 odst. 1 jednacímho řádu o návrhu zasedacího pořádku Senátu, tak jak byl rozdán. Takže znělku. Než zahájím hlasování, prosím, abyste se všichni znovu zaregistrovali, protože bylo celé zařízení vypnuto a předěláno. V této chvíli hlasuje všech 80, protože pan senátor Čunek se omluvil. Přihlásil se mi pan senátor Vladimír Dryml, ale už se odhlásil.

Takže zahajuji **hlasování o zasedacím pořádku**. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování č. 6 ukončeno, registrováno 77, kvórum 39, pro 75, proti nikdo.

Návrh byl schválen.

Až bude přestávka na volby, bude změněn celý zasedací pořádek a vy si vezmete při té přestávce na volby všechny své věci a půjdete na místo, které jste si teď odsouhlasili.

Jsme u dalšího bodu, tím je

Informace předsedy volební komise o ustavení volební komise a o volbě jejích funkcionářů

Skupina senátorů delegovaná senátorskými kluby na základě parity ustavila podle § 48 odst. 2 jednacího řádu dle návrhů senátorských klubů volební komisi. Členové volební komise se sešli a provedli kroky předepsané v čl. 1 bodu 4 volebního řádu, to znamená, že zvolili ze svého středu předsedu, místopředsedkyni a dva ověřovatele. Toto jsme již mohli pro urychlení našeho jednání učinit, neboť volební komisi Senát nevolí, pouze její ustavení skupinou senátorů bere na vědomí. Předsedou volební komise byl zvolen pan senátor Tomáš Grulich. Pane kolego, máte nyní slovo, abyste nás seznámil s jednotlivými členy komise a ty bych poprosil, aby při přečtení svého jména povstali, abychom se začali blíže poznávat.

Senátor Tomáš Grulich: Děkuji vám, pane předsedo za udělené slovo. Milý pane předsedo vlády, milý pane předsedo, milé kolegyně, kolegové, dovoluji si vás informovat, že volební komise Senátu, kterou ustavila skupina senátorů, zvolila na své 1. schůzi konané dne 25. listopadu 2008 předsedou této komise mne, pro staré senátory – mě znají, pro nové senátory – jmenuji se Tomáš Grulich.

Nyní si vám dovolím před místopředsedkyní komise – senátorku paní Hanu Doupovcovou. Prosím, aby povstala. Děkuji. A dva ověřovatele komise – senátory Václava Koukala a Jaroslava Sykáčka. Zbývajících členy volební komise Senátu jsou kolegové Pavel Čáslava, Jan Horník, Liana Janáčková, Jiří Lajtoch, Jan Nádvorník a Václav Vlček.

Na závěr vás seznámím s usnesením, které volební komise přijala na 1. schůzi.

Usnesení č. 1:

Volební komise zvolila ověřovateli komise senátora Václava Koukala a senátora Jaroslava Sykáčka.

Usnesení č. 2:

Volební komise:

1. Zvolila předsedou komise senátora Tomáše Grulicha.
2. Zvolila místopředsedkyní komise senátorku Hanu Doupovcovou.
3. Pověřila předsedu komise, aby seznámil Senát s tímto usnesením, což jsem nyní učinil.

Děkuji vám za pozornost. Vracím slovo panu předsedovi.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. V této chvíli otevírám rozpravu, do které se nikdo nehlásí, takže ji končím. Budeme hlasovat o návrhu usnesení Senátu k informaci předsedy volební komise, to zní:

Senát bere na vědomí ustavení volební komise ve složení, tak jak nám bylo přečteno.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro toto usnesení, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování č. 7 ukončeno, registrováno 78, kvórum 40, pro 78, proti nikdo.

Návrh byl schválen. Končím tento bod.

Jsmo u dalšího bodu, tímto bodem je

Volba předsedy Senátu

Udělují nyní slovo předsedovi volební komise, aby přednesl návrh na kandidáty.

Senátor Tomáš Grulich: Vážený pane předsedající, milé kolegyně, kolegové. Dovoluji si vás informovat, že volební komise obdržela jediný návrh na předsedu Senátu Parlamentu České republiky. Byl to návrh senátorského klubu Občanské demokratické strany, kterým tento klub navrhuje do funkce předsedy Senátu Parlamentu České republiky senátora Přemysla Sobotku.

Předávám zpět slovo panu předsedajícímu a po rozpravě si vás dovolím seznámit s průběhem volby.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. A já otevírám rozpravu, do které jsem se přihlásil já.

Vážené kolegyně a vážení kolegové, pane premiére, dámy a pánové.

Stojíme dnes na prahu 7. funkčního období naší parlamentní komory, do které bylo od roku 1996 zvoleno celkem 204 senátorek a senátorů.

Od prvních voleb nás zde z vůle našich voličů zůstalo celkem 8. Z klubu ODS je to senátorka Alena Palečková a senátoři Pavel Eybert, Jiří Liška, Jiří Pospíšil, a Přemysl Sobotka, z klubu KDU-ČSL Petr Pithart a Václav Jehlička, z klubu sociální demokracie Milan Štěch.

Ti všichni byli spolu s ostatními svědky i aktivními účastníky velkého úsilí, které se zde napříč politickými kluby věnovalo tomu, aby se český Senát stal opravdu hodnotným naplněním naší Ústavy.

Často se u nás vedou až vášnivé debaty, které články našeho demokratického systému jsou nejslabší či nejméně spolehlivé. Je to nekončící debata závislá na zkušenostech a úhlu pohledu toho či onoho z nás.

Mojí jistotou je naopak pevné přesvědčení, že mezi nejspolehlivější základy naší demokracie naopak patřil – a patří – český Senát.

Je to bezesporu zásluha naprosté drtivé většiny senátorek a senátorů, kteří v něm dosud působili, a nepochybuji o tom, že svůj pozitivní podíl v tom záhy získají i ti, kteří do senátních lavic usedli letos poprvé.

Symbolem naší práce a celkové atmosféry Senátu byly dosud korektní vztahy mezi jednotlivci i kluby a věcná debata upřednostňovaná nad emocemi, konflikty a obstrukcemi, které bohužel dominují v jiných částech našeho politického života.

Právě dosavadní úroveň politické kultury Senátu mě vede k tomu, že bych rád pokračoval ve své dosavadní práci. To je i důvod, proč jsem přijal nominaci svého klubu opět kandidovat na funkci předsedy Senátu, a vás chci dnes požádat o vaši podporu.

Nejednou jsem v minulých letech prohlásil, že se ve funkci předsedy držím zásady, že mou základní rolí doma i v zahraničí je dres České republiky, pod ním dres Senátu a teprve potom dres politické strany, za kterou jsem zvolen. Jsem přesvědčen o tom, že jsem tuto zásadu nikdy neporušil.

Také bych rád dál pokračoval v naplnění čtyř základních pilířů mého dosavadního programu, a tím je zkvalitnění legislativního procesu prostřednictvím dialogu obou komor našeho Parlamentu, zvýšení role Senátu v české i zahraniční politice a ochrana politické kultury v naší zemi.

Nezanedbatelná byla, a je, také snaha zpřístupnit naší veřejnosti v co nejširší míře historické prostory Senátu a udělat z nich prostřednictvím konferencí, seminářů, výstav a dalších kulturních akcí významné středisko přímého kontaktu politiků a občanů.

Příštího půl roku čeká naši republiku předsednictví Evropské unie a leckdo u nás i v zahraničí si klade otázku, jak tuto roli Česká republika zvládne.

Chci udělat vše pro to, aby náš Senát své úlohy v tomto směru splnil. Je známo, že náš Senát je vstupní branou do vysoké politiky pro zkušené komunální politiky či osobnosti, které se dosud významně profilovaly spíše v oborech své původní profese. Takoví lidé mohou mít mnohem citlivější přístup k aktuálním otázkám procesu evropské integrace než od reality odtržená část byrokratů v některých bruselských úřadech. Stále jsem totiž nezměnil svůj názor, že máme hledat jednu z cest, jak našim občanům neodcizovat evropskou politiku, a to především efektivní prací národních parlamentů a jejich spolupráce.

Když se hovoří o bikamerálním systému jako o vhodné ochraně demokracie, vidím v práci národních parlamentů také přirozenou ochranu efektivitu evropské normotvorby a garanci dodržování dělby kompetencí mezi Evropskou unií a jejími členskými státy.

Vrátím se však od velkých evropských témat k ryze české realitě, ke které patří bohužel i fakt, že v naší veřejnosti přežívají ty některé, z různých důvodů umělé živené, negativní postoje části naší veřejnosti vůči Senátu.

Rád bych vás všechny požádal, abychom v příštím funkčním období udělali společně maximum pro to, aby naše práce i úroveň komunikace s médii a veřejností byla tak vysoká, že zmíněný informační dluh vůči jednomu ze základní parlamentní demokracie snížíme na minimum.

Na závěr bych rád poděkoval všem kolegyním a kolegům, kteří se v posledních čtyřech letech aktivně podíleli na práci Senátu a nestáli stranou.

Těším se zároveň na spolupráci s novými senátorkami a senátory.

Myslím si, že mě znáte dobře, a pokud mi dáte důvěru pro další dva roky, můžete se spolehnout, že svým zásadám a programu zůstanu věrný a v zájmu České republiky udělám vše pro jeho naplnění.

Děkuji za pozornost. (Potlesk.)

Do rozpravy se nikdo další nepřihlásil, rozpravu končím. Uděluji slovo předsedovi volební komise, aby nám sdělil pokyny pro konání volby.

Senátor Tomáš Grulich: Kolegyně a kolegové, pokusím se vás seznámit s průběhem samotné volby předsedy Senátu. Pro naše nové kolegy uvádím, že se volba uskuteční v Prezidentském salonku, který se nachází po levé straně za místností, kde je prezence. Ti, kdo již našli bufet, prošli kolem Prezidentského salonku, kde se bude konat volba. Před salonkem se bude tvořit fronta, na stolech, u nichž sedí pracovníce kanceláře, jsou umístěny prezenční listiny, do nichž se každý před volbou podepíše. Teprve poté obdržíte hlasovací lístek, který v salonku za paravánem označíte a vhodíte do zapečetěné urny. Na hlasovacím lístku pro první kolo volby předsedy Senátu je uvedeno pouze jedno jméno, před kterým je pořadové číslo tak, jak to vyžaduje náš volební řád. Pod číslem jedna je uveden jediný kandidát na předsedu Senátu, a to senátor Přemysl Sobotka.

Nyní vás seznámím se způsobem označování hlasovacího lístku podle článku 2 bodu 9 volebního řádu. Dovolím si to demonstrovat. Takto vypadá volební lístek, samozřejmě na menší kartě. Ten, kdo bude souhlasit s volbou, udělá kolem čísla kroužek, kdo nebude souhlasit s volbou, udělá přes jedničku křížek.

Z výše uvedeného pro naši volbu vyplývá, že pořadové číslo jedna musí být vždy označeno, jinak je lístek neplatný. Platnými budou jen takové, na nich bude pořadové číslo před jménem kandidáta označeno v případě souhlasu kroužkem, v případě nesouhlasu bude toto pořadové číslo přeškrtnuto křížkem.

Jiným způsobem upravený lístek nebo neoznačený, než jsem uvedl, způsobují jeho neplatnost. Některým se to zdá směšné, ale ze zkušenosti z minulých voleb se

vždy najde někdo, kdo to označí špatně. Nezakroužkovávat celé jméno, jen číslo, případně udělat křížek.

V prvním kole je předsedou Senátu zvolen ten kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů. Přítomný je ten, kdo si proti podpisu vyzvedne hlasovací lístek. Nezáská-li tento kandidát nadpoloviční většinu přítomných senátorů, koná se druhé kolo první volby, do kterého tento kandidát postupuje. Ve druhém kole je zvolen kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů.

Nebyl-li předseda Senátu zvolen ani ve druhém kole, do 10 dnů se koná nová volba podle volebního řádu.

Prosím kolegy z volební komise, aby se ihned odebrali do Prezidentského salonku, aby za 2 minuty po mém vystoupení mohla být zahájena volba. Vydání hlasovacích lístků a volba bude trvat 25 minut a sčítání lístků opět 25 minut. Je to proto, že se také budou měnit místa senátorů a budou se přešroubovávat cedulky. Proto jsme zvolili takto dlouhý čas. Celkem to bude 50 minut, které doporučuji jako dobu na přerušení schůze Senátu. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vyhlašuji přestávku na volbu předsedy Senátu, která bude trvat do 12.05 hodin.

(Jednání přerušeno v 11.15 hodin.)

(Jednání opět zahájeno ve 12.06 hodin.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážené kolegyně a kolegové, zahajují přerušené jednání a dávám slovo předsedovi volební komise, aby nás seznámil s výsledkem tajné volby předsedy Senátu. Pane kolego, máte slovo.

Senátor Tomáš Grulich: Vážený pane předsedo vlády, vážený pane předsedající, milé kolegyně, kolegové, dovoluji mi, abych vás seznámil s první volbou a prvním kolem a se zápisem o volbě předsedy Senátu Parlamentu ČR, konané dnešního dne 26. listopadu 2008. Počet vydaných hlasovacích lístků byl 80, počet odevzdaných platných i neplatných lístků byl 80, z toho jenom jeden byl neplatný, byl špatně označen. Nevím, jestli je to mou dobrou výřečností, nebo tím, že máme samé chytré kolegy.

Pro senátora Přemysla Sobotku bylo odevzdáno celkem 78 hlasů, tedy konstatuji, že **v prvním kole první volby byl zvolen senátor Přemysl Sobotka předsedou Senátu Parlamentu České republiky** a dovoluji mi, abych mu jako první pogratuloval. (Potlesk.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážené kolegyně a kolegové, prosím sedněte si. Chtěl bych všem poděkovat za tuto volbu.

Věřte, moje slova v mém projevu nebyla lhaním. Já to chci dodržet, a chci, abychom byli týmem, abychom byli dobrou vizitkou našeho českého Senátu.

Díky za vaši volbu. O slovo se přihlásil premiér české vlády Mirek Topolánek.

Předseda vlády ČR Mirek Topolánek: Vážený pane předsedo, vážené paní senátorky, vážení páni senátoři, musím říct, že mně trochu zvlhlo oko, když jsem viděl pana senátora Chládku, jak za ostatní nově zvolené senátory a senátorky

skládal slib, protože přesto, že jsem již starší, tak jsem nezapomněl, jak jsem v roce 1996 tuto roli ještě tehdy ve Valdštejnském sálu plnil za nové senátory já.

Senát urazil za těch 12 let velmi dlouhou cestu a dnes je tělesem, které je respektováno nejenom u nás, ale i v zahraničí. Chtěl bych poděkovat těm, kteří odešli a kteří tady dnes nejsou, za jejich práci a chtěl bych popřát novým senátorům, aby udrželi tradici, která už za těch 8 let, které jsem v těchto lavicích trávil i já, se stala pověstnou, a to je, že Senát je komora uvážlivější než jejich sesterská komora o pár metrů dále. Je to komora, kde se o věcech diskutuje velmi klidně a kde se přijímají taková usnesení, která mají hlavu a patu. Jako komora méně ideologizovaná, řekl bych v tom smyslu, daleko zkušenější než Poslanecká sněmovna.

Chtěl bych poblahopřát staronovému předsedovi Přemyslu Sobotkovi za téměř „kimirsensovskou“ podporu. I to svědčí o tom, že jestliže je jeden kandidát a jestliže chcete navázat na tu tradici klidného, uvážlivého Senátu, tak jste dali důvěru člověku, který si to podle mě zaslouží. Protože to, co on sám o sobě říct nemohl, je to, že se snaží řídit tuto komoru nadstranickým způsobem, tak je pravda a já to mohu potvrdit. Chtěl bych podobnou podporu jako on dostat na nadcházejícím kongresu v Praze, ale to je nad rámec toho, co jsem vám dnes chtěl říct.

Přeji vám do dalšího funkčního období, do těch dvou let dobrou spolupráci mezi sebou, spolupráci s Poslaneckou sněmovnou, tak abyste neměli pocit odstrkované mladší sestry. Přeji vám dobrou spolupráci s vládou.

Sám za sebe bych chtěl slíbit, abyste koordinovali vystoupení ministrů a předkládání zákonů tak, aby nebyly problémy, abyste měli zástupce, který bude předkladatelům zákonů vždy k dispozici.

Ještě jednou přeji předsedovi vše nejlepší do dalších dvou let a vám všem dobrou práci. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Mně se ještě přihlásil pan senátor Alexandr Vondra, zřejmě omylem. Děkuji. To je takové mačkátko, pane ministře. (Obveselení v sále.)

Já bych si z nově zvolené funkce dovolil nyní vyhlásit 30minutovou přestávku a dovolil bych si vás pozvat do Frýdlantského salonku a potom bychom ve 12.40 pokračovali v našem jednání. Ještě jednou děkuji.

(Jednání přerušeno ve 12.12 hodin.)

(Jednání opět zahájeno ve 12.40 hodin.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážené kolegyně a kolegové, je 12.40, takže budeme pokračovat dalším bodem a tím je

Stanovení počtu místopředsedů Senátu

Navrhuji v souladu s § 30 našeho jednacího řádu, aby Senát měl pět místopředsedů. Otevírám rozpravu na toto téma. Do rozpravy se nikdo nehlasí, takže rozpravu končím a v daném okamžiku budeme **hlasovat o tom, jestli budeme mít pět místopředsedů Senátu.**

Zahajuji hlasování o počtu místopředsedů. Kdo je pro pět, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování č. 9 ukončeno, registrováno 76, kvórum 39, pro 70, proti nikdo.
Návrh byl schválen.
Můžeme přistoupit k bodu

Volba místopředsedů Senátu

Zde opět dávám slovo předsedovi volební komise panu senátorovi Grulichovi. A prosím, aby kandidáti, kteří budou představováni, povstali, aby byla šance pro ostatní na seznámení.

Senátor Tomáš Grulich: Děkuji za slovo, pane předsedo, milé kolegyně, kolegové. Dovoluji si vás informovat, že volební komise obdržela tyto návrhy na místopředsedy Senátu.

Klub ODS navrhuje senátory Jiřího Lišku a Jiřího Šnebergera.

Klub ČSSD navrhuje Alenu Gajdůškovou a senátora Milana Štěcha.

Klub senátorů KDU-ČSL navrhuje Petra Pitharta.

Já si dovolím vrátit slovo panu předsedajícímu, aby pokračoval rozpravou.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Já vám děkuji, že mi dáváte podle jednacího řádu tuto důvěru. Takže otevírám rozpravu. Do rozpravy se nikdo nehlásí, takže ji končím a znovu uděluji slovo předsedovi volební komise, aby nám řekl, jakým způsobem se bude volit.

Senátor Tomáš Grulich: Volba místopředsedů Senátu proběhne opět na stejném místě jako v případě volby předsedy Senátu. U prezence před Prezidentským salónkem obdržíte po podpisu hlasovací lístek připravený pro tuto volbu. Na hlasovacím lístku budou v abecedním pořadí uvedena jména navržených kandidátů s tím, že před jménem každého z nich je pořadové číslo kandidáta.

Konkrétně tedy:

Pořadové č. 1 má senátorka Alena Gajdůšková.

Pořadové č. 2 senátor Jiří Liška.

Pořadové č. 3 senátor Petr Pithart.

Pořadové č. 4 senátor Jiří Šneberger.

Pořadové č. 5 senátor Milan Štěch.

Nyní vás seznámím s úpravou hlasovacích lístků podle volebního řádu – čl. 2, bod 10.

Senátor volí místopředsedy Senátu tak, že na hlasovacím lístku vyjádří a) souhlas nejvýše s takovým počtem kandidátů, který byl stanoven pro obsazení míst místopředsedů Senátu zakroužkováním pořadových čísel před jejich jmény. Pořadová čísla před jmény ostatních kandidátů přeškrtné písmenem x, tedy křížkem.

Nesouhlas se všemi kandidáty přeškrtnutím pořadového čísla před jmény všech kandidátů písmenem x nebo křížkem. Je to tedy stejné jako v minulé volbě, jen samozřejmě tady máte jmen pět a každé musí být zaškrtnuto.

Pokud není lístek označen, je považován za neplatný.

Ještě si vás dovolím informovat, že v prvním kole jsou místopředsedy Senátu zvoleni kandidáti, kteří získali nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů. Pokud obdrží nadpoloviční většinu více kandidátů než je počet odevzdaných míst, což u nás nepřipadá v úvahu, ale musím vás s tím seznámit, jsou zvoleni ti z nich, kteří obdrželi nejvyšší počet hlasů.

Nastane-li rovnost hlasů pro kandidáty na volitelných místech a mimo ně, opakuje se mezi nimi volba. Není-li ani tak rozhodnuto, rozhoduje los.

Nezíská-li nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů tolik kandidátů, aby byl obsazen stanovený počet místopředsedů Senátu, koná se na neobsazená místa druhé kolo volby.

Do druhého kola postupují nezvolení kandidáti z prvního kola, kteří mezi nezvolenými získali v prvním kole nejvyšší počet hlasů, nejvýše však dvojnásobný počet kandidátů než je počet neobsazených míst. Při rovnosti hlasů postupují všichni kandidáti se stejným počtem hlasů.

Ve druhém kole jsou zvoleni kandidáti, kteří získali nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů. Pokud obdrží nadpoloviční většinu více kandidátů než je počet obsazovaných míst, jsou zvoleni ti z nich, kteří obdrželi nejvyšší počet hlasů. Nastane-li rovnost hlasů pro kandidáty na volitelných místech a mimo ně, opakuje se volba mezi nimi. Není-li tak opět rozhodnuto, rozhoduje los.

Nebudou-li ani po druhém kole obsazena stanovená místa místopředsedů, koná se na neobsazená místa nová volba podle volebního řádu.

Prosím kolegy z volební komise, aby se odebrali do prezidentského salónku, kde asi za dvě minuty bychom mohli začít s volbou.

Volba bude trvat 20 minut a sčítání lístků opět 20 minut, tedy 40 minut.

A prosím, kdyby pan předseda mohl vyhlásit přestávku.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Samozřejmě, v této chvíli dáme 40minutovou přestávku.

Ale mám dotaz, pane kolego. V případě, že bude stejný počet hlasů pro kandidáta a bude to nad platným kvórem, tak nebudou se doufám opakovat ty volby? Protože já jsem to z vašeho výkladu pochopil.

Senátor Tomáš Grulich: Nebudou. To by bylo jen v tom případě, já jsem na to upozornil, to pan předseda asi přeslechl, že je to jen v tom případě, jestliže je větší počet kandidátů, než je míst na místopředsedy Senátu.

(Jednání přerušeno ve 12.48 hodin.)

(Jednání opět zahájeno ve 13.31 hodin.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Kolegyně a kolegové, zahajují přerušené jednání a dávám slovo předsedovi volební komise, aby nás informoval o výsledku prvního kola první volby místopředsedů Senátu.

Senátor Tomáš Grulich: Dámy a pánové, dovoluji mi, abych vám přečetl zápis první volby prvního kola volby místopředsedů Senátu Parlamentu České republiky. – Já se omlouvám, já jsem si vzal jiný papír.

Počet vydaných hlasovacích lístků byl 80, stejně tak jako v předchozích volbách. Počet odevzdaných platných i neplatných hlasovacích lístků 80, z toho neplatný 1, jeden to stále ještě nepochopil, počet neodevzdaných hlasovacích lístků 0. Pro senátorku Alenu Gajdůškovou bylo odevzdáno 73 hlasů, pro senátora Jiřího Lišku bylo odevzdáno 72 hlasů, pro senátora Petra Pitharta bylo odevzdáno 58 hlasů, pro senátora Jiřího Šnebergera bylo odevzdáno 76 hlasů a pro senátora Milana Štěcha bylo odevzdáno 62 hlasů.

V prvním kole první volby byli zvoleni senátoři jako místopředsedové Senátu: Alena Gajdůšková, Jiří Liška, Petr Pithart, Jiří Šneberger, Milan Štěch.

Dovolte mi, abych kolegům poblahopřál. (Potlesk.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Pane kolego, děkuji. I já blahopřeji všem zvoleným místopředsedům, a poprosil bych je, aby zaujali místa zde. V této chvíli můžu ukončit tento bod.

Jsme u dalšího a tímto bodem je:

Stanovení počtu ověřovatelů

V souladu s § 31 jednacího řádu Senát rozhodne o počtu ověřovatelů Senátu a o návrhu jejich nominací. Ověřovatele Senátu nominují senátorské kluby na základě parity podle článku 3 bodu 1 volebního řádu tak, aby Senát měl nejméně 10 ověřovatelů. Senátorské kluby navrhují, aby Senát měl 12 ověřovatelů. Otevírám rozpravu v daném okamžiku, do které se nikdo nehlásí, takže ji končím. Můžeme přikročit k hlasování o počtu ověřovatelů. Takže nejprve znělku.

Budeme hlasovat o usnesení, že Senát stanoví, že bude mít 12 ověřovatelů.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku, kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování číslo 11 ukončeno, registrováno 76, kvórum 39, pro 72, proti nikdo. **Návrh byl schválen.**

Končím tento bod.

Jsme u bodu:

Návrh na schválení nominace ověřovatelů Senátu

Opět má slovo předseda volební komise. Předpokládám, že všichni jmenovaní vždycky povstanou a navíc, nominaci máte na svých lavicích.

Senátor Tomáš Grulich: Dámy a pánové, dovoluji mi vás seznámit s tím, že volební komise obdržela od jednotlivých senátorských klubů následující návrhy na ověřovatele Senátu. Prosim také, aby jmenovaní povstali. Tomáš Grulich – já vstávat nemusím, neb stojím, Jana Juřenčáková, Václav Koukal, Ludmila Müllerová, Soňa Paukrťová, Rostislav Slavotínek, Jaroslav Sykáček, Miroslav Škaloud, Jaromír Štětina (nepřítomen v sále) – je v kuloárech, Pavel Trpák, Alena Venhodová, Dagmar Zvěřinová.

Návrh usnesení Senátu vám přečtu až po rozpravě, která by měla následovat.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Já otevírám rozpravu, do které se nikdo nehlásí, takže, pane předsedo, vraťte se k mikrofonu a přečtěte nám návrh usnesení.

Senátor Tomáš Grulich: Návrh usnesení z 1. schůze konané dne 26. listopadu 2008 k návrhu na schválení nominaci ověřovatelů Senátu.

Senát schvaluje nominované ověřovatele Senátu v tomto složení: Tomáš Grulich, Jana Juřenčáková, Václav Koukal, Ludmila Müllerová, Soňa Paukrťová, Rostislav Slavotínek, Jaroslav Sykáček, Miroslav Škaloud, Jaromír Štětina, Pavel Trpák, Alena Venhodová a Dagmar Zvěřinová.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Já děkuji a navrhuji, abychom hlasovali o všech najednou. Má někdo jiný návrh, abychom hlasovali po jménech? Nemá. Takže znělka – a budeme hlasovat.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování číslo 12 ukončeno, registrováno 76, kvórum 39, pro 72, proti nikdo, takže **návrh byl schválen**.

A nyní, protože máme ověřovatele, můžeme stanovit ověřovatele naší 1. schůze a navrhuji, aby to byli senátoři Jaroslav Sykáček a Miroslav Škaloud. Připomínku žádnou nevidím, takže nechám o těchto dvou hlasovat.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování číslo 13 ukončeno, registrováno 76, kvórum 39, pro 72, proti nikdo. Návrh byl schválen.

Končím tento bod

Jsme u dalšího bodu, kterým je

Zřízení výborů Senátu a komisí Senátu

Ze zákona Senát zřizuje:

Organizační výbor

Mandátový a imunitní výbor.

A dále navrhuji zřídit tyto výbory:

Ústavně-právní výbor

Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu

Výbor pro územní rozvoj a životní prostředí

Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice

Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost

Výbor pro záležitosti Evropské unie

Výbor pro zdravotnictví a sociální politiku.

Jednací řád dále hovoří o tom, že Senát při zřizování výborů určí, kterému výboru bude příslušet vyřizování peticí a kterému výboru bude příslušet stanovování některých náležitostí spojených s výkonem funkce senátora podle zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců. Senát zároveň určí, kterému výboru bude příslušet schvalování návrhu rozpočtu Kanceláře Senátu a kontrola jeho hospodaření.

Dále Senát určí, kterému výboru nebo výborům bude příslušet projednávání návrhů legislativních aktů a závazných opatření orgánů Evropské unie.

Proto navrhuji určit, že

- a) výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice přísluší vyřizování peticí,
- b) výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu přísluší stanovení některých náležitostí spojených s výkonem funkce senátora podle zvláštního zákona, schvalování návrhu rozpočtu Kanceláře Senátu a kontrola jejího hospodaření
- c) výboru pro záležitosti Evropské unie přísluší projednávání návrhů legislativních aktů Evropské unie, předběžných stanovisek vlády k návrhům legislativních aktů a informací vlády o stavu jejich projednávání, jakož i projednávání příslušných komunikačních dokumentů,
- d) výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost přísluší projednávání návrhů závazných opatření orgánů Evropské unie v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních

věcech, stanovisek vlády k nim a informací vlády o stavu jejich projednávání, jakož i projednávání příslušných komunikačních dokumentů.

Současně navrhuji, abychom zřídili tyto komise Senátu:

Stálou komisi Senátu pro krajany žijící v zahraničí

Stálou komisi Senátu pro ochranu soukromí

Stálou komisi Senátu pro podporu demokracie ve světě

Stálou komisi Senátu pro práci Kanceláře Senátu

Stálou komisi Senátu pro rozvoj venkova

Stálou komisi Senátu pro sdělovací prostředky

Stálou komisi Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury.

Dále navrhuji Dočasnou komisi Senátu pro posouzení ústavnosti Komunistické strany Čech a Moravy.

Paragraf 47 odst. 3 stanoví, že Senát rozhodne, které komise se ustavují podle zásady poměrného zastoupení a které se volí většinovým způsobem.

Navrhuji, aby komise byly voleny většinovým způsobem.

Následně Senát stanoví podle § 43 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu úkoly jednotlivým komisím.

Návrhy usnesení máte rozdány na lavice.

Otevírám k celému tomuto bodu rozpravu. Do rozpravy se nikdo nehlásí, takže ji končím a přistoupíme k hlasování o předloženém usnesení ...

Pardon, omlouvám se, kolego, já jsem vás neviděl, hlásí se kolega Vlastimil Balín. Omlouvám, se že jsem ukončil rozpravu, opět je otevřena.

Senátor Vlastimil Balín: Pane předsedo, milé kolegyně, vážení kolegové. Do úvodu bych chtěl říci, že se nemusíte, pane předsedo, omlouvat, já se omlouvám za to, že jsem byl příliš pomalý, vaši omluvu беру jenom proto, že jste neměl zvednuté oči, protože jste sledoval správně text, abyste nás neuvedl v omyl, což vás šlechtí.

Měl jsem jenom procedurální návrh, pane předsedo, abychom při hlasování o usnesení vyňali a hlasovali samostatně k bodu III. – zřízení Dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti KSČM, protože se nemohu ubránit dojmu, že v podání a rozhodování Senátu Parlamentu ČR se ustavují výbory a komise stálé, dočasné, ale slovo „dočasné“ v případě posuzování ústavnosti Komunistické strany Čech a Moravy by si asi zasloužilo přídomek komise trvalá. Já se domnívám, že tato komise ukončila svoji práci v 6. volebním období.

Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. V každém případě návrh na statut Dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti KSČM byl po politické dohodě, takže já to v této chvíli vnímám a budeme o tom dále jednat.

Hlásí se pan senátor Jaromír Štětina.

Senátor Jaromír Štětina: Vážený pane předsedo, dámy a pánové, my jsme se rozhodli pokračovat v práci naší komise, poněvadž výsledek naší práce je nyní prakticky posuzován. Dne 13. listopadu 2008 na základě rozhodnutí pléna Senátu pan předseda Přemysl Sobotka s doprovodným dopisem tuto zprávu postoupil panu premiérovi Topolánkovi a vláda nyní běžným způsobem projednává tento materiál, včetně našeho usnesení, kde jsme oslovili vládu, aby nechala práci komise posoudit Nejvyššímu správnímu soudu.

Myslím si, že je tedy zcela přirozené, že komise tady bude mít ještě dost práce, protože to může být právě vláda i Nejvyšší správní soud, které mohou mít vzhledem k Senátu dotazy a my jsme připraveni na ně odpovídat.

Proto potřebujeme, aby byla komise zachována.

Děkuji vám za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Dobře. Prosím, kdo dále se hlásí? Nikdo. Musíme tedy vyřešit jeden problém od kolegy Balína, aby se navržená dočasná komise stala stálou komisí Senátu. Pochopil jsem to dobře?

Senátor Vlastimil Balín: Podal jsem procedurální návrh, abychom o tom zvlášť hlasovali.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Zvlášť hlasovat, dobře. Nechám o tom tedy v daném okamžiku hlasovat. Nejprve svolám kolegyně a kolegy do jednacího sálu.

Hlasujeme o tom, zda budeme hlasovat odděleně o dočasné komisi. Zahajuji hlasování. Kdo je pro, stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, stiskne tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování č. 14 bylo ukončeno, registrováno 77, kvórum 39, pro 37, proti 12. Návrh byl zamítnut.

A budeme nyní hlasovat en bloc o návrhu usnesení, tak jak jsem ho přečetl a zároveň jako ho máte všichni na svých slovech.

Zahajuji **hlasování o všech výborech a komisích Senátu, včetně jejich náplně**. Kdo je pro, stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, stiskne tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování č. 15 bylo ukončeno, registrováno 79, kvórum 40, pro 73, proti nikdo.

Návrh byl schválen a končím projednávání tohoto bodu.

Jsme u bodu, který se nazývá

Stanovení počtu členů výborů Senátu a komisí Senátu

Z jednání senátních klubů vzešel návrh, s nímž vás seznámím.

Navrhuji, aby Organizační výbor měl 13 členů, mandátový a imunitní výbor 13 členů, ústavně-právní výbor 9 členů, výbor pro hospodářství atd. 11 členů, výbor pro územní rozvoj atd. 11 členů, výbor pro vzdělávání atd. 9 členů, výbor pro zahraniční věci 11 členů, výbor pro záležitosti EU 10 členů, výbor pro zdravotnictví a sociální politiku 9 členů.

Stálá komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí 13 členů, Stálá komise Senátu pro ochranu soukromí 9 členů, Stálá komise Senátu pro podporu demokracie ve světě 10 členů, Stálá komise Senátu pro práci Kanceláře 9 členů, Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova 14 členů, Stálá komise Senátu pro sdělovací prostředky 12 členů, Stálá komise Senátu pro Ústavu ČR 12 členů, dočasná komise Senátu pro posouzení ústavnosti KSČM 7 členů.

Otevírám rozpravu, do které se hlásí pan senátor a předseda ODS Jiří Stříteský.

Senátor Jiří Stříteský: Vážený pane předsedo, kolegyně a kolegové, stalo se malým nedopatřením, že dočasná komise Senátu pro posouzení ústavnosti KSČM

má pouze 7 členů, přitom pracovala ve větším počtu. Po dohodě se všemi předsedy politických klubů navrhuji počet členů 8. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Dále se nikdo nehlásí, rozpravu končím.

V této chvíli budeme hlasovat o návrhu o počtech. Nejprve budeme hlasovat o změně v dočasné komisi na počet členů 8, potom budeme hlasovat o celku.

Nyní **hlasujeme o navýšení počtu dočasné komise ze 7 na 8 členů**. Zahajuji hlasování.

Kdo je pro, stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, stiskne tlačítko NE a zvedne ruku.

Hlasování pořadové č. 16 ukončeno. Registrováno 79, kvórum 40, pro 59, proti 5. **Návrh byl schválen**.

Nyní budeme **hlasovat pro návrh o počtech v jednotlivých výborech a komisích**, jak jsem ho přednesl.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro toto usnesení, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a zvedne ruku.

Hlasování pořadové č. 17 ukončeno. Registrováno 79, kvórum 40, pro 72, proti nikdo. **Návrh byl schválen**. Tím končím projednávání tohoto bodu.

Jsme u bodu

Ustavení výborů Senátu

Dávám opět slovo předsedovi volební komise kolegovi Grulichovi.

Senátor Tomáš Grulich: Pane předsedo, dámy a pánové, dovoluji si vás informovat, že volební komise obdržela v souladu se článkem 4 volebního řádu od jednotlivých senátorských klubů následující návrhy na členy výborů. Prosím, aby ten, koho budu číst, povstal a aby se všem senátorům představil.

Organizační výbor:

Daniela Filipiová, Alena Gajdůšková, Jiří Liška, Soňa Paukrťová, Petr Pithart, Jiřina Rippelová, Rostislav Slavotínek, Přemysl Sobotka, Jiří Stříteský, Miroslav Škaloud, Jiří Šneberger, Milan Štěch, Petr Vícha.

Mandátový a imunitní výbor:

Miroslav Antl, Pavel Čáslava, Vladimír Dryml, Daniela Filipiová, Jan Horník, Zdeněk Janalík, Václav Koukal, Ludmila Müllerová, Petr Pakosta, Soňa Paukrťová, Jiří Pospíšil, Josef Řihák, Radek Sušil.

Ústavně-právní výbor:

Miroslav Antl, Václav Homolka, Jaroslav Kubera – stojící, Jan Nádvorník, Jiří Oberfalzer, Soňa Paukrťová, Jiřina Rippelová, Dagmar Zvěřinová, Jiří Žák.

Výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu:

Jiří Bis, Jan Hajda, Liana Janáčková, Adolf Jílek, Vítězslav Jonáš, Karel Korytář, Jiří Nedoma, Petr Pakosta, Igor Petrov, Josef Řihák, Jiří Stříteský.

Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí:

Ivo Bárek, Marta Bayerová, Pavel Eybert, Jan Horník, Jiří Lajtoch, Bedřich Moldan, Ludmila Müllerová, Eva Richtrová, Karel Šebek, Petr Vícha, Václav Vlček.

Dalším výborem je výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. Jsou to senátoři Vlastimil Balín, Milan Bureš, Hana Doupovcová, Jan Hálek, Marcel Chládek, Zdeněk Janalík, Jaromír Jermář, Karel Kapoun, Richard Svoboda.

Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost: Jiří Dienstbier, Vladimír Dryml, Tomáš Jirsa, Tomáš Kladívko, Pavel Lebeda, Jiří Pospíšil, Vlastimil Sehnal, Rostislav Slavotínek, Jaroslav Sykáček, Jaromír Štětina, Tomáš Töpfer.

Dále je to výbor pro záležitosti Evropské Unie: Tomáš Grulich, Petr Guziana, Jana Juřenčáková, Václav Koukal, Miroslav Krejča, Luděk Sefzig, Miroslav Škaloud, Pavel Trpák, Alena Venhodová, Otakar Veřovský.

Posledním výborem je výbor pro zdravotnictví a sociální politiku: Pavel Čáslava, Daniela Filipiová, Miloš Janeček, Miroslav Nenutil, Alena Palečková, Božena Sekaninová, Zdeněk Schwarz, Pavel Sušický, Radek Sušil.

Toť zatím ode mne vše. Děkuji a vracím slovo předsedovi.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Otevírám rozpravu k danému návrhu, jak bylo přečteno. Jenom na začátek pro steno oprava: pan senátor Řehák se jmenuje Josef, a ne Jiří, jak bylo sděleno. Nikdo se nehlásí, končím rozpravu a přistoupíme k hlasování o usnesení, které zní:

Senát ustavuje výbory ve složení, které přednesl předseda volební komise: Zahajují hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 18 ukončeno, registrováno 78, kvórum 40, pro 72, proti nikdo, **návrh byl schválen**. Hlásí se mi pan senátor Tomáš Grulich.

Přesto jsme tímto usnesením schválili personální obsazení jednotlivých výborů.

Senátor Tomáš Grulich: Já se kolegovi Řihákovi omlouvám, je to Josef, ale není to Řehák, ale Řihák.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Takže steno má nyní jasno. My, doufám, že do budoucna také. Než přerušíme naši schůzi, tak výbory by se měly sejít na ustanovujících schůzích. Řízením mandátového a imunitního výboru pověřuji pana senátora Jiřího Pospíšila. Schůze by se měla konat ve Valdštejnově pracovně. Vzhledem ke dvojímu členství se schůze tohoto výboru bude konat až po schůzích ostatních výborů.

Řízením výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice pověřuji pana kolegu Jana Hála. Schůze se uskuteční v místnosti č. 352 VP-C.

Řízením ústavně-právního výboru pověřuji pana senátora Jaroslava Kubera. Ustavující schůze bude v Zeleném salonku.

Řízením výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu pověřuji pana kolegu Igora Petrova. Výbor se sejde ve Valdštejnově pracovně.

Řízením výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost pověřuji pana senátora Tomáše Jirsu. Výborová schůze bude v Růžovém salonku.

Řízením výboru pro zdravotnictví a sociální politiku pověřuji paní kolegyni Alenu Palečkovou. Ustavující schůze se uskuteční v Zaháňském salonku.

Řízením výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí pověřuji pana senátora Ivo Bárka. Schůzi bude mít ve Frýdlantském salonku.

Řízením výboru pro záležitosti Evropské unie pověřuji pana senátora Ludka Sefziga a sejdou se v Černínském salonku.

V této souvislosti upozorňuji na rozdíl mezi volbou předsedy výboru výborem a volbou předsedy výboru Senátem.

V případě nastávající volby předsedy výborů Senátu organizaci volby zajišťuje výbor sám, tzn., že návrhy kandidátů předkládají senátoři jménem svých senátorských klubů přímo na schůzi výboru.

Já v této chvíli přerušuji naše jednání do 15.45 hodin, a poprosil bych, aby jednotlivé výbory přišly se svými zvolenými předsedy, které následně budeme potvrzovat tady na plénu.

(Jednání přerušeno ve 14.05 hodin.)

(Jednání opět zahájeno v 15.45 hodin.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Kolegyně a kolegové, vítám vás po delší době v sálu, počkám ještě, až se zbytek z vás usadí a budeme pokračovat ve schváleném pořadu schůze.

Kolegyně a kolegové, následujícím bodem je

Potvrzení volby předsedů výborů Senátu

Výbory, které se ustavily, se sešly a zvolily si své předsedy. Žádám postupně senátory, kteří řídili schůze jednotlivých výborů, aby nám je představili. Jako prvního prosím pana senátora Jiřího Pospíšila, aby nás seznámil s výsledkem volby mandátového a imunitního výboru. Prosím, pane senátore, máte slovo.

Senátor Jiří Pospíšil: Vážený pane místopředsedo, dámy a pánové, dovoluji mi, abych vás seznámil s usnesením mandátového a imunitního výboru z první schůze konané dnes k volbě předsedy výboru. Po úvodním slově předsedajícího výboru senátora Jiřího Pospíšila a po rozpravě výbor zvolil pro 7. funkční období Senátu Parlamentu ČR předsedou výboru senátora Jiřího Pospíšila a pověřil mě, abych předložil toto usnesení předsedovi Senátu Parlamentu ČR. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bylo jednomyslné a já se domnívám, že bylo správné, prosím Senát, aby toto usnesení potvrdil. (Veselost v sále.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane předsedo. Dalším je pan senátor Luděk Sefzig. Poprosím ho, aby nás seznámil s výsledkem jednání výboru pro evropské záležitosti. Prosím, pane senátore, a poprosím vás – já vím, vážení přátelé, že je to pro vás radostná zpráva, že byl pan senátor Pospíšil zvolen předsedou výboru, ale trochu méně hlučně. Děkuji.

Senátor Luděk Sefzig: Na jednání výboru pro záležitosti Evropské unie na první schůzi, která před malým okamžikem skončila, jsme stanovili počet ověřovatelů čtyři – Tomáše Grulich, Petra Guziana, Janu Juřenčákovou a Pavla Trpáka, dále jsme stanovili počet místopředsedů na čtyři. Ve veřejném hlasování jsme zvolili za místopředsedy výboru pana Václava Koukala, Miroslava Krejču, Alenu Venhodovou, Otakara Veřovského. Dále výbor zvolil jednohlasně předsedou výboru senátora Luděka Sefziga, tedy mne. Já děkuji za důvěru kolegů, členů výboru pro záležitosti Evropské unie.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane předsedo. Nyní poprosím pana senátora Jaroslava Kubera, aby nás seznámil s výsledkem volby ústavně-právního výboru.

Senátor Jaroslav Kubera: Ústavně-právní výbor na své ustavující schůzi zvolil v tajném hlasování senátora Jaroslava Kubera předsedou ústavně-právního

výboru. Stanovil, že výbor bude mít tři místopředsedy a zvolil senátory Miroslava Antla, Dagmar Zvěřinovou a Jiřího Žáka místopředsedy ústavně-právního výboru.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Dalším je pan senátor Tomáš Jirsa. Požádám ho, aby nás seznámil s jednáním výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. Prosím, pane senátore.

Senátor Tomáš Jirsa: Vážený pane předsedající, dámy a pánové. Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost na svém ustavujícím zasedání zvolil do svého čela předsedou výboru pana senátora Jiřího Dienstbiera – gratuluji – a čtyři místopředsedy Tomáše Jirsu, Tomáše Töpfera, Pavla Lebedu a Jaromíra Štětínu. Všem zvoleným gratuluji. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane senátore. Následně poprosím o slovo pana senátora Jana Hála, aby nás seznámil s výsledkem volby ve výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice. Pan senátor Hálek už jde. Prosím, máte slovo.

Senátor Jan Hálek: Pane předsedající, dámy a pánové, dovoluji mi, abych přednesl usnesení výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, který na své první schůzi zvolil pro 7. funkční období Senátu v tajné volbě v prvním kole první volby předsedou výboru senátora Jaromíra Jermáře. A současně zvolil v neveřejném hlasování ověřovateli výboru Vlastimila Balína, Zdeňka Janalíka a Hanu Doupovcovou. Místopředsedy výboru jsou Milan Bureš, senátor Jan Hálek a senátor Karel Kapoun.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Já děkuji, pane senátore, další požádám o výsledek jednání výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí pana senátora Ivo Bárka. Prosím, pane senátore.

Senátor Ivo Bárek: Vážený pane místopředsedo, milé kolegyně, vážení kolegové, dovoluji vám přednesl druhé usnesení výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí z první schůze, která se konala dnes k volbě předsedy výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí. Výbor zvolil pro 7. funkční období Senátu předsedou výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí senátora Ivo Bárka a pověřil ho předložit toto usnesení předsedovi Senátu. Děkuji za podporu.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane senátore. Následně poprosím o slovo pana senátora Igora Petrova, aby nás seznámil s výsledkem jednání výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu. Prosím, pane senátore.

Senátor Igor Petrov: Vážené dámy, vážení pánové, výbor pro hospodářství a zemědělství a dopravu na svém prvním zasedání zvolil za svého předsedu pana senátora Jana Hajdu jednohlasně. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane senátore. Poslední bude paní senátorka Alena Palečková, která nás seznámí s výsledkem volby výboru pro zdravotnictví a sociální politiku. Prosím, paní senátorko.

Senátorka Alena Palečková: Vážený pane předsedající, kolegyně a kolegové. I náš výbor pro zdravotnictví a sociální politiku zvolil možnost veřejné volby pro sedmé funkční období Senátu a předsedkyní výboru pro zdravotnictví a sociální politiku zvolil mne, tedy Alenu Palečkovou. Místopředsedy výboru byli potom zvoleni pánové senátoři Janeček, Sušický a Sušil. Děkuji za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Já děkuji, paní senátorko, a otevírám v tuto chvíli rozpravu k tomuto bodu. Do rozpravy se nikdo nehlásí, končím tedy rozpravu a budeme hlasovat o potvrzení všech předsedů výborů najednou. Má někdo jiný návrh z pléna? Nereflektuji žádný návrh, dovolte mi tedy, abych fanfárou přivolal nepřítomné senátorky a senátory do sálu, a posléze přednesu návrh usnesení a **budeme hlasovat.**

Kolegyně a kolegové, přednesu návrh usnesení:

Senát potvrzuje ve funkci předsedy mandátového a imunitního výboru pana senátora Jiřího Pospíšila.

Ústavně-právního výboru pana senátora Jaroslava Kuberu.

Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu senátora Jana Hajdu.

Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí senátora Ivo Bárka.

Výboru pro vzdělání, vědu, kulturu, lidská práva a petice senátora Jaromíra Jermáře.

Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost senátora Jiřího Dienstbiera.

Výboru pro záležitosti Evropské unie senátora Luďka Sefziga.

Výboru pro zdravotnictví a sociální politiku senátorku Alenu Palečkovou.

V sále je aktuálně přítomno 75 senátorek a senátorů, kvórum je tedy 38. Zahajuji hlasování.

Kdo je pro návrh, ať stiskne tlačítko ANO a zvedne zřetelně ruku nad hlavu.

Kdo je proti návrhu, ať stiskne tlačítko NE a zvedne ruku nad hlavu.

Kolegyně a kolegové, konstatuji, že v hlasování pořadové číslo 19 se ze 77 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 39 pro vyslovilo 76, proti nebyl nikdo.

Návrh byl přijat.

Dalším bodem našeho schváleného pořadu pléna je

Ustavení komisí Senátu

Dávám slovo předsedovi volební komise, aby nás seznámil s návrhem na ustanovení komisí Senátu. Návrhy, které předložily senátorské kluby, vám byly rozdány. Poprosím pana senátora Grulicha. Máte slovo, pane předsedo.

Senátor Tomáš Grulich: Pane předsedající, dámy a pánové, dovoluji si vás informovat, že volební komise obdržela v souladu s článkem 4 volebního řádu od jednotlivých senátorských klubů následující návrhy na členy komisí Senátu. Se souhlasem pana předsedajícího si myslím, že už nikdo nemusí vstávat, protože si myslím, že už vstal každý alespoň jednou.

Stálá komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí: Tomáš Grulich, Petr Guziana, Jan Hálek, Marcel Chládek, Miloš Janeček, Jaromír Jermář, Pavel Lebeda, Jan Nádvorník, Petr Pakosta, Alena Palečková, Miroslav Škaloud, Jaromír Štětina, Otakar Veřovský.

Stálá komise Senátu pro ochranu soukromí: Miroslav Antl, Tomáš Jirsa, Jana Juřenčáková, Tomáš Kladívko, Jiří Pospíšil, Radek Sušil, Tomáš Töpfer, Pavel Trpák, Alena Venhodová.

Stálá komise Senátu pro podporu demokracie ve světě: Jiří Dienstbier, Adolf Jílek, Tomáš Jirsa, Vítězslav Jonáš, Jaroslav Kubera, Jiří Nedoma, Vlastimil Sehnal, Karel Šebek, Milan Štěch, Jaromír Štětina.

Stálá komise Senátu pro práci Kanceláře Senátu: Daniela Filipiová, Jan Hálek, Adolf Jílek, Karel Korytář, Jiří Nedoma, Alena Palečková, Božena Sekaninová, Jiří Stříteský, Milan Štěch.

Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova: Hana Doupovcová, Jan Hajda, Jan Horník, Vítězslav Jonáš, Jana Juřenčáková, Karel Kapoun, Václav Koukal, Ludmila Müllerová, Miroslav Nenutil, Božena Sekaninová, Pavel Sušický, Karel Šebek, Dagmar Zvěřinová, Jiří Žák.

Stálá komise Senátu pro sdělovací prostředky: Jiří Bis, Milan Bureš, Vladimír Dryml, Alena Gajdůšková, Liana Janáčková, Adolf Jílek, Jiří Oberfalzer, Eva Richtrová, Zdeněk Schwarz, Richard Svoboda, Tomáš Töpfer, Alena Venhodová.

Stálá komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury: Jiří Dienstbier, Alena Gajdůšková, Tomáš Kladívko, Miroslav Krejča, Petr Pakosta, Soňa Paukrtová, Petr Pithart, Jiřina Rippelová, Luděk Sefzig, Miroslav Škaloud, Jiří Šneberger, Jiří Žák.

Dočasná komise Senátu pro posouzení ústavnosti Komunistické strany Čech a Moravy: Vítězslav Jonáš, Tomáš Kladívko, Jiří Liška, Bedřich Moldan, Vlastimil Sehnal, Rostislav Slavotínek, Miroslav Škaloud, Jaromír Štětina.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Já vám děkuji, pane senátore a otevírám rozpravu. Do rozpravy se hlásí paní senátorka Rippelová. Prosím, paní senátorko, máte slovo. Ale ještě s právem přednosti se teď přihlásil pan senátor Stříteský. Dáte přednost dámě či potřebujete mluvit hned, pane senátore? Dává přednost dámě, takže paní senátorka Rippelová – přesto, i když už se vracela – má slovo. Prosím.

Senátorka Jiřina Rippelová: Vážený pane místopředsedo, kolegyně a kolegové, já bych se jenom krátce chtěla vyslovit k otázce, která se v Senátu již několik týdnů diskutuje a diskutovala. Tou otázkou je možnost zapojení nesenátorů do činnosti senátních komisí.

Ráda bych poukázala na to, že jednací řády obou parlamentních komor v § 43, resp. v § 47 výslovně předpokládají možnost, aby členy komisí byli voleni také nečlenové komor, protože jde o právní úprava, kterou obsahoval rovněž předchozí jednací řád Poslanecké sněmovny, potažmo jednací řád České národní rady a kořeny této praxe jsou dohledatelné i ve starší minulosti. Smyslem této úpravy je otevřít parlamentní politiku nositelům znalostí pro ni užitečných. Je samozřejmě věcí Senátu, zda budeme senátory volit členy svých komisí, kolik jich bude a kdo konkrétně to bude.

Za ústavní komisi, které jsem měla tu čest až doteď předsedat, musím říci, kolegové z jiných senátorských klubů mně to jistě potvrdí, že naše zkušenost s působením dlouholetých členů komise, jako byli pan Eduard Outrata, pan Jiří Stodůlka, byla a je velmi pozitivní. To, že již nejsou senátory, nijak nemění poměry v komisi, která není orgánem politickým, nýbrž co možná odborným, což je snad patrné i v návrzích a stanoviscích, které připravujeme.

Osobně bych byla ráda, kdyby mohli být členy komisí i nadále. Pokud se tak nestane, mělo by však být zřejmé, že je to pro to, že si to Senát nepřeje. A nikoli proto, že to neumožňuje jeho jednacím řád. Koneckonců nesenátoři byli členy komisí i v předchozím funkčním období a rozpor s jednacím řádem nikdo neshledal. Děkuji vám.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Pan senátor Jiří Stříteský.

Senátor Jiří Stříteský: Vážený pane místopředsedo, kolegyně a kolegové, já bych chtěl – tak jak jsem ve svém minulém vstupu tady požádal o rozšíření dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti na 8 členů – doplnit toho osmého člena pana senátora Bedřicha Moldana. A zároveň, když už jsem tady, bych chtěl reagovat na to, co zde říkala paní senátorka Rippelová.

My jsme se v rámci vyjednávacích týmů dohodli na tom, že komise si můžou delegovat různé členy, ovšem bez hlasovacího práva. A to byl jednoznačný závěr našich vyjednávacích týmů, takže si myslím, že bychom mohli v tomto ujednání pokračovat. Ať si komise pozve, koho potřebuje z hlediska odborného, ale budou to členové bez hlasovacího práva. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji panu senátorovi Stříteskému. S přednostním právem paní senátorka Soňa Paukrtová jako předsedkyně KOD.

Senátorka Soňa Paukrtová: Pane předsedající, dámy a pánové, já bych navázala na to, co tady říkala paní předsedkyně Rippelová, předsedkyně komise pro ústavu a parlamentní procedury. Musím říci, že my jsme za náš klub navrhovali několik nesenátorů do jednotlivých komisí a v rámci projednávání jsem nakonec souhlasila s tím, že tito členové budou členy s hlasem poradním.

Na druhou stranu musím ale říci, že náš jednacím řád předpokládá a umožňuje, aby členy komisí s hlasovacím právem byli i nesenátoři. V tom je do jisté míry rozpor a já se domnívám, že by bylo možné v příštích dvou letech zahájit jednání o tom, zdali ponecháme jednacím řád v tom znění, ve kterém existuje, nebo zdali ho upravíme, zdali umožníme nesenátorům možnost hlasování nebo neumožníme, a pokud ano, tak jakému počtu v jednotlivých komisích.

Já si myslím, že ta ustanovení jsou poměrně vágní a to je i jeden z důvodů, proč jsem ustoupila v tom smyslu, že Klub otevřené demokracie netrvá na tom, aby jednotliví nesenátoři měli právo hlasovací, nicméně upozorňují na to, že v této věci existuje rozpor, a já bych tu debatu velmi uvítala. Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, paní senátorko. Další přihlášenou s právem přednostním je paní senátorka Alena Gajdůšková, paní místopředsedkyně. Prosím, paní senátorko, máte slovo.

Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková: Vážený pane předsedo, vážení paní senátorky, páni senátoři, musím se nejdříve velmi omluvit, protože ještě způsobím malý procedurální zmatek nebo obtíž. Bohužel při tom, když jsme dojednávali nominace do jednotlivých komisí, tak nám nějakým informačním šumem vypadly návrhy na členství v komisích pro nezařazené senátory.

Já si dovoluji v této chvíli požádat Senát o revokaci usnesení o počtu členů komise, které by se týkalo Stálé komise Senátu pro rozvoj venkova.

Požádám vás, abychom počet členů této komise navýšili na 15, tedy o jednoho. S tím, že dávám návrh na to, aby oním členem, kterého bych chtěla doplnit do návrhu, který přednesla volební komise, byl senátor Václav Homolka. Omlouvám se vám za tu procedurální potíž a prosím vás, abyste tento návrh podpořili. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, paní místopředsedkyně. Dalším přihlášeným je pan senátor Jaroslav Kubera.

Senátor Jaroslav Kubera: Vážený pane předsedající, kolegyně a kolegové, já bych chtěl reagovat ne na toto rozšíření komisí, ale na to, co tady bylo řečeno o členství v komisích, co je důvodem, proč nepreferujeme to, aby tam byli nečlenové. Ten důvod je – je tady dost lidí, kteří ho velmi dobře znají z komunální politiky: Podívejte se na internet, teď zrovna je to aktuální, kolik je na krajích výborů a komisí, kolik jich je na městech. Ono se to dělá tak, že ti, kteří neuspěli ve volbách, zřídí pět, šest, sedm, osm, devět, deset komisí a tam se potom najmenují ti, kteří žádný mandát nemají, ale mohou svým způsobem velice ovlivňovat dění v kraji, ve městě, potažmo v Senátu, když to převedu na naše poměry. To znamená, že tomu, kdo tam chce jít opravdu proto, že tam chce pomáhat a pracovat, v tom nic nebrání, ale není řádným členem. To je problém toho sporu. Podle mě se vůbec nic nestane – a my jako ODS máme tentýž problém, že máme členy, kteří už nejsou senátory a chtěli by pracovat v komisi pro ústavu, a nepochybně tam pracovat budou, i když je nebude volit Senát. Děkuji za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane senátore. Dalším přihlášeným je pan senátor Tomáš Grulich. Prosím, pane senátore.

Senátor Tomáš Grulich: Milé kolegyně a kolegové, já jsem chtěl říci něco podobného, co kolega Kubera, tak to jenom doplním. Komise předkládají i návrhy zákonů a v tuto chvíli člen komise – nesenátor by vlastně bez mandátu hlasoval o něčem, co potom posléze bude schvalovat Senát. To jenom na okraj. A pak kolegu Stříteskému jsem chtěl sdělit, že Bedřicha Moldana jsem již jmenoval v rámci dočasné komise pro posouzení ústavnosti. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji. Jmenován je, ale v příloze materiálu není, tak bych vás poprosil, abyste si ho tam doplnili. Nikdo další se do rozpravy nehlásí. Ale hlásí, ještě pan senátor Vlastimil Balín. Prosím, pane senátore. Zase téměř s křížkem po funuse.

Senátor Vlastimil Balín: Opět se omlouvám. Pane předsedající, milé kolegyně, vážení kolegové, já jsem přemýšlel, kdy na toto téma promluvit. Teď se tady diskutuje a potězkává mandát, nebo jestli mandát vznikl, kdo by měl mít nebo neměl mít možnost hlasovat a aktivněji se zapojovat do práce orgánů vytvářených Senátem. Já myslím, že diskuse je zbytečná, je to v jednacím řádu, ale prosím. Ale chtěl bych do hry vnést jinou věc.

Já se přiznám, že mandát nás tří senátorů za KSČM vznikl naprosto stejným způsobem jako mandát kteréhokoli z vás. A přesto paradoxně z jednacím řádu my nemáme šanci a možnost plnohodnotným způsobem tento mandát zde zúročit právě proto, že jednacím řád nám neumožňuje mít samostatný klub.

Chci udělat určitou paralelu v tom, že v Poslanecké sněmovně se napříč politickým spektrem ve vazbě na fungování Strany zelených udělala velmi vstřícně

novela jednacího řádu Poslanecké sněmovny, je to tam nastaveno na počet tří jako možnost pro vznik klubu příslušného politického subjektu v Poslanecké sněmovně. A jestliže budeme zvažovat, které otázky otevírat a o kterých diskutovat, přimlouvám se za to, co tady říkala kolegyně Paukrtová, proto si myslím, že to stojí za vážnou debatu. Chtěl bych požádat, abychom do této debaty zahrnuli i tuto možnost a umožnili vytvořit klub senátorů za KSČM.

Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Já vám děkuji, pane senátore Balíne.

V tuto chvíli už se skutečně do rozpravy nikdo nehlásí, končím tedy rozpravu a přistoupíme k hlasování o návrzích, tak jak byly předneseny jak předsedou volební komise, tak jak byly řečeny z pléna.

Kolegyně a kolegové, přivolám nepřítomné senátorky a senátory do sálu.

Nejdříve dle mého názoru bychom měli hlasovat o návrhu paní místopředsedkyně Gajdůškové, to znamená, že bychom **revokovali rozhodnutí o počtu členů v jednotlivých komisích a u Stálé komise Senátu pro rozvoj venkova bychom číslovku 14 změnili na číslovku 15.**

Dovolte mi, abych o tomto návrhu dal hlasovat.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro tento návrh, ať zvedne ruku a stiskne tlačítko ANO. Kdo je proti tomuto návrhu, ať zvedne ruku a stiskne tlačítko NE. Děkuji.

Konstatuji, že v hlasování pořadové č. 20 se ze 77 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 39 pro vyslovilo 71, nikdo nebyl proti. **Návrh byl přijat.**

Další hlasování by mělo být o tom, že **pan senátor Homolka bude doplněn jako 15. člen Stálé komise Senátu pro rozvoj venkova.**

Zahajuji hlasování k tomuto návrhu. Kdo je pro návrh, ať stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti návrhu, ať stiskne tlačítko NE a zvedne ruku.

Konstatuji, že v hlasování pořadové č. 21 se ze 77 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 39 pro vyslovilo 73, nikdo nebyl proti. **Návrh byl přijat.**

Posledním procedurálním návrhem, který zazněl v rámci diskuse, byl návrh pana senátora Stříteského, aby byl doplněn na seznam Dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti Komunistické strany Čech a Moravy pan senátor Bedřich Moldan. I když byl přečten předsedou volební komise, je třeba, aby se doplnil seznam, který máme jako přílohu. A dám o tom hlasovat, je to jenom o jedno hlasování navíc a bude to všem zřejmé a jasné.

Kolegyně a kolegové, zahajuji **hlasování o doplnění pana senátora Moldana do Dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti KSČM.** Kdo je pro, ať stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, ať stiskne tlačítko NE a zvedne ruku.

Konstatuji, že v hlasování pořadové č. 22 se ze 77 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 39 pro vyslovilo 64, nikdo nebyl proti. **Návrh byl přijat.**

Kolegyně a kolegové, zahájím nyní **hlasování o ustavení Stálých komisí Senátu ve složení, které bylo upraveno po přečtení předsedou volební komise dle hlasování z pléna.**

Kolegyně a kolegové, zahajuji hlasování. Kdo je pro návrh, ať stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti návrhu, ať stiskne tlačítko NE a zvedne ruku.

Konstatuji, že v hlasování pořadové č. 23 se ze 76 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 39 pro vyslovilo 74, jeden byl proti. **Návrh byl přijat.**

Kolegyně a kolegové, následujícím bodem je

Volba předsedů komisí Senátu

Dám jako obvykle slovo předsedovi volební komise panu senátoru Grulichovi, aby nám sdělil návrhy na kandidáty. Současně prosím, aby kandidáti, kteří budou přečteni, povstali ve svých lavicích. Nebude to spousta lidí, jenom někteří, a bylo by dobře, abychom si zapamatovali, kdo je předsedou jaké komise.

Prosím, pane senátore Grulichu, máte slovo.

Senátor Tomáš Grulich: Pane předsedající, dámy a pánové, dovoluji mi, abych vás informoval, že volební komise Senátu obdržela následující návrhy kandidátů na předsedy komisí Senátu.

Na předsedu Stálé komise Senátu pro krajanů žijících v zahraničí je navržen senátor Marcel Chládek.

Na předsedu Stálé komise Senátu pro ochranu soukromí je navržena senátorka Jana Juřenčáková.

Na předsedu Stálé komise Senátu pro podporu demokracie ve světě je navržen senátor Vlastimil Sehnal.

Na předsedkyni Stálé komise Senátu pro práci Kanceláře Senátu je navržena senátorka Daniela Filipiová.

Na předsedkyni Stálé komise Senátu pro rozvoj venkova je navržena senátorka Ludmila Müllerová.

Na předsedu Stálé komise Senátu pro sdělovací prostředky je navržen senátor Jiří Oberfalzer.

Na předsedkyni Stálé komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury je navržena senátorka Jiřina Rippelová.

Na předsedu Dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti Komunistické strany Čech a Moravy je navržen senátor Jaromír Štětina. (Všichni návrhy se představili povstáním.)

Vracím slovo panu předsedajícím.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane předsedo. Otevírám rozpravu k tomuto bodu. Do rozpravy se nikdo nehlasuje, končím tedy rozpravu a uděluji slovo předsedovi volební komise, aby přednesl další pokyny ke konání volby, které budou ostatně velmi podobné těm pokynům, které jsme tady již dnes několikrát slyšeli. Prosím, pane předsedo.

Senátor Tomáš Grulich: Způsob volby předsedů komisí upravuje článek 2 bod 11 volebního řádu, který říká, že senátor volí předsedu výboru nebo komise tak, že na hlasovacím lístku vyjádří a) souhlas s jedním z kandidátů zakroužkováním pořadového čísla před jeho jménem a pořadová čísla před jmény ostatních kandidátů přeškrtnutím křížkem, nesouhlas se všemi kandidáty přeškrtnutím pořadového čísla před jmény všech kandidátů písmenem X, tedy křížkem.

Podruhé to už nebudu opakovat – ten, kdo hlasoval špatně, ať se na to podívá. Dostanete takto velký volební lístek formátu A4.

Protože je jen jeden kandidát na místo předsedy komise, když budete souhlasit, zakroužkujete jedničku, nebudete-li souhlasit, učiníte křížek. Musí být ale vždy označena celá listina buď křížkem, nebo kroužkem. Jestliže někdo neoznačí, je považován lístek za neplatný.

Volí se opět v místnosti – v Prezidentském salonku, který již důvěrně za dnešní den znáte.

Prosím členy volební komise, aby se dostavili do Prezidentského salonku. Volba může začít za dvě minuty. Volba bude trvat 20 minut, sčítání hlasovacích lístků také 20 minut, celkem tedy 40 minut.

Prosím pana předsedajícího, aby vyhlásil takto přestávku.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger Vyhláшуji přestávku do 17.00 hodin.

(Jednání přerušeno v 16.23 hodin.)

(Jednání opět zahájeno v 17.00 hodin.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Kolegyně a kolegové, je 17. hodina, přestávka skončila. Podstatného člověka, kterého zde potřebujeme, aby nám sdělil výsledky volby, tady nemáme. Budeme muset počkat, aniž bych tomu sám chtěl napomoci. Pravděpodobně proto, že sčítání hlasů nebylo úplně jednoduché. (Přihlásil se mi pan senátor Trpák do diskuse, jako obvykle věřím tomu, že nechce nic plodného říct k volbám, ale jen zmáčkli tlačítko...je to tak.)

Pan předseda přichází, já mu předávám slovo, aby nás seznámil s výsledky volby.

Senátor Tomáš Grulich: Já vám děkuji, pane předsedající. Vzhledem k tomu, že těch jmen bylo hodně, přečtu vám zápis o volbě předsedů komisí Senátu.

Počet vydaných hlasovacích lístků 80, počet odevzdaných platných i neplatných hlasovacích lístků byl 80. Vzhledem k tomu, že jsem nezopakoval, jak se volí, řekl jsem to jenom jednou, tak tentokrát byly dokonce dva lístky neplatné.

Pro senátora Marcela Chládku bylo odevzdáno 75 hlasů, pro senátorku Janu Juřenčákovou bylo odevzdáno 75 hlasů, pro senátora Vlastimila Sehnala bylo odevzdáno 72 hlasů, pro senátorku Danielu Filipiovou bylo odevzdáno 77 hlasů, pro senátorku Ludmilu Müllerovou bylo odevzdáno 77 hlasů, pro senátora Jiřího Oberfalzera bylo odevzdáno 77 hlasů, pro senátorku Jiřinu Rippelovou bylo odevzdáno 75 hlasů pro senátora Jaromíra Štětina bylo odevzdáno 65 hlasů.

V prvním kole první volby zvoleni:

předsedou stálé komise Senátu pro krajany žijící v zahraničí senátor Marcel Chládek,

předsedkyní stálé komise Senátu pro ochranu soukromí senátorka Jana Juřenčáková,

předsedou stálé komise Senátu pro podporu demokracie ve světě senátor Vlastimil Sehnal,

předsedkyní stálé komise Senátu pro práci kanceláře Senátu se stala senátorka Daniela Filipiová,

předsedkyní stálé komise Senátu pro rozvoj venkova byla zvolena senátorka Ludmila Müllerová,

předsedou stálé komise Senátu pro sdělovací prostředky senátor Jiří Oberfalzer,

předsedkyní stálé komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury senátorka Jiřina Rippelová

a předsedou dočasné komise Senátu pro posouzení ústavnosti Komunistické strany Čech a Moravy senátor Jaromír Štětina.

Já vám děkuji a zvoleným blahopřeji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Já také všem zvoleným blahopřeji a budeme pokračovat dál ve schváleném pořadu dnešního jednání.

Následujícím bodem je

Návrh na stanovení počtu senátorů ve stálých delegacích Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací

Návrhy, které vzešly ze senátorských klubů, vám byly rozdány na lavice. Pro úplnost vám návrhy opakuji.

- a) do Parlamentního shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) zvolí Senát 3 senátory, a to 1 navrženého senátorským klubem ODS, 1 navrženého senátorským klubem KOD a 1 navrženého senátorským klubem ČSSD,
- b) do Středoevropské iniciativy zvolí Senát 3 senátory, a to 2 navržené senátorským klubem ČSSD a 1 navrženého senátorským klubem KDU-ČSL,
- c) do Parlamentního shromáždění Rady Evropy zvolí Senát 2 členy, a to 1 navrženého senátorským klubem ČSSD a 1 navrženého senátorským klubem ODS a dále 2 náhradníky, a to 1 navrženého senátorským klubem ODS a 1 navrženého senátorským klubem ČSSD,
- d) do Parlamentního shromáždění NATO zvolí Senát 2 členy, a to 1 navrženého senátorským klubem ODS a 1 navrženého senátorským klubem ČSSD, a 2 náhradníky a to 1 navrženého senátorským klubem ODS a 1 navrženého senátorským klubem KDU-ČSL
- e) do ZEU – Prozatímního shromáždění pro evropskou bezpečnost a obranu zvolí Senát 2 členy, a to 2 navržené senátorským klubem ODS a 2 náhradníky, a to 1 navrženého senátorským klubem ČSSD a 1 navrženého senátorským klubem KOD,
- f) do Meziparlamentní unie zvolí Senát 4 senátory, a to 2 navržené senátorským klubem ODS, 2 navržené senátorským klubem ČSSD,
- g) do Euro-středomořského parlamentního shromáždění zvolí Senát 1 člena navrženého senátorským klubem ČSSD.

K tomuto bodu otevírám rozpravu. Do rozpravy se nikdo nehlásí, končím tedy rozpravu a přivolám nepřítomné senátorky a senátory do sálu a **budeme hlasovat.**

Kolegyně, kolegové, zahajují hlasování. Kdo je pro návrh, ať stiskne tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti návrhu, ať stiskne tlačítko NE a zvedne ruku. Konstatuji, že v hlasování pořadové číslo 25 se ze 72 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 37 pro vyslovilo 69, nikdo nebyl proti, **návrh byl přijat.**

Budeme pokračovat dalším bodem, a tím je

Volba členů stálých delegací Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací za Senát

Již dnes zřejmě naposledy udělím slovo již zvolenému předsedovi volební komise panu senátoru Grulichovi, aby nás seznámil s návrhem na volbu členů jednotlivých delegací. Prosím, pane senátore, máte slovo.

Senátor Tomáš Grulich: Děkuji za slovo, doufám, že tady jsem již dnes naposled. Myslím dnes naposled, ale ne v Senátu. Rád bych vás seznámil s volbou členů stálých delegací Parlamentu České republiky do meziparlamentních organizací za Senát.

Vzhledem k tomu, že do všech delegací byly navrženy právě potřebné počty členů, navrhuji jako předseda volební komise po dohodě s ostatními členy komise, aby volba členů a náhradníků delegací proběhla aklamací en bloc. Poprosím pana předsedajícího, jestli by mohl o této proceduře dát hlasovat.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane předsedo. S ohledem na to, že uběhla krátká doba od předchozí fanfáry, já nechci, abyste si na tu krásnou znělku brzy zvykli, okamžitě zahájím **hlasování o tomto návrhu**, který nám předložil předseda volební komise.

Zahajuji hlasování. Kolegyně, kolegové, kdo je pro návrh, ať zvedne ruku a stiskne tlačítko ANO. Kdo je proti návrhu, ať zvedne ruku a stiskne tlačítko NE.

Konstatuji, že v hlasování pořadové číslo 26 se ze 72 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 37 pro vyslovilo 68, nikdo nebyl proti. **Návrh byl přijat.**

Máte dále slovo, pane předsedo.

Senátor Tomáš Grulich: Nyní mi dovoluji, abych vás seznámil s návrhy, které obdržela volební komise Senátu:

- a) na 3 členy stálé delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě byli navrženi senátoři Hana Doupovcová, Jan Horník a Bedřich Moldan;
- b) jako 3 členové stálé delegace Parlamentu České republiky do Středoevropské iniciativy byli navrženi senátoři Jiří Bis, Václav Koukal a senátorka Jiřina Rippelová,
- c) na 2 členy stálé delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění Rady Evropy byly navrženy senátorky Daniela Filipiovová a Alena Gajdůšková a na 2 náhradníky byli navrženi senátoři Tomáš Jirsa a Pavel Lebeda;
- d) na 2 členy stálé delegace Parlamentu České republiky do Parlamentního shromáždění NATO byli navrženi senátoři Jiří Nedoma a Pavel Trpák, na 2 náhradníky senátoři Rostislav Slavotínek a Jiří Žák,
- e) na 2 členy stálé delegace Parlamentu České republiky do ZEU - Prozatímní shromáždění pro evropskou bezpečnost a obranu byli navrženi senátoři Jana Nádvorník a Liana Janáčková, přičemž senátor Jan Nádvorník je zároveň navržen na vedoucího delegace.

Dále na dva náhradníky byli navrženi senátor Miroslav Antl a Soňa Paukrťová.

Na čtyři členy Stálé delegace Parlamentu ČR do Meziparlamentní unie byli navrženi senátoři Ivo Bárek, Petr Guziána, Tomáš Julínek a Jiří Pospíšil. Jako jeden člen Stálé delegace Parlamentu ČR do Eurostředomořského parlamentního shromáždění byla navržena senátorka Dagmar Zvěřinová.

Myslím, že by měla být asi zahájena, pane místopředsedo, rozprava.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Kdybyste řekl – děkuji, tak já bych pokračoval.

Senátor Tomáš Grulich: Děkuji. Vzhledem k tomu, že jsem tady dnes pravděpodobně naposled, jestli jsou tady kamery, já bych ještě zamával mamince tak, jako to dělal kolega Pavlata. (Smích.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Já děkuji, pane předsedo, a otevírám rozpravu. Do rozpravy se nikdo nehlásí.

Končím tedy rozpravu a zahájíme hlasování. Já teď dám znělku, aby někdo nemohl říci, že o těch důležitých parlamentních delegacích nemohl volit, takže dáme znělku a počkáme, jestli nám přijdou někteří nepřítomní do sálu.

Takže kolegyně a kolegové, **zahajují hlasování**. Kdo je pro návrh, ať zvedne ruku a stiskne tlačítko ANO. Kdo je proti návrhu, ať zvedne ruku a stiskne tlačítko NE.

Kolegyně a kolegové, konstatuji, že v hlasování pořadové číslo 27 se ze 73 přítomných senátorek a senátorů při kvóru 37 pro vyslovilo 72, nikdo nebyl proti.

Návrh byl přijat.

Oznamuji vám, kolegyně a kolegové, že přerušuji první schůzi v tomto volebním období do zítřka 9.00 hodin. Děkuji za pozornost a zítra se uvidíme. Na shledanou.

Ještě jenom drobné upozornění – má-li někdo z vás chuť se zúčastnit zahájení výstavy 100 let mezinárodního hokeje – dnes v 18.00 hodin v chodbě místopředsedů. Kdo neví, kde to je, pan místopředseda Liška rád vysvětlí. Děkuji.

(Jednání přerušeno v 17.12 hodin.)

(Jednání zahájeno v 9.01 hodin.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážené paní kolegyně, vážení kolegové, milí hosté, dovoluji vám přivítat na pokračování 1. schůze Senátu.

Z dnešní schůze se zatím nikdo neomluvil. Zaregistrujte se, prosím, svými identifikačními kartami. Pokud jste je někdo už stačil zapomenout, tak náhradní identifikační karty jsou v předsálí Jednacího sálu.

Jsme u prvního zákona, který máme dnes projednávat, a je to

**Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 21/1992 Sb., o bankách,
ve znění pozdějších předpisů**

Tento návrh máme jako **tisk č. 359**. Poprosím pana ministra financí Miroslava Kalouska, aby nás seznámil s návrhem zákona. Pane ministře, vítejte a pojděte k mikrofonu.

Ministr financí ČR Miroslav Kalousek: Dobré ráno. Děkuji za slovo, pane předsedo.

Dámy a pánové, dovoluji vám zneužít této příležitosti a poblahopřát všem nově zvoleným senátorům k jejich mandátu, poděkoval za dosavadní dobrou spolupráci ministerstva financí se Senátem a jeho orgány a řekl, že se těším na spolupráci další.

Dovolte, abych předložil novelu zákona o bankách, která je samozřejmě reakcí na probíhající finanční krizi, i když se přiznám, že jsme již delší dobu s Českou národní bankou diskutovali o potřebě této novely bez ohledu na finanční krizi, a to, co se stalo, toto rozhodování samozřejmě urychlilo.

Současná výše pojištění vkladů pojišťuje vklady v bankách do výše 25.000 eur, nejvýše však do 90 %, nebo lépe řečeno, pojišťuje do 90 %, nejvýše však do 25.000 eur. Samozřejmě vzhledem k době, která mezitím uběhla a probíhající svižné apreciaci se reálná výše maximálního pojištění snížila. Proto jsme již delší dobu přemýšleli o jejím navýšení.

Obavy z paniky, kterou by mohla mít veřejnost, která denně čte o finanční krizi, nás přiměly k tomu, abychom rozhodování urychlili. Opravdu se jedná pouze o preventivní opatření. Rád bych zopakoval, že bilance českých bank je prostá toxických aktiv, že nehrozí ani krize solventnosti, ani krize likvidity. Nicméně, jak známo z historie, panika u přepážek může ohrozit i velmi zdravou banku. Proto se vláda rozhodla velmi rychle navrhnout Parlamentu tuto novelu, zvýšit výši pojištění z 25.000 na 50.000 eur. Tady reflektujeme určitou dohodu, kterou v listopadu udělali ministři financí na Radě ministrů financí EU jako minimální výši maximálního pojištění. Nicméně rád bych zdůraznil, že ochrana před panikou je mnohem víc, než výše absolutního pojištění; odstranění té spoluúčasti, protože to, co je v této novele důležité, je, že vklady nejsou pojištěny z 90 % nejvýše však do hranice, ale že jsou pojištěny ze 100 %. Panika u přepážek totiž vzniká kvůli těm deseti procentům, nikoliv kvůli absolutní výši, protože při absolutní výši 50.000 eur dovoluji vám informovat, je pokryto 97 % retailových vkladů v ČR. To znamená, že 97 % retailových vkladů bude ze 100 % tímto zákonem pojištěno.

Vyžadovalo by si to samozřejmě svoji velmi vážnou diskusi, zda absence spoluúčasti je nebo není systémová záležitost, zda to z hlediska pojištění je či není dobře. Osobně jsem přesvědčen, že systémově to dobře není. Z hlediska ochrany před panikou to samozřejmě systémově dobré je. A proto velmi naléhavě doporučuji, aby to bylo přijato. Domnívám se, že někdy v budoucích časech, pravděpodobně s úplně jiným ministrem financí, bude Senát projednávat navýšení této částky z 50.000 eur na 100.000 eur. Já o tom v EU vedu vášnivě diskuse s tím, že jsem tomuto nakloněn za předpokladu, že to bude současně i strop, aby nedocházelo k nekalým soutěžním praktikám přes hranice. Ideální je, kdyby se všechny země dokázaly zavázat k nějakému stropu. A s tímto navýšením si myslím, že pak bude vhodné diskutovat opět o jisté spoluúčasti. Nicméně teď čelíme nějakým obavám, teď čelíme emocím, teď preventivně se snažíme zabránit panice.

A proto si dovoluji Parlament požádat o schválení stoprocentního pojištění vkladů do výše 50.000 eur.

Děkuji za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, pane ministře, posadte se, prosím, ke stolku zpravodajů.

O slovo se přihlásil premiér vlády ČR Mirek Topolánek, který má samozřejmě jako ostatní ministři právo vystoupit kdykoliv. Pane premiére, máte slovo.

Předseda vlády ČR Mirek Topolánek: Vážený pane předsedo, vážené paní senátorky, vážení páni senátoři. Po včerejším slavnostním zahájení fungování Senátu v novém dvouletém období si dovolím pracovně, po vystoupení pana ministra Kalouska, přece jenom zasadit návrh, který dnes budete projednávat, trochu do širších souvislostí.

Já se nebudu vracet ke konkrétnímu návrhu, který je jedním z opatření v mozaice opatření, která jsou dnes standardní a konformní jak v rámci ECOFIN, tzn. jednání ministrů financí, jak v rámci Evropské rady, tak v rámci určitých zásad Evropské komise.

Chtěl bych se spíše věnovat tomu, čím vlastně ta finanční krize vznikla, jakým způsobem a jakými nástroji může čelit EU, případně národní státy k tomuto problému, jakým způsobem se může rozšiřovat, jaký může mít potenciální dopad na naši ekonomiku a co proti tomu může udělat vláda.

Dnes už skoro není tak důležité, jak ta krize v Americe vznikla, kromě toho, že třeba při řešení a návrzích, jak těch krátkodobých, tak těch systémových opatření, tuto věc mít v patrnosti, tak abychom neřešili něco, co řešit nemusíme.

Na začátku celého problému byly samozřejmě státní zásahy. Státní zásahy, které zvýhodňovaly poskytování hypotečních úvěrů nebonitním nebo méně bonitním klientům. Toto zvýhodnění vedlo samozřejmě finanční ústavy, ale i klienty těchto finančních ústavů a hypotečních ústavů k menší míře obezřetnosti, což samozřejmě vedlo nakonec k tomu, že vznikla obrovská, řekl bych, třetina hypotečních úvěrů, které byly velmi problematické, velmi složitě mohly být splaceny. A to by ještě nebyl takový problém, pokud by tento sektor sám o sobě zůstal izolován a týkalo se to jenom Spojených států amerických.

Díky derivátovým obchodům, díky obchodům s nejrůznějšími produkty finančního sektoru a díky sekuritizaci, což je princip, který umožňuje právě u těchto aktiv pracovat s menším mírou obezřetnosti a tím pádem potencionálně větší mírou zisku a taky rizika, se tato aktiva rozšířila do celého finančního světa a byly jimi zasaženy i poměrně zdravé finanční instituce a bankovní domy.

Takže bych řekl, že krize obezřetnosti nebo transparentnosti se stala krizí důvěry, protože po jasném signálu, že nebudou tato aktiva v té bonitě a že není možné počítat s takovými výnosy, začaly panikařit některé bankovní domy, pojišťovny, hypotéční, finanční instituce ve Spojených státech amerických a přesto křivka aktivace vlastně tento proces rozšiřovala do finančních světů v rámci globálního byznysu. Došlo ke krizi likvidity těchto ústavů a nakonec i ke krizi solventnosti, což vedlo státy k poměrně razantním opatřením, která způsobila ještě větší paniku, ještě větší ztrátu důvěry ve finančním světě, je expektace a důvěra to naprosto zásadní, s čím se pracuje, co vlastně má vliv na chování jednotlivých subjektů, a to jak klientů těchto ústavů, tak institucí samotných.

Jak je možné, že Česká republika zůstala částečně tohoto hlavního proudu finanční krize ušetřena? Je to z několika důvodů. Prvním důvodem je, že určitá krize 1997 – 1998 vedla k daleko přísnějšímu bankovnímu dohledu, pod kterým dnes finanční instituce v České republice pracují. Bankovní dohled naší centrální banky je dnes na vyšší míře standardu než eurozóny. Povinné minimální rezervy, kapitálová přiměřenost, angažovanost těchto bank, kategorie rizik a rizikových úvěrů dnes funguje na vyšší míře standardů než je běžné v eurozóně. To bych řekl je první důvod. Druhý důvod je, že naše finanční instituce nepracovaly s takovou mírou aktiv, aby byly bezprostředně ohroženy tou vlnou a panikou, která se ve finančním světě rozšiřovala. Třetí možný důvod je, a to už jde možná na vrub vlády, důvěra klientů, českých vkladatelů ať už institucionálních, právnických osob nebo osob fyzických, občanů, tyto instituce je vyšší a tím jde mimo jiné taky proto, že my jsme na určitou recesi, určité ochlazení, byli připraveni. Všechny ty hlasy, které hovořily o tom, že Česká republika nemusí dělat nic s veřejnými rozpočty, nemusí dělat nic s výdajovou stranou rozpočtu, s nárůstem naplnění výdajů, se ukázaly jako velmi laciné a prakticky tato určitá důvěra v tento systém znamenala nezasažení v první fázi finanční krizí tak, jak se to stalo v některých jiných zemích.

Možná není bez zajímavosti, že lucemburské a české bankovníctví, na rozdíl od jiných, má nejvyšší míru řekl bych likvidity potřebné pro poskytování úvěrů právě vkladů, to znamená i tady nedošlo k úbytku likvidity, likvidity, to znamená peněz, ty banky měly moc, měly akorát malou důvěru v celý systém, proto krátkodobě došlo k zastavení a zmrazení obchodování s vládními fondy, došlo k zmrazení a omezení mezibankovního styku, a to byly první kroky, které musela centrální banka ve spolupráci s vládou řešit bezprostředně v prvních dnech a týdnech. Systém jako je monitorování pohybu likvidity denní monitorování a podobně.

Co může v následujícím období udělat vláda? Po diskusích s analytiky, s Českou bankovní asociací, Centrální bankou, kdy naposled na pondělní vládě pan guvernér Tůma informoval velmi obsáhle vládu o některých krocích, o symptomech, které mohou sekundárně zasáhnout českou ekonomiku. Vláda musí počítat s tím, že ČR přestože první vlnu finanční krizi přežila ve zdraví, nebude ušetřena sekundárního vlivu na ekonomiku a již očekávanému ochlazení ekonomiky, které samozřejmě vychází z ekonomického cyklu a ochlazení ekonomiky v eurozóně, se přidají samozřejmě dopady spíše recese a některých případech evropských zemích dokonce záporný růst, to znamená pokles růstu ekonomiky s dopadem při takto otevřené exportní ekonomice, jako je česká, na naši ekonomiku, na fungování našich podniků, na jejich míru zaměstnanosti, na jejich schopnost exportovat komodity, exportovat služby, na sníženou poptávku zemí v eurozóně, na naši velkou závislost právě na eurozóně například Spolkové republice Německo.

Kroky, které může udělat vláda, jsou spíše nepřímé, spíše mají posilovat pružnost pracovního trhu.

A tady vyzývám všechny, až se znovu budeme bavit o zákoníku práce, abychom odstraňovali rigiditu, imobilitu pracovního trhu, která mimo jiné způsobuje problémy, že země, která má nabídku 130 tisíc volných pracovních míst, která má zhruba 250 tisíc legálních pracujících zahraničních dělníků, že bychom mohli tímto polštářem utlumit případné nárazy zaměstnanosti, tak jediné tehdy, pokud pracovní trh bude pružnější.

Další nástroje jsou ve zvyšování exportní schopnosti našich firem, kdy dopad bude daleko větší na malé, střední firmy než na velké. Velké firmy si jako vždycky nějak poradí, nicméně vytěsňování privátního úvěrování, vytěsňování úvěrů pro domácnosti a pro malé a střední firmy bude jedním z průvodních jevů následujícího období. To znamená posilování schopnosti dostat se k úvěru pro malé a střední firmy je jedna z cest, jakým způsobem reagovat, a proto chceme posilovat angažovanost České exportní banky, případně Českomoravské záruční banky – rekonstrukci záruční a rozvojové banky, případně pojišťovacího vehiklu Egapu. Jak včera prezident Barosso zveřejnil informace k evropskému plánu obnovy pro růst a zaměstnanost, o kterém jsem měl možnost v pátek hovořit s ředitelkou Barossova kabinetu. My tento plán v základních bodech podporujeme a během našeho předsednictví bude implementován. To znamená navýšení úvěrové angažovanosti Evropské investiční banky zhruba ze 45 mld. eur na 65 mld. eur speciálně do projektů, které se týkají malých a středních podniků, energetiky a politiky klimatu, regionálních projektů, případně infrastruktury, což mimochodem může pomoci právě v období určitého ochlazení ekonomiky nastartovat nový růst.

Nechci detailně rozebírat tento plán, chci jenom ctěnou komoru, Senát, ubezpečit, že česká vláda během předsednictví bude velmi aktivně působit právě v této oblasti, abychom my jako země si uměli na projekty sáhnout, abychom byli schopni případně upravit jednotlivé výzvy operačních programů tak, abychom mohli tyto peníze případně využívat.

Povinným bodem každého jednání vlády bude tak jako každou vládu agenda Evropské unie, samozřejmě agenda ekonomická, která se bude týkat právě problému, který jsem popsal. Chtěli bychom dále rozpočtovou a hospodářskou politikou vytvářet prostor pro nízké úrokové sazby a podpořit tím investice a export, které budou právě tím ochlazením ohroženy nejvíce. Komunikace s Centrální bankou je nadstandardní, my ji dnes vedeme velmi intenzivně v měnových otázkách, konzultujeme samozřejmě i nástroje, které má v rukou vláda, to znamená ty fiskální. Dostáváme pravidelně informaci z oblasti poskytování úvěrů, vývoje sazeb a další detaily a chceme mít absolutní monitoring tak, abychom mohli případně reagovat. To znamená případně realizovat nějaký plán B, který znamená, že sekundárně přes ochlazení ekonomiky se může znovu rozjet kolečko finančních problémů jednotlivých institucí jako nějaký nechtěný dopad. Myslím si, že to je zhruba všechno, co jsem vám chtěl sdělit. Chtěl jsem vás informovat o tom, že to je agenda, kterou se zabýváme bezprostředně.

Opravdu komunikace mezi vládou a Ministerstvem financí a Centrální bankou je nadstandardní – já bych řekl, že za celých 19 let nebyla taková, jako je dnes.

To by i pro vás měla být záruka, že nebudeme dělat žádné kroky, které povedou k vyšší nejistotě, k vyšší nedůvěře, k negativním expektacím a že snad společně budeme schopni těm negativním jevům, které se v české ekonomice v příštím období mohou projevit. Děkuji za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, pane premiére. Organizační výbor určil garančním a zároveň jediným výborem pro projednávání tohoto návrhu

zákona výbor pro hospodářství, zemědělství a dopravu, který přijal usnesení jako tisk č. 359/1. Zpravodajem je pan senátor Jiří Stříteský, kterému nyní dávám slovo.

Senátor Jiří Stříteský: Vážený pane předsedo, pane ministře, je mi ctí, že jsem zpravodajem prvního tisku v sedmém funkčním období, to je hezké. Zároveň bych chtěl říci, že jsme vyslechli předkladatelskou zprávu pana ministra financí, velmi optimistickou, doplněnou výkladem a vysvětlením premiéra České republiky, takže já jako zpravodaj v podstatě už nemám, co bych dodal. Chci jenom říci to, že bych chtěl vysvětlit jeden výraz, to, že oprávněné osoby v České republice rozumíme jako právnické, tak fyzické. Tím chci předejít dotazu, který jsem pravděpodobně mohl tady dostat. Takže vás teď seznámím už pouze s usnesením VHZD ze druhé schůze, kdy výbor doporučuje Senátu PČR schválit návrh zákona ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou, určuje zpravodajem mne a pověřuje senátora Jana Hajdu předložit toto usnesení předsedovi Senátu. Toť vše.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, pane kolego. Posadte se ke stolku zpravodajů. Moje otázka zní, jestli podle § 107 našeho jednacího řádu někdo navrhuje, aby se Senát nezabýval tímto návrhem zákona. Nikoho nevidím, takže otvírám obecnou rozpravu. Pan senátor Jaroslav Kubera se přihlásil jako první.

Senátor Jaroslav Kubera: Vážený pane předsedo, vážený pane ministře, vážený pane premiére, já bych chtěl využít této příležitosti, a avizuji dopředu, že opatření vlády podporuji, protože je to opatření střízlivé, opatření mnohem lepší než v některých jiných státech EU, které populisticky učinily opatření mnohem razantnější, a opatření naší vlády směřuje k tomu obnovit krizi důvěry, protože jedna z příčin finanční krize byla převážně ztráta důvěry investorů.

Nicméně věc není tak jednoduchá, jak se na první pohled zdá. Já jsem si vypůjčil názor jednoho ekonomy, jednoho z těch ekonomů, kteří nesdílí svaté nadšení pro obecná opatření, která se ve světě dělají, a proto vám ho přečtu. Je také zapotřebí, aby se veřejnost dozvěděla něco ze zákulisí krize.

„Současnou finanční krizi bychom měli brát jako varování. Poučit se a chyby neopakovat. Bohužel politika nízkých úrokových sazeb, levných peněz, jde právě opačným směrem k ještě většímu problému. Sazby je nutné koordinovaně v rámci G7 + Čína nebo alespoň v Evropě zvýšit a peníze zdražit. Na počátku stála jednoduchá úvaha. Levné peníze podpoří spotřebu, na rostoucí poptávku zareagují firmy zvýšením produkce, poroste ekonomická aktivita, klesne nezaměstnanost, rozšíří se počet lidí a firem schopných a ochotných si půjčit. Další levné peníze budou generovat další poptávku a tak pořád dokola. Ekonomicko-politické perpetuum mobile, celosvětová nikdy nekončící prosperita.

Levné peníze do ekonomiky proudí díky strmě rostoucímu zadlužování domácností, podniků i států. Průvodním jevem je pokles skutečné hodnoty peněz. Ceny reálných aktiv, nemovitostí, komodit, podniků se prudce zvyšují. Perpetuum mobile nefunguje. Ukázalo se, že někteří dlužníci nejsou schopni splácet své závazky ani v čase levných peněz, reálná aktiva jsou silně nadhodnocena, ne všechny projekty mají deklarovanou návratnost.

Ale zejména někteří ztratili důvěru v další fungování takového modelu a rozhodli se z rozjetého vlaku vystoupit. Výsledek se dostavil poměrně rychle. Z trhu prakticky zmizely levné peníze a letadlo začalo padat.

Ekonomická krize by měla na tržní hospodářství působit očištným způsobem, odstraní se neperspektivní aktivity, lidé změní zaměstnání, zrealní se hodnota peněz. Ozdravnému procesu bychom měli nechat volný průběh.

Znepokojivé je, že politikům, bankéřům a průmyslníkům se nelze divit, že časy levných peněz a blahobytu na dluh se zalíbily a chtěli by v nich pokračovat. A většina ekonomů je v tom podporuje. Nikdo nebere varování vážně. Do ekonomiky chtějí pumpovat další levné peníze, snižují úrokové sazby, vyzývají k další úvěrové expanzi bez ohledu na základní tržní pravidla.

Státy by neměly investovat obrovské sumy do záchrany finančního sektoru a podpory ekonomiky, ale spíše do vzdělání, vědy, infrastruktury a vytvořit rezervu na případné podpory v nezaměstnanosti, rekvalifikace a podobně.

Zvýšení úrokových sazeb a zdražení peněz bude mít také důležitý psychologický dopad. Lidé si jich začnou více vážit, budou více spořit a méně utrácet. Černá múra moderních ekonomů uhranutých teorií neustálého růstu HDP. Vraťme se ke zdravému základu: Žij a utrácej podle toho, na co máš.“ To je jeden z ekonomů, kteří nepodporují, a já tomu rozumím, autor je makléř. Ono vždycky je potřeba vědět, kdo je autor.

Já jsem už léta rozčilen tím, jak fungují naše veřejnoprávní například televize, která si vždycky zve do pořadů, nebudu jmenovat bankovní experty, kteří vždycky říkají, že jsme málo zadluženi, mnohem míň než ostatní, je to v pořádku, jen si půjčujte a půjčujte dále. Lidé si samozřejmě berou příklad ze státu, a když zjistí, že Česká republika má dluh – ať mne pan ministr opraví – 1,42 nebo kolik je to, bilión a 420 možná 430, to není podstatné, tak oni si říkají, proč bychom se nezadlužili my. Takže domácnosti v tuto chvíli mají 840 miliard, 850 miliard, netuším, kolik je to číslo, není to podstatné.

Ale skutečností je, že schopnost splácet v České republice je prostě menší než v jiných státech. U některých rodin činí splátka z jejich měsíčního příjmu 60 až 70 procent, takže stačí drobné zdražení, propuštění z práce, zdražení elektřiny nebo plynu a rodina se dostává do kruhu, ze kterého už není cesty ven. A samozřejmě ten kruh končí exekutorem, a tady je to, co mne trápí, protože já už vidím, že to nebudou desítky, ale stovky lidí, kteří například nebudou mít kde bydlet.

A co jiného udělají, jak byli zvyklí, dojdou na národní výbor, který se dnes jmenuje radnice, ale je to stejně už národní výbor, protože vykonává více přenesené působnosti než své samosprávy, a budou chtít byt. Dají si žádost a budou chtít byt. Ale protože radnice už žádné byty nemají, tak přijmeme zákon o sociálním bydlení a budeme byty stavět za peníze těch, kteří si tak nezodpovědně na LCD televize, zájezdy na Kanáry a podobné věci nepůjčovali.

A bude velmi těžké určit, kdo je hoden pomoci a kdo pomoci hoden není, protože to bude složité. Každý bude říkat: Já za to nemůžu, mně se to tak stalo.

Říše dobra, Evropská unie, k tomu přistoupila zvláštním způsobem. Jistě si vzpomínáte, že pan prezident Sarkozy svolal shodou okolností mnichovské velmoci, aby se s nimi poradil, a jednotlivé státy se začaly chovat naprosto subjektivně, tak jak každý cítil, Německo 100 % a začaly vytvářet ten příklad, který nutil další státy, aby dělaly totéž. Mimochodem po ratifikaci Lisabonské smlouvy toto bude legální postup. Sejdou se čtyři státy a rozhodnou a tak, jak se dohodnou, tak to také bude.

Do toho odboráři, všiml jsem si včera, že žádají, aby při kolektivním vyjednávání žádali zvýšení tuším 7 nebo 8 procent. No samozřejmě to vypadá na první pohled hezky, ale ono to jenom vypadá hezky, protože každé zvýšení platů znamená pro podnikatele, v jednodušším případě to dá do nákladů a zdraží se výrobky, takže ten kolotoč se jen roztočí, ale kupní síla se tím nezvýší.

Proto říkám znovu nakonec a upozorňoval jsem na to jenom proto, že jedna stránka je krize důvěry a druhá stránka je skutečná krize ekonomická.

Vyděsilo mne, když například automobilka Opel chtěla také od německé vlády podporu, a kdo se o to trochu více zajímá, tak ví, že Opel prostě zaspal dobu. Jeho automobily už nejsou tak zajímavé jako jsou automobily jiných výrobců a zaslouží si normální krach. A nikoli, aby do něj vláda lila peníze, protože je to jako když lijete benzín do hořícího domu, tak on bude hořet ještě víc.

KBC, belgická banka, vyhlašovala na veřejnost, jak je bezva, ale když viděla, že peníze od vlády tečou, tak si také požádala o několik miliard.

Takže opakuji znovu, to jsem říkal jen na okraj, abychom si uvědomili, kde Evropa je. A to, že my jsme za vodou, že my jsme si to všechno vyzkoušeli už předtím, to je naše velké plus, protože u nás už se nikdo nenachytá na to, co se dělo s kampeličkami, že nabízeli důchodcům 19 procent a oni tam dali celé životní úspory, a o ty úspory přišli. Takže to jenom na okraj problému.

Opakuji znovu, že podpořím ten návrh, myslím si, že je to příznivé opatření ze strany vlády. Jen poznámka. Když říkáme, že máme kryty vklady 97 % vkladatelů, aby vláda také nezapomněla, že je tady 6 200 obcí, které si nemohou uložit peníze u ČNB jako vláda a že jsou tady statisíce podnikatelů, kteří mají např. zálohu na daně, pane ministře, na svých účtech a kdyby o ně náhodou přišli, tak vy byste po nich chtěli ty peníze znovu. To jenom poznamenávám pro nějaká další možná řešení. Ale opakuji znovu, myslím si, že česká vláda se zachovala – z těch evropských vlád – velmi střízlivě a správně. Děkuji vám za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má pan senátor Jiří Pospíšil, připraví se senátor Milan Štěch.

Senátor Jiří Pospíšil: Pane předsedo, pane ministře, dámy a pánové, já bych si dovolil s předřečníkem hodně souhlasit, ale jednu poznámku bych k tomu měl. Ta poznámka vychází ze staré zkušenosti, že když to celý svět dělá špatně, ani my to nemůžeme dělat dobře. Ty hypoteční fondy, o kterých zde premiér hovořil, že byly na začátku této krize, byly založeny jako řešení, kterému se říkalo new deal. Byla to krize z 30. let, to bylo jedno z mála opatření, která prošla tehdy prezidentu Rooseveltovi. Málo se ví, že z té krize se vzpamatovala americká ekonomika spíš klasickými prostředky, protože většinu zákonů, které navrhl prezident Roosevelt, mu zákonodárné orgány nepovolily.

Ale ve světě vládne keynesianství a třeba v současné době Spojené státy nehasí sice požár benzínem, ony se rozhodly ten požár v benzínu přímo utopit.

V současné době se do hospodářství dává tolik nekrytých peněz, že by ty největší akce, které kdy byly na pomoc někomu vymyšleny, třeba Marshallův plán by z toho šel zaplatit v desítkách. To se prostě bude muset nějak projevit a opatření, která dělá naše vláda, slouží spíš k takové ochraně, aby náhodou vkladatelé neodcházeli tam, kde ty záruky jsou naprosto stoprocentní, kde vlády v podstatě nutí peníze bankám, třeba v Rakousku, banky je nechtějí, vláda jim je nutí, protože se k tomu rozhodla. Má k tomu pouze podmínku, aby dávaly čtyřprocentní úrok. Ty banky říkají: „V této době dávat čtyřprocentní úrok? Ne!“. Vlády říkají: Vezměte si ty peníze, když budete dávat čtyřprocentní úrok, tak to máte zadarmo.

Takže si myslím, že v současné době se vláda chová velmi odpovědně a nemůže postavit naše vkladatele do takového postavení, které by bylo nesrovnatelné, které by vedlo k tomu, aby se svými penězi odcházeli jinam.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má místopředseda Senátu Milan Štěch.

Místopředseda Senátu Milan Štěch: Pane předsedo, děkuji. Vážený pane ministře, vážený pane premiére, vážené kolegyně, vážení kolegové, to, co tu bylo řečeno, je určitý pohled. Samozřejmě můžou být pohledy jiné a já budu prezentovat jiný pohled nebo pohled, který tu nebyl zmíněn.

Za prvé chci říci, že souhlasím s tím, co řekl pan ministr financí Kalousek úvodem. Možná jste ho přeslechli. To, co se nám dneska navrhuje, je vlastně opatření proti panice. Souhlasím a chci tady upozornit na to, že já určitě nepatřím k těm, kteří by chtěli výrazně pomáhat a dělat jistější tento svět, tak jak je jistý a nejistý, těm, kteří jsou nejbohatší na této planetě a v naší zemi. Ale když jde o peníze, když jde o procesy, které často strhávají i nevinné lidi anebo jejich životní situaci vytváří složitou, tak si myslím, že musíme umět překonat určité bariéry a myslet právě v tom řetězci návazností a globálních problémů.

Pokud se mluvilo o pojištění ve výši 100 tisíc euro, jak ho zavádějí některé země Evropy, ty okolní země, tak to nebylo ze strany nás, kteří jsme toto zmiňovali, proto, že bychom chtěli těm bohatým ten svět dělat ještě pohodlnější, ale bylo to proto, že máme obavu, kdyby právě tito lidé – kteří také z velké části ty peníze vydělali oprávněně, nebo, doufám, z převážné části – začali převádět svoje peníze do zahraničních bank, mimo území České republiky, tak by právě ta panika nastat mohla. Takže já doufám, že toto se nebude eskalovat, že nakonec se země rozumně dohodnou v rámci Evropské unie, jaké to číslo bude a my z těch důvodů, abychom zamezili panice, budeme respektovat, i když se nám to možná nebude líbit, a každému z jiného důvodu, to, co bude převažujícím konsensem.

A teď k tomu, co tady zaznělo, aspoň stručně. Já jsem si nedávno přečetl některé materiály k jednání G20, které proběhlo před 14 dny. A tam bylo – prostřednictvím pana řídícího panu premiérovi – daleko více důvodů, než tady pan premiér uváděl. Dovolte mi, abych se zmínil i o těch důvodech, které tady v Senátu tak často nezaznívají, ale mnoho významných kapacit ekonomických a drtivá většina občanů ve světě je považuje za hlavní příčiny současné globální krize.

Velkým problémem je volný kapitál daňových rájů. Pan premiér tady hovořil o tom, jak hypoteční produkty, které nebyly de facto reálně kryty kupní silou občanů, způsobily, že strhávají i zdravé finance. Já s ním v této části souhlasím, ale je potřeba jít dál. Je potřeba vidět tu věc, že ty hypoteční produkty, ty balíčky hypotečních pohledávek určití obchodníci s penězi nabízeli a kupovali je převážně ti, kteří mají prostředky z těch daňových rájů. Ti začali právě s tímto velice riskantním zbožím obchodovat. Proč? Protože mají snadno získané volné zdroje, velké zisky a nebojí se jít do takovýchto riskantních operací, a pak strhnou i ty, kteří ty peníze – v uvozovkách – mají vydělány poctivě. Takže je potřeba hledat příčinu právě v těch daňových rájích a tam začít. Samozřejmě, že se to pak týká i dalších věcí.

Příčina je ještě hlubší. Proč tolik lidí – jak ve Spojených státech, tak v Evropě, ale nakonec i v naší zemi, i když to není v takovém rozsahu – si bere tak velké úvěry! Proč si je bere na takové základní věci, jako je bydlení. My jsme si řekli, že to je naprosto běžné, dokonce se to doporučovalo – málokdo si dovolil říci, že ne. Já můžu přinést, díval jsem se na to ještě dneska v počítači, materiál, který jsme před 4 lety udělali na ČMKOS, který se týkal právě toho, že u nás enormně roste míra zadlužení ke kupní síle obyvatel. Nikdo to nebral v potaz. Pamatuji si na některé makroekonomy z Vysoké školy ekonomické, kteří říkali, že to svědčí o tom, že naše ekonomika se vyvíjí zdravě a že se vůbec nic neděje, že míra zadlužení je u nás

pořád ještě velmi malá. Ale problém je jinde. Vždyť přece nabídka zboží, nabídka nových domů, nabídka bytů, nabídka vybavení do bytů, nabídka stavebních kapacit je ve světě tak velká, že je potřeba tyto produkty kupovat. Ale je dobře je kupovat na hypotéky v takovém rozsahu? Na půjčky? Nebylo by lepší a zdravější, aby je lidé kupovali skutečně ze svých příjmů, které dostanou? Ale oni je nedostanou, protože dochází k polarizaci společnosti. Úzká skupina lidí pomocí větších zisků má stále větší bohatství, které přesouvá právě do daňových rájů, do oblasti spekulativního kapitálu, také se říká kasinového kapitálu, a drtivá většina lidí tu kupní sílu nemá. Vždyť přece je známo, jak se všude ve světě, včetně Spojených států propadá tzv. střední vrstva, jak se dostává k té hranici chudoby, to pomyslné břicho v těch grafech kleslo dolů.

A to je hlavní příčinou některých světových turbulencí podle našeho názoru, že došlo k tomu, že někteří mohli na rizikových úvěrech, rizikových hypotékách stavět své podnikatelské aktivity a strhli i ostatní do propasti.

To, co tu říkám, jsem samozřejmě nevymyslel já, i když to přirozeně také cítím, ale to je napsáno v řadě studií, právě v řadě studií, které byly dány jako podklady k jednání G 20.

Další věc, která tady nebyla zmiňována, je problém kurzových vlivů. Já nejsem na to odborník a nebudu ho tady říkat, ale každý ví, že poměr japonské a čínské měny s evropskou a americkou je velkým problémem, který způsobuje velikánské problémy v mezinárodním obchodě, a doplácí na to samozřejmě ty země, které tu měnu měly tvrdší, ať už je to eurozóna nebo dolarová zóna.

Co musím naprosto odmítnout je to, co tu zaznělo, že český pracovní trh je rigidní. Vážení, podle mého jestli dneska firmy propouštějí a nejsou schopny nabídnout nová pracovní místa, tak není problém o to, že by se do těch firem těžce sháněly pracovní síly, nakonec ty pracovní síly sem přišly z východu, nebyly s tím tak velké problémy, řešil to tak celý rozvinutý svět v minulých letech. A není problém s pracovní silou, že by nebyla mobilní. Jestli si někdo představuje mobilní pracovní sílu jako v Číně, tak ale také by se sám měl přihlásit, že on je ochoten mít čínskou životní úroveň. Já teda, a za moje přátele říkám, že my ji mít nechceme.

Zneužívat současnou globální finanční, a já tvrdím už dneska hospodářskou krizi proti té skupině lidí, která to ani v nejmenším nezavinila, a to jsou zaměstnanci, obyčejní občané, to by bylo velice, velice nezodpovědné a velice riskantní, protože tuto krizi způsobil někdo jiný. Někdo mluví o finančních úřednících, bankéřích. Já si myslím, že stejný díl za to nesou politici a celá ta neoliberální koncepce.

Domnívám se, tudíž že je potřeba hledat cestu někde jinde. Dneska i EU myslím si dělá chybu, jestli uvažuje o tom, že vedle nasypání peněz do finančních ústavů – to už asi nic jiného nezbyvá, protože je pět minut po dvanácté – bude „sypat“ peníze i do firem, tak mám velké obavy, že ty peníze tam mohou protéci a skončí u akcionářů, u vlastníků. Já si myslím, že daleko lepší řešení je to, aby se skutečně podpořila poptávka a spotřeba občanů, protože sklady jsou plné, obchody jsou plné, akorát lidé se bojí toto zboží kupovat. A v takovém automobilovém průmyslu se domnívám, že řešení, které se v některých zemích navrhuje, jako v Německu, že by se lidem daly určité bonusy, pokud zlikvidují stará auta, která jsou ekologickou zátěží, která jsou i rizikem při provozu, a podpořila se tím i výroba nových aut, to znamená, že by ten koloběh, spirála růstu, byl zachován a že by to nemělo negativní dopady, jsou lepší řešení než ta, která se navrhují, prostě podpořit firmy třeba i podílem státu, pak to stejně stát prodá, zprivatizuje zpátky. A to není podle našeho názoru řešení.

Chtěl jsem tady jenom ukázat, že jsou i jiné cesty.

A ještě jednu poznámku. Sám za sebe říkám, že považuji za velice nebezpečné – slyšel jsem to včera v televizi – dělat určité asociace spojení mezi mnichovskou dohodou a současnou dobou. Vážení, zahráváme si s ohněm. To tady zaznělo, zaznělo to včera v televizi také. Já se domnívám, že se to může obrátit, protože v této době, kdy nastává globální krize, jsou problémy a je prostor pro určitá jednoduchá řešení, se toto spojení skutečně může obrátit úplně jiným směrem, než možná autoři těchto slov v současné době míní. A pokud si někdo myslí, že Česká republika je za vodou – a zaznělo to tady před deseti nebo pěti minutami, tak vůbec nejsme za vodou, protože jsme malá ekonomika. A pokud budou mít velké ekonomiky okolo nás problémy, tak my budeme ve stejném problému, ne-li ještě větším, to znamená v ještě hlubší vodě, než jsou, nebo než budou naše sousední země.

Děkuji za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Nikdo další již není přihlášen, takže končím obecnou rozpravu. A pan navrhovatel má samozřejmě právo vystoupit. Pane ministře, máte slovo.

Ministr financí ČR Miroslav Kalousek: Děkuji za slovo. Dovolil bych si stručně zareagovat na některé připomínky, jak k předloze, o jejíž podporu si ještě jednou dovoluji požádat, tak k některým obecným úvahám o průběhu finanční krize a možným opatřením proti ní.

Víte dobře, že jsme poměrně vášnivě diskutovali celkovou výši pojištění, jestli 50.000 eur, 100.000 eur, nebo jestli, jak žádala opozice, neomezené garance pro všechny. Nechci tuto diskusi opakovat. Chci jenom říci, že zatímco politici se hádali, tak ti, jejichž vklady přesahují 50.000 eur, si dál spokojeně a bezpečně ukládali do českých bank, protože jedním z průvodních jevů lidského řádu, možná nespravedlivým, je ten fakt, že lidé mocní těchto vkladů jsou mocni také třeba o něco sofistikovanějšího uvažování než je běžný podprůměr a jsou si vědomi současného bezpečí bilance českých bank a jsou si vědomi nereálného populismu prohlášení, že někdo garantuje všechny vklady ve své zemi. Toho totiž není mocna žádná vláda. Tak zatímco my jsme se o tom přeli, tak ti, o které skutečně šlo, vkladatelé žádné panice nepropadli a dál do českých bank ukládali. Průběh likvidity je toho dostatečným důkazem.

Nyní dovolte několik slov k průběhu a opatřením finanční krize. Já chápu, že politici jsou pod tlakem. Já chápu, že veřejnost vyžaduje od politika, aby vystoupil a řekl, já mám nástroj, já mám lék, já umím všechno vyřešit. Ale politik nemá v ruce nic jiného než fiskální politiku. A krize nevznikla fiskální politikou vlád. Příčinou krize je totální ztráta důvěry na mezibankovním a finančním trhu, a představa, že vše mohu vyřešit finanční politikou, je představa do značné míry naivní a hrozí obrovským rizikem, že těmito nástroji nezajistím nic jiného, než větší rozpočtové ztráty a větší zadlužení příslušných států bez jakýchkoliv měřitelných efektů na hrubý domácí produkt a zaměstnanost.

To riziko je samozřejmě o to větší, že pod pláštikem krize jsou připraveny všemožné lobby vybojovat si z veřejných peněz co největší koláč, ke kterému neměly přístup, nicméně pod záminkou krize se to možná podaří.

Dovolíte-li mi ten příměr. Já se často snažím vyprávět studentům, když hovoříme o veřejných financích, že přerozdělovací proces v rámci veřejných financí je vlastně soustavná válka dobře organizovaných menšin, které si z toho celkového koláče chtějí ukousnout víc, než jim přísluší, na úkor té neorganizované většiny, které

se říká – daňoví poplatníci. A záleží jenom na každém politikovi, na kterou stranu barikády se chce postavit, jestli na stranu té neorganizované většiny nebo na stranu té organizované menšiny. Problém je, že zatímco neorganizovaná většina se neumí odvděčit jinak než důvěrou, organizované menšiny mají těch nástrojů více, takže velmi často vítězí.

Obávám se, že tenhle boj se v rámci finanční pomoci vlád velmi silně zesílí a bude velmi úspěšný.

Příští úterý budu diskutovat na Radě ECOFIN onen balíček pomoci. Myslím si, že se dohodneme, protože tam nejsou žádná nařízení, to jsou jisté principy, pravidla, manuály, jak jednotlivé země by mohly a směly nakládat. Česká republika je připravena v tom být velmi střízlivá. Ale když čtu jednotlivé položky pomoci, které jednotlivé vlády a Evropská investiční banka chce poskytnout svým ekonomikám, tak i když tam třeba není napsaný automobilový průmysl, tak jsem přesvědčen, že je napsán ve všech položkách. Evropská investiční banka zvýší o 15 mld. eur pomoc ekonomice, a bude to ve třech programech – malí a střední podnikatelé, což zní velmi sympaticky, energetika, klimatické změny, což zní velmi sympaticky, a pomoc konvergujícím zemím, což zní velmi sympaticky.

Vsadím boty, že až ty programy budou vyčerpány, tak zjistíme, že víc než polovina byla ve prospěch automobilového průmyslu, protože ti střední podnikatelé budou dodavatelé v rámci automobilového průmyslu, energie a klimatické změny bude pro automobilový průmysl pod záminkou boje proti klimatizaci a pomoc konvergujícím zemím bude pro automobilový průmysl. A pak možná jednou ekonomická historie povede diskusi o tom, co tady trochu nakouzl pan senátor Kubera, do jaké míry jsme bojovali proti ekonomické krizi a do jaké míry jsme odkládali nezbytné strukturální změny v odvětví, které strukturální změny nesmírně potřebuje. Brání se mu a chce prodlužovat svoji agonii veřejnými penězi, tedy penězi všech.

Tohle je obrovské riziko nástrojů, které mohou nebo také nemusí uplatňovat vlády, riziko o to větší, že samozřejmě žádné z nich na to nemají likviditu, to znamená, všechny si na to musejí půjčit.

Při představě emisí dluhopisů, které v příštím roce zaplaví trh, se mi trochu tají dech a mám strach. Já si musím půjčit příští rok více než 140 mld. Kč. Já musím vyemitovat za více než 140 mld. Kč dluhopisů, nezvýší-li se deficit příštího roku, a já se samozřejmě obávám, že se trochu zvětší, neboť více než 100 mld. Kč je splátka bývalých jistin. Mohu zaplatit jenom tak, že vydám nové dluhopisy a z jejich zisků zaplatím ty staré.

Podívám-li se na podobnou strategii všech ostatních zemí i eurozóny, pak vidím obrovský přetlak nabídky vládních papírů. Vidím samozřejmě poměrně velkou radost bankovního sektoru, který bude moci bezpečně půjčovat dosud ještě bezpečným vládním papírům, a přemýšlím o tom, kolik zůstane prostředků pro soukromé investory, jejichž soukromé investice jsou tím jediným motivem hospodářského růstu, veřejné peníze to nikdy být nebudou. Veřejné peníze mohou být tahounem hospodářského růstu do té doby, dokud existují. V okamžiku, kdy dojdou, tak tím tahounem být přestanou, pouze soukromé investice jsou tím tahounem.

A to je další velmi negativní sekundární dopad krize a expanzivní fiskální politiky vlád, že prostě z prostoru peněz, které budou k dispozici, budou hodně vytlačovat soukromé investory a hodně jim budou zdražovat peníze, protože půjčovat vládám je samozřejmě pohodlnější a mnohem méně riskantnější než půjčovat privátním projektům.

Z toho prosím o úvahu, že jenom v roce 2009 zaplatím 50 mld. Kč úroků dluhové služby tohoto státu, aniž bych zaplatil jednu jedinou korunu. Padesát miliard!

Vzhledem k tomu, jak se budou zadlužovat vlády okolo nás, tak samozřejmě náklady na dluhovou službu porostou. Pokud si teď řekneme, že protože máme finanční krizi, tak do toho napereme desítky miliard, přesvědčíme veřejnost, že to je ten nástroj, nemocný se uzdraví a ptáci začnou zpívat, tak zjistíme, že za dva až za tři roky budeme platit 100 mld. Kč, naprosto nerestrukturalizovaného mandatorního výdaje, který nám vytlačí z prostoru jakýkoliv myslitelných příjmů státního rozpočtu jakékoliv jiné myslitelné priority.

Na toto chci upozornit, na obrovské riziko nákladů na dluhovou službu, na obrovské riziko refinancování dluhů v celém tomto prostoru, protože upřímně řečeno, jakkoliv máme maastrichtská kritéria, jakkoliv máme Pakt stability a růstu, obávám se, že v celé řadě zemí vlivem této fiskální politiky, která startuje, tato kritéria budou velmi relativizována.

A to samozřejmě chce i svoji obezřetnost v diskusi o euru. Já naprosto chápu exportéry, že by rádi měli mít odstraněnou nejistotu. Ale chci jím říci, že ji nemohou mít odstraněny. Euro je především politický projekt, mimořádně úspěšný politický projekt a je mimořádně úspěšný především nebo mimo jiné díky tomu, že politici, když se na něm domlouvali, tak za nimi stáli odborníci a říkali: pánové, aby ten projekt fungoval, musí platit za první, za druhé, za třetí, za čtvrté a za páté. To je těch pět maastrichtských kritérií. Můžeme diskutovat o jejich modifikaci, samozřejmě, ale nemůžeme diskutovat o tom, že neplatí, protože to jsou ty odborné podmínky fungování tohoto politického projektu. A když je zobecním, tak to není nic jiného, než o odpovědné fiskální a monetární politice vlád. Pokud odborné předpoklady jakéhokoliv projektu začnou být na vodě – všichni, kteří jsme někdy něco projektovali a realizovali, pak víme, že ten projekt se dostává do rizik a že je v něm celá řada proměnných, které se velmi obtížně dohlédnou, co to udělá s úrokovými sazbami v eurozóně, co to udělá s inflací v eurozóně na základě toho, jak se budou pohybovat úrokové sazby. Příliš velká řada proměnných na to, abychom letos řekli, že tento rok našeho přístupu do eurozóny je ten správný, protože bychom mluvili o vodách, jejichž vln dnes nejsme schopni odhadnout.

Mluvíte s člověkem, který ještě letos na jaře byl hluboce přesvědčen, že nejlepší termín je 1. 1. 2012. Opravdu jsem o tom byl hluboce přesvědčen a chtěl jsem o tom na podzim vést v české vládě velmi vážnou diskusi. Byl jsem o tom přesvědčen i loni. Teď o tom přesvědčen nejsem, a myslím si, že doufám, že na tu diskusi bude čas příští rok. Teď by to bylo naprosto nezodpovědné riziko, stejně nezodpovědné, jako někde narvat třicet miliard a tvrdit, že to je ten správný nástroj proti finanční krizi.

V příštím roce všichni předpokládáme ochlazení ekonomiky, velmi výrazné, nikdo neví, jak veliké, tyto odhady jsou rozptýleny mezi 1,5 % až 3,5 %, což je sice mnohem méně než v minulých letech, ale stále je to růst. Přeloženo do češtiny – stále budeme bohatnout, jenom budeme bohatnout pomaleji. Pokud se ten růst nepropadne pod dvě procenta, pak jsem hluboce přesvědčen, že fiskální impulzy do ekonomiky, ať na výdajové či příjmové straně, by nebyly ničím jiným, než čistou rozpočtovou ztrátou, která by nemohla výrazným způsobem podpořit hospodářský růst nebo zaměstnanost. Pokud by se ta situace zhoršila ještě víc, což samozřejmě nelze vyloučit, i když si to nemyslíme, pak je namísto mluvit o střídmych, střízlivých, adresních, včasných, přesně cílených fiskálních impulzech. Vláda to nepodceňuje, vláda intenzivně pracuje a průběžně aktualizuje některé formy těchto záložních plánů, ale vzhledem k tomu, co jsem říkal o dluhové službě a nákladů na dluhovou

službu a onom obludném mandatorním výdaji, který nemůžete změnit žádným zákonem, ty dluhy za nás nikdo nezaplátí a úroky z dluhů také ne, tak samozřejmě se budeme snažit být v těchto fiskálních impulzech mimořádně střízliví a mimořádně konzervativní a mimořádně šetrní, a sáhneme pouze po takových impulzech, o nichž budeme si jisti, že přinesou dlouhodobé efekty, nikoliv, že někomu prodlouží agónii jeho restrukturalizace nebo pomůže navýšit jeho zisky.

Tady zazněl příklad, dneska jsem ho četl v novinách, včera jsem na něj reagoval, klasický příklad: Přispějte zákazníkům na nové auto za to, když zlikviduje staré. No, to je učebnicový příklad lobby, která chce posílit své zisky na úkor veřejných peněz, to znamená na úkor všech ostatních. Když to projde, tak co uděláme příště? V rámci regionálního rozvoje a podpory cestovního ruchu budeme přispívat na návštěvy penzionů, lázní a restauračních zařízení? A skončíme tím, že budeme dotovat nákupy rohlíků.

Možná tady bude jednou stát nějaký ministr financí, který vám toto bude nabízet ve jménu té či oné lobby a bude vás přesvědčovat, že to jsou ty nástroje pro růst a zaměstnanost. Dokud tady bude stát tento ministr financí, kdyby to mělo být jenom pro dnešní den, tak se těmto nástrojům bude vždycky bránit.

Já vám děkuji za pozornost. (Potlesk.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Pane ministře, děkuji. Slovo má zpravodaj garančního výboru pan senátor Stříteský.

Senátor Jiří Stříteský: V diskusi vystoupili tři senátoři a nezazněl žádný jiný návrh pro Senát, doporučení jiného usnesení, než jaké jsem přednesl v usnesení hospodářského výboru.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Takže děkuji a budeme **hlasovat o jediném návrhu, a to je schválit.**

Zahajuji hlasování, kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku.

Hlasování č. 29 je ukončeno. Registrováno 79, kvórum 40, pro 79, proti nikdo. Děkuji. **Návrh byl schválen.**

Pane ministře, děkuji a myslím, že jste dosáhl unikátního výsledku – stoprocentně pro.

Budeme pokračovat dalším bodem a tím je

**Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky
k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou
a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany
Spojených států v České republice, podepsaná dne 8. července 2008 v Praze**

Vládní návrh jsme obdrželi jako **tisk 333**, jehož odůvodněním pověřila vláda ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga, ale o slovo se přihlásil předseda České vlády pan Mirek Topolánek, kterému dávám slovo, a pak dostane slovo samozřejmě pan ministr zahraničí.

Předseda vlády ČR Mirek Topolánek: Vážený pane předsedo, vážené paní senátorky, vážení paní senátoři. Já vám slibuji, že dnes tady vystupuji naposled, ale cítil jsem potřebu před tím, než budete projednávat oba tisky, které mají svého předkladatele v podobě pana ministra Schwarzenberga a paní ministryně Parkanové,

udělat určitý úvod k diskusi, která byla v posledních měsících skoro již letech velmi excitovaná, řekl bych někdy velmi dokonce ideologizovaná. Já jsem přemýšlel dlouho, co zde před vámi mám říct o té téměř dvouleté nepřetržité debatě a po desítkách projevů a vystoupení to opravdu již není snadné najít něco nového, nové argumenty. Nakonec jsem si řekl, že nepoužiji desítek stránek podkladů, že nebudu sofistikovaně hovořit o všech vojenských, politických, právních, zdravotních a dalších argumentech a aspektech ve prospěch výstavby základny radarové.

Od ministra zahraničí a ministryně obrany tyto argumenty určitě ještě dnes uslyšíte. Zkusím tu teď raději říct něco sám za sebe. Chci tu mluvit o důvodech, které mě vedou k zásadní podpoře protiraketové obrany. Chci mluvit o svých politických, možná státnických, i osobních prioritách.

Začnu tím, jaké vůbec argumenty a hodnoty jsou, či mohou být v otázce radaru ve hře. Tím myslím nejenom pro mě, ale i obecně. Z politických jsou to kontinuita zahraniční linie a realismus. Státnickými důvody pro radar jsou obrana země a dodržování spojeneckých závazků. A osobní motivy si nechám až na závěr.

Politické argumenty jsou argumenty z toho nejnižšího patra, argumenty řekl bych bázecké, krucální, základní. To vůbec neznamena, že by samy o sobě nebyly dostatečné k hlasování pro, pokud absentují jiné motivy. V zahraniční politice je třeba ctít princip kontinuity, jinak se země stává nedůvěryhodnou a nečitelnou. Proto jsme pokračovali ve všech zahraničně politických aktivitách bývalé vlády. S plným nasazením, bez ohledu na to, co jsme si o některých z nich mysleli. Vzpomenu například velmi diskutabilní kandidaturu na nestálého člena Rady bezpečnosti se známým výsledkem. Radar byl jednou ze zděděných aktivit. Když mluvím o potřebě kontinuity, mám tím na mysli závazky, které musí přebrat nová administrativa po té minulé. Protože z logiky věci plyne, že odcházející vláda přirozeně trvá na tom, co sama začala a netřeba to snad zvlášť rozebírat. Nebo snad je? Mluvím tu o politice, ne o politikaření, ne o nějaké vznešené, ideální politice, ale o politice hodné vůbec toho jména. Mluvím o politicích, kteří si váží aspoň sami sebe a svého slova, když už jim nezáleží na něčem jiném. Když už nectíme kontinuitu, nabízí se realistická úvaha. Jsme členem NATO, pro našeho spojence je protiraketová obrana významnou prioritou. A nominace Gatese na post Secretary of dip ment je signálem kontinuity této americké politiky a jasným přístupem nové administrativy. Odmítnutím nezískáme nic, než chvilkovou přízeň Moskvy.

Naopak schválením neriskujeme, protože dvě třetiny občanů si dlouhodobě uvědomují význam protiraketové obrany a pokud bude americký radar součástí sil aliance, tak jsou také ochotny jej přijmout. Politické body, které lze populismem v otázce radaru získat, mají jen omezený a dočasný význam. Ani pro ty, kteří jej odmítají, nepatří tato otázka mezi priority. A strana, která není extremistická a počítá s tím, že bude někdy u vlády, dobře ví, že kdyby podobnou otázku řešila v budoucnu, musela by říci ano, i kdyby se jí do toho dvakrát nechtělo. Opačná politika by znamenala zpochybnění našeho polistopadového vývoje, zpochybnění naší pozice v rámci Severoatlantické aliance se všemi negativními důsledky pro občany, zbytečnými, riskantními, možná fatálními důsledky. Tolik tedy politické argumenty, které pokládám za plně relevantní a dostatečné ke schválení nadcházejících bodů.

Pro mne to však nejsou argumenty jediné. Pokládám za dejme tomu státnické myslet dál než jen na zvolení v příštích volbách, či spíše na žebříček popularity, který vyjde příští měsíc. Pokládám za státnické myslet již tady a teď na obranu země a jejích občanů. Ačkoliv dnešní potenciální hrozba se může stát hrozbou akutní až možná za dvě volební období, kdy já budu nejspíše v politickém důchodu.

Musím říci, že neznám z hlediska bezpečnosti hloupější větu než tuto: Nikdo nás dnes neohrožuje, tak budovat radar. Může jí konkurovat hloupostí snad jedině nějaké tvrzení, že protiraketová obrana bude sloužit pouze Spojeným státům. Jednak to není pravda, protože radar pokrývá velkou část Evropy, ale i kdyby to pravda byla, má to znamenat, že svému spojenci odmítneme pomoc. Spojenectví přece neznamená jen brát, ale také dávat. Nejen konzumovat bezpečnostní záruky, ale i podílet se na společné obraně. Tolik tedy stručně ke státnickým argumentům.

Slíbil jsem vám ještě argumenty osobní. Argumenty, které pro mě jsou daleko nejdůležitější. Jako řada z vás si vzpomínám na to, jaké to bylo 21. srpna 1968, na ten pocit bezmoci, kdy se u nás proháněly sovětské tanky. A vzpomínám na ten obrovský pocit zadostiučinění, když od nás 30. června 1991 odešel poslední ruský voják, což je mimo jiné důsledek toho, že náš dnešní spojenec, Spojené státy americké, zvítězily ve studené válce.

Od té doby jsme s Moskvou měli férové, rovnoprávné, perspektivní, obchodní i vyvážené politické vztahy – až do poslední doby. Do doby, kdy na východě začal opět nabývat na síle starý ruský imperialismus.

Do doby, kdy se v Moskvě rozhodli, že nám opět zkusí mluvit do našich věcí, kdy ucítili, že nejsme jednotní, že ztrácíme vůli k obraně, že mnoho lidí má stále v povědomí strach z ruských vojáků a že tento strach se dá paradoxně využít pro ruské neoimperiální ambice.

V Moskvě si také všimli evropského antiamerikanismu a rozhodli se vrazit klín do euroatlantického spojenectví. Je to pro mě naprosto nepřijatelné, abych se stal předsedou vlády, která sklapne poslušně podpatky a otevře ruskému imperialismu znovu dveře. Nechci opakovat chybu s odmítnutím Marshallova plánu, které potvrdilo právo Ruska rozhodovat za nás. Naopak chci, aby v Brdech byli místo sovětských jaderných raket přítomni vojáci země, která nás tohoto otroctví zbavila. To je ta nejlepší záruka, že se naše smutné dějiny nebudou opakovat. Rusové dobře vědí, že celý obranný systém není a ze své podstaty ani nemůže být namířen proti nim. Rusko samo přiznalo, že na území jiných států NATO, než právě Polska a České republiky, by jim protiraketová obrana vadila méně. To je jasný důkaz imperiálního ressentimentu, geopolitických konotací, zájmů na sféře vlivu. Náš proces vstupu do NATO a Evropské unie je – a nejenom náš i ostatních zemí – je symbolem postteheránského vývoje v této části Evropy. Varšavská smlouva už je minulostí a Moskva to musí respektovat.

Když jsem tu takto vyložil své argumenty od těch nejméně důležitých až k těm nejdůležitějším, chci k tomu na úplný závěr dodat ještě pár vět. Uvědomuji si, že ne každý vítá tyto argumenty stejně. A chápu to. Dokonce velice dobře to chápu. Co tak úplně nechápu je, pokud se v nejvyšších patrech české politiky 21. století může pohybovat někdo, kdo neuznává ani jeden z nich. K těmto všem argumentům už mohu dodat pouze pár faktů. Česká vláda během jednání s americkou stranou prosadila všechny své priority. Radar a interceptory jsou díky našemu úsilí základem aliančních úvah a plánů protiraketové obrany a NATO již ani nezvažuje jinou možnost. Ratifikace smluv mezi USA a ČR bude mít zásadní vliv na obranyschopnost aliance. Evropská část NATO na rozdíl od USA není dnes chráněna před balistickými raketami a nemá ani technologie a prostředky, aby v dohledné době vyvinula vlastní systém. Vybudováním třetího pilíře proto USA pomáhají evropským spojencům včetně nás, bukurešťský summit to jasně potvrdil.

NATO se připravuje na summit v příštím roce. Bylo by velmi dobré, kdybychom mohli přijmout jasné rozhodnutí, které by NATO pomohlo při rozhodování v příštím roce o pokračování budování architektury protiraketové obrany v zemích

NATO, nebo evropské části NATO. Neseme tím v tuto chvíli poměrně vysokou míru odpovědnosti. Nejen za bezpečnost naší země, ale i za bezpečnost našich spojenců. Věřím, že v této, řekl bych historické chvíli, nezklameme, že dostojíme svým závazkům a osvědčíme státnickou moudrost. Že úspěšně ratifikujeme smlouvy s USA a dokážeme tak, že jsme schopni nést odpovědnost za společnou obranu. S naší historickou zkušeností by bylo nanejvýš nerozumné jednat jinak. Děkuji za pozornost. (Potlesk.)

Místopředseda Senátu Jiří Liška Děkuji, pane premiére, a nyní prosím o vystoupení ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga. Pane ministře, máte slovo.

Ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg: Pane předsedající, slovný senáte, dostáváme se dnes k projednávání hlavní dohody o zřízení radarové stanice na území ČR. V tuto chvíli máme za sebou téměř dva roky politických debat na toto téma. Během této doby se vláda pokusila přiblížit důvody, které ji – ostatně jako už předchozí vlády – vedly k jednání s americkou stranou o účasti na projektu protiraketové obrany.

Během dlouhých jednání s americkou stranou – věřte mi, byla to namáhavá jednání, o jejich průběhu jste byli pravidelně informováni, se České republice podařilo prosadit všechny priority, které si stanovila. Je zde na místě, abych poděkoval mým spolupracovníkům, protože to byla hlavně jejich zásluha, nikoliv moje, že se toto podařilo. Od začátku, jak víte, jsme jasně vyjádřili svůj názor, že systém musí být zařazen do architektury NATO. Přes počáteční poněkud skeptický přístup Spojených států máme dnes jasný příslib, že se toto stane. Tento systém už je dnes ve všech úvahách základním předpokladem všech úvah a je plně začleněn. Dále samozřejmě bylo pro nás nutné, abychom vyjednali zvýšení bezpečnostních záruk pro Českou republiku. I to se podařilo. Máme svůj podíl na velení a řízení. A jsme aktivně zapojeni do vývoje a přehodnocování prováděcích plánů protiraketové obrany pro Severoatlantické společenství NATO. Máme přímou kontrolu nad režimem návštěv na základně. Vyjednali jsme nejpřísnější dodržování velmi striktních předpisů při ochraně životního prostředí. Něco takového dosavad se nikomu ještě při takové smlouvě nepodařilo. A samozřejmě jsme se také postarali o zapojení českých kontraktorů do výstavby a provozu základny.

Vyjednaná dohoda o těchto bodech hovoří jasně. Věřím, že jednotlivé dohody budou předmětem odborné diskuse na půdě Parlamentu tak, jak si toto téma žádá.

Rád bych se ve svém vystoupení dnes zaměřil na tři širší oblasti, kterých se protiraketová obrana dotýká a kterých se zároveň do značné míry dotýká vaše dnešní rozhodování. Jsou jimi za prvé alianční diskuse, za druhé – o tom byla vedená velká diskuse v novinách a v jiných médiích v poslední době – role nové demokratické administrativy na poli raketové obrany. A konečně ovšem otázka velice kontroverzní, to je Rusko.

O plánech aliance na poli protiraketové obrany jsem již hovořil několikrát. Začlenění evropského pilíře do budoucí alianční architektury jsme prosazovali nejen jako naši zásadní podmínku od počátku vyjednávání se Spojenými státy, ale naše diplomacie se nemalou měrou zasloužila i o to, aby si aliance do Bukurešti určila radarovou stanici v České republice jako základ plánu protiraketové obrany NATO.

Bukurešť to ale nezačalo a Bukurešť to samozřejmě také nekončí. Aliance denně pracuje na všech expertních úrovních, intenzivně zvažuje technické, politické, vojenské a finanční implikace celé architektury.

Všechny práce směřují k dalšímu posunu na dubnovém summitu NATO v Štrasburku a v Kielu, kde by mělo padnout rozhodnutí o konkrétní podobě aliančního systému. Dovolte mi znovu zdůraznit, že americký radar ve střední Evropě je koncipován jako základ všech úvah o podobě tohoto systému. Bez toho, aby byl ratifikován bilaterální dohodou mezi Spojenými státy a Českou republikou, aliance žádné závažné rozhodnutí nepřijme. Pokud odmítneme radar v České republice, bude muset Aliance zcela změnit plán.

Dámy a pánové, uvědomme si, že dneska opravdu děláme nikoliv rozhodnutí pouze o politice České republiky, nýbrž o politice obrany celé Evropy a spojení NATO.

Valná většina euroatlantické bezpečnosti komunity již delší dobu upozorňuje na výhody, které přináší umístění radarového zařízení v Evropě a systém protiraketové obrany obecně. Zároveň upozorňuje na velmi prostý fakt – Evropa není chráněna proti jedné z největších hrozeb 21. století. Neratifikovat radarovou smlouvu znamená připravit spojence, a tedy i celou Evropu, o kapacitu, která ji má ochránit.

V navrhovaném pojetí jde navíc o schopnost, která je z drtivé většiny financována Spojenými státy. Umístěním amerického systému ve střední Evropě získá NATO schopnost protiraketové obrany o několik řádů levněji než kdyby se o jeho vybudování byl jen pokusilo vlastními prostředky. Evropě chybí finanční zdroje, potřebné technické know-how. Připomínám, že k vyvíjení tohoto amerického systému potřeboval celou generaci intenzivní práce, že tudíž i kdybychom se v Evropě dnes do té práce dali, tak zajisté bychom asi taky 30 let na to potřebovali.

A v neposlední řadě v Evropě neexistuje politická vůle investovat do obrany, která jen málokdy přináší rychlé politické body. Ostatně, jak víte, konec konců obranu evropského kontinentu již po desetiletí jako hlavní garant zaručují Spojené státy.

Umístění radaru je do velké míry geograficky limitováno. Alternativních možností je málo a žádná z nich nezajišťuje takovou míru pokrytí a tak efektivní obranu proti balistickým střelám středního a dlouhého doletu a interkontinentálního jako umístění radaru na českém území. Navrhovaný radar v ČR přitom zvyšuje i efektivitu již existujících systémů obrany proti střelám krátkého doletu, a to nejen těch amerických. Radar v ČR zvýší pokrytí těchto systémů v Evropě, včetně celého středoevropského prostoru.

Budoucí americký prezident Barack Obama již během volební kampaně vyjádřil protiraketové obraně svou podporu. Při jakýchkoliv pochybách o budoucnosti systému po změně americké administrativy bych rád připomenul, že Kongres USA, ovládaný právě stranou demokratickou, již schválil dostatečné množství prostředků na přípravné práce a konstrukci systému včetně evropského pilíře.

Odpovídá dobré americké tradici, že nastupující administrativa po zvolení budoucího prezidenta až k okamžiku převzetí moci se vzdává veškerých závazků veškerých jasných vyjádření, aby bylo jasné, že do posledního okamžiku vládne stávající prezident a teprve po předání moci je nový prezident vedoucí americké politiky.

My jsme často Ameriku kritizovali za to, že obchází mezinárodní organizace, kdykoli se jimi cítí omezována, a volí koalice zemí, které v jejích očích lépe chápou bezpečnostní rizika a zastávají stejné bezpečnostní zájmy. Na poli protiraketové obrany však USA, a trochu jsme k tomu přispěli, vyšly jiným směrem a rozhodly se svou nejmodernější obrannou kapacitu integrovat do aliančních struktur. To je veliký rozdíl v americké politice ještě před několika lety a dnes.

Vyslechl jsem mnoho komentářů k postoji budoucího prezidenta Obamy vůči Evropě.

Všichni doufáme, že jeho administrativa přistoupí k Evropě jako k rovnocennému partnerovi. Věřím, že Spojené státy tak učiní. A jsem přesvědčen o tom, že zároveň Evropě připomenou její spoluodpovědnost a závazky za mír a bezpečnost v celém severoatlantickém prostoru a snad i celém světě.

Nová administrativa prezidenta Obamy se brzy zeptá, nakolik jsou evropské státy připraveny zvýšit svůj podíl při zajišťování bezpečnosti severoatlantického prostoru. Poskytnout území a politickou podporu tomuto projektu je to nejmenší, co můžeme udělat.

Pokud ovšem vyšleme do Washingtonu signál, že žádné nebezpečí neočekáváme, že toho času ještě Írán není hrozba, nýbrž teprve za pár let, protože ještě jeho vývoj střel s dlouhým doletem není ukončen, a proto dáme přednost krátkodobému vnitropolitickému zisku na úkor dlouhodobé spojenecké schopnosti, bude to znamenat, že nejsme schopni udělat základní kroky při ochraně kontinentu, jak evropského, tak i Severní Ameriky, našeho nejdůležitějšího spojence.

Nedivme se proto, že se pak Obamova Amerika s řadou svých vnitřních problémů k Evropě obrátí zády.

Rusko, a to bych rád podtrhl, považujeme za velmi důležitého a v mnoha oblastech váženého partnera, se kterým chceme dále jednat o navržených opatřeních a posílení transparentnosti a důvěry. Byl jsem vždycky zastáncem a nadále jsem, že s Ruskou federací je nutno vést intenzivní dialog na všech úrovních, což ovšem neznamená, že silnými výroky, poněkud neobvyklými slovy někdy z ruské strany, se necháme zastrašit.

Ruská federace dobře ví, že evropský pilíř tak, jak je navrhován, nepředstavuje pro ruskou federaci žádnou hrozbu. Podstata strategické rovnováhy mezi Západem a Ruskem se od studené války dramaticky nezměnila a je založena především na masivním vzájemném strategickém odstrašení. Tvrzení, že deset interceptorů a radar tuto strategickou rovnováhu vychýlí, je smyšlenou politickou konstrukcí.

Znovu opakuji, že evropský pilíř protiraketové obrany nijak nesouvisí se strategickou rovnováhou mezi Ruskem a Západem. Rusko to nejen dobře ví, ale při vzájemných rozhovorech často otevřeně přiznává. Je známo, že Rusko nikdy nenamítalo a nenamítá proti umístění radarového zařízení do některých z tradičních států NATO, jako například Dánsko, Turecko či Velká Británie.

Hrozba, které čelíme, je společná pro Spojené státy, Evropu i Rusko. Rusko dostalo velkorysou nabídku se projektu účastnit. Tuto nabídku k vlastní škodě i nadále odmítá. Tento demonstrativní postoj má v tuto chvíli především za cíl zkomplikovat ratifikační proces v ČR. Česká republika nadále zůstává připravena ke spolupráci s Ruskem. Rád bych to ještě jednou podtrhl.

Bezpečnost České republiky a euroatlantického prostoru je příliš důležitá na to, aby padla za oběť neschopnosti akceptovat věcné argumenty a na jejich základě přijmout rozhodnutí. NATO, které je základním zdrojem bezpečnosti této země, má v protiraketové obraně nemalé ambice. Ratifikace smlouvy o umístění radarové stanice je významným příspěvkem České republiky k jejich naplnění. Věřím, že dobře zvážíte důležitost svého rozhodnutí s ohledem na naši národní bezpečnost a bezpečnost všech našich spojenců.

Dovolu mi ještě něco říci. Zrovna tento projekt protiraketové obrany se bohužel během posledních let dostal do středu stranických sporů mezi vládní koalicí a opozicí. Já bych byl velice vděčen, kdybychom přijali způsob malých starých demokracií, že otázka bezpečnosti státu a obrany je předmět diskuse přes stranické meze a hranice a že o těchto záležitostech diskutuje nikoli ze stranického hlediska,

z hlediska státní bezpečnosti, bezpečnosti našeho státu, bezpečnosti našeho kontinentu.

Vyzývám proto i ty, kteří z pochopitelných důvodů vládu kritizují a mají na to také plné právo, aby zvážili v této otázce svůj postoj, zamysleli se nad tím projektem, zamysleli se nad těmito argumenty a prosím vás velice, abyste dnes dali souhlas smlouvám se Spojenými státy.

Myslím, že to je to, co v naší generaci můžeme udělat závažného pro jistotu našeho státu.

Děkuji vám mnohokrát.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Děkuji, pane ministře, a prosím, abyste se posadil ke stolku zpravodajů. Vážené kolegyně a kolegové, návrh projednal ústavněprávní výbor, který přijal usnesení pod č. 333/2, zpravodajem výboru byl určen pan kolega Jiří Oberfalzer. Garančním výborem je výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. Ten přijal usnesení pod č. 333/1. Zpravodajem výboru byl pan senátor Richard Sequens, kterého zastoupí pan kolega Tomáš Töpfer. Prosím, pane senátore, máte slovo.

Senátor Tomáš Töpfer: Vážený pane předsedající, vážený pane premiére, vážená paní ministryně, senátorky a senátoři, vážení přátelé. Máte před sebou tisk 333, kterým se předkládá Senátu PČR dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v České republice. Podepsána byla dne 8. července v Praze panem ministrem.

Účelem předkládané dohody o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v České republice je zřízení a provoz americké radarové stanice na vymezeném území České republiky. Radarová stanice má zajistit data, která umožní jiné části amerického protiraketového systému sestřelit nepřátelské balistické rakety v letu. Dohoda deklaruje využití protiraketového systému nejen k obraně Spojených států, ale i spojenců a jmenovitě České republiky a deklaruje budoucí součinnost až integraci s obdobným systémem obrany NATO.

Rád bych uvedl ještě některé technické a další podrobnosti, které smlouva obsahuje.

Česká republika je vlastníkem všech nemovitých staveb vybudovaných Spojenými státy na území stanice. Vlastní radar je zařízení přemístitelné.

Česká republika poskytuje Spojeným státům bezplatné výlučné užívání a kontrolu radarové stanice a umožní pobyt maximálně 250 příslušníků ozbrojených sil Spojených států na této stanici. Průběžně však zde bude vykonávat službu asi sto uniformovaných vojáků. To budeme ostatně projednávat v tisku 334, což je smlouva SOFA.

Provoz radarové stanice: Spojeným státům přísluší výhradní velení operací protiraketové obrany. Kontakty české strany jsou ve vztahu k provozu radaru několikeré. Aktuální informovanost o nasazení protiraketového systému v Severoatlantické alianci, konzultace k systému, účast na prováděcích plánech a směrnících pro mírový provoz. On-line informace, tzn. situační přehled operací. Informace o rozvoji systému. Stáže české armády do provozu radaru. Účast českých styčných důstojníků v protiraketové agentuře a v řídicím centru protiraketové obrany Spojených států.

Dohoda předvídá ustavení kontaktních funkcionářů smluvních stran pro běžné aktivity ve vztahu ke stanici. Představitel Armády ČR bude sídlit na radarové stanici pro bezprostřední spolupráci.

Česká republika zajistí slučitelnost užívání vzdušného prostoru s provozem radaru, tzn. letové koridory a bezletové zóny. Americká strana zajistí on-line komunikaci s řízením letového provozu České republiky.

Česká republika odpovídá za vnější bezpečnost a ochranu radarové stanice. Spojené státy odpovídají za bezpečnost uvnitř stanice včetně kontroly vstupu, prohlídky apod. a prostředků ochrany obvodu stanice. Ustavuje se bezpečnostní součinnost k ochraně stanice včetně zpravodajské.

Mimořádně akcentovaná je ochrana životního prostředí. K ochraně životního prostředí má americká strana uplatnit ty české nebo americké standardy, které zajišťují větší ochranu.

Dohoda je sjednána na dobu neurčitou s jednoroční výpovědí. Po ukončení platnosti mají Spojené státy k dispozici další rok na dokončení svého stažení ze země. V této době se souběžně aplikuje rovněž dohoda Česká republika – Spojené státy SOFA o právním postavení amerických ozbrojených sil. Radar v té době stahování již nelze bez zvláštní dohody stran aktivovat. Dohoda je v souladu s principem práva na kolektivní sebeobranu podle Charty OSN a s posláním Severoatlantické smlouvy rozvíjet individuální a kolektivní schopnost odolat ozbrojenému útoku.

Dohoda o radarové stanici je naprosto těsně, tedy existenčně, propojena s dohodou České republiky a Spojených států SOFA, tisk 334, který bude na programů hned poté. A skrze ní s platnou dohodou NATO – SOFA, které upravují právní postavení amerických ozbrojených sil na území České republiky.

Předkládaná dohoda je kvalifikovaná v souladu s článkem 49 Ústavy České republiky jako smlouva, k jejíž ratifikaci je potřeba souhlasu Parlamentu. Tzn. je to takzvaná smlouva prezidentská. Na straně americké jde o smlouvu exekutivní povahy, tzn., že není schvalovaná Kongresem.

A teď ke genezi. První zjišťovací konzultace, které směřují k budoucí dohodě o radarové stanici, jsou z roku 2002. V únoru roku 2004 pověřila vláda ministra obrany k jednáním technicko-organizačním. V březnu 2007 vláda přistupuje na zahájení oficiálního jednání o radarové stanici, což byla odezva na diplomatickou nótu USA z ledna. V květnu 2008 vláda schválila návrh na sjednání dohody a 8. července byla dohoda v Praze podepsána na úrovni ministrů zahraničních věcí.

Vláda zmocnila ministra zahraničí, aby předložil dohodu předsedům komor Parlamentu a odůvodnil sjednání dohody v parlamentním projednávání. Senátu byl návrh předložen dne 30. září 2008.

Ústava České republiky podmiňuje ve svém článku 43 odst. 3 písm. b) dlouhodobý pobyt ozbrojených sil jiných států na území republiky souhlasem Parlamentu. Pro hlasování komor Parlamentu k tomu souhlasu se Ústava nespokojuje s prostou většinou přítomných poslanců a senátorů, to stačí na schválení běžného zákona či běžné mezinárodní smlouvy, ale požaduje, aby se nadpoloviční většina počítala z počtu všech poslanců, tedy 101 pro návrh a všech senátorů, 41 hlasů pro návrh.

Ozývaly se i názory, že Ústava České republiky vůbec nepočítá s trvalým umístěním cizí vojenské základny, a proto je třeba hlasovat o předmětných dohodách třípětinovou většinou zákonodárců, která se požaduje při schvalování ústavního zákona nebo mezinárodní smlouvy, kterou se přenáší pravomoc na mezinárodní organizaci. Tento názor je právně naprosto neodůvodnitelný.

Není jednoduché být zpravodajem tisku, o kterém se za několik posledních let a měsíců napsalo snad všechno, co se napsat dalo. Problém umístění amerického radaru je citlivý problém, diskutovaný ze všech možných i nemožných úhlů.

Smlouva, kterou máte před sebou, tedy není technickým, ekologickým, zdravotním ani právním problémem. Je to dneska už výhradně politické téma. Bohužel.

Pro informaci bych rád uvedl, že ředitel Agentury pro protiraketovou obranu generál Henry Obering při svém jednání v Praze 31. října potvrdil uzavření prvních konkrétních kontraktů s českými výzkumnými pracovišti a firmami v celkové hodnotě cca 12 miliónů korun. Dále vyjádřil přesvědčení, že jakákoli nastupující americká administrativa bude v projektu protiraketové obrany pokračovat.

V návaznosti na summit NATO v Bukurešti pokračují orgány NATO v přípravě souhrnné zprávy pro summit v roce 2009 o alianční protiraketové obraně. Plánované evropské prvky protiraketové obrany Spojených států budou základním stavebním kamenem všech rozpracovávaných alternativ protiraketové obrany NATO. S ohledem na fakt, že aliance nepracuje na jiných alternativách protiraketové obrany pokrývající území spojenců, má ratifikaci dojednaných smluv mezi Spojenými státy a Českou republikou zásadní význam pro obranyschopnost aliance vůči rostoucí hrozbě balistických raket. Mimochodem 13. listopadu oznámil Irák odpal nového modelu rakety typu země-země s údajným doletem 2000 km, což jste asi zaregistrovali ve zprávách.

V oblasti protiraketové obrany současná Evropa zásadním způsobem zaostává za Spojenými státy z hlediska dostupných technologií. Evropa by možná byla schopná podobné technologie vyvinout, ale nemá k tomu ani finanční prostředky, to znamená, že bez Spojených států si nelze budování alianční architektury představit. Připojení amerického systému velení a řízení protiraketové obrany k aliančnímu systému již bylo úspěšně testováno.

Na závěr bych ve své zpravodajské zprávě rád poděkoval všem předchozím vládám, kterým se podařilo přesvědčit státy v euroatlantickém prostoru, že jsme spolehlivým a věrohodným partnerem. Víím, že to nebylo jednoduché po 40 letech po pádu totality, abychom prokázali, že jsme schopni a připraveni být pevnou součástí struktur NATO.

Dnes máme jedinečnou příležitost rozhodnout, zda nabízenou spolupráci s největším a nejsilnějším partnerem Severoatlantické aliance, tedy Spojenými státy americkými, posílíme a nabízenou možnost přijmeme. Mé poděkování patří i všem senátorům, kteří se účastnili mnoha jednání, dokonce navštívili Marshallovy ostrovy, aby se přesvědčili, že radar stojí jen několik set metrů od občanské zástavby a že nemá nejmenší vliv na zdraví a bezpečnost obyvatel, což byl také jeden z hlavních argumentů odpůrců radaru. Dnes už ho není taky hlasitě slyšet.

Někteří ze senátorů už dnes vzhledem k ukončení jejich mandátu rozhodovat o umístění protiraketové obrany nebudou. Vzdali se té možnosti, ačkoli jim to mandát před skončením volebního období zcela podle Ústavy umožňoval.

Za jejich práci, kterou odvedli při mnoha jednáních s americkou stranou, ale i za velkorysost, se kterou se vzdali svých ústavních pravomocí ve prospěch nového složení Senátu, který dnes lépe obráží současnou povolební situaci, jim patří při nejmenším dík.

Usnesení výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost zní – já vám ho rád přečtu:

Po odůvodnění zástupce předkladatele Tomáše Pojara, prvního náměstka ministra zahraničních věcí a zpravodajské zprávě senátora Richarda Sequense a po rozpravě výbor doporučuje Senátu Parlamentu České republiky vyslovit souhlas s ratifikací této dohody.

Bohužel Richard Sequens už nemůže být zpravodajem výboru, proto ho tady jako místopředseda zastupuji já.

Poprvé v historii budeme moci svobodně a demokraticky rozhodnout o umístění ozbrojených sil jiného státu na našem území. Pokud jsem se ve škole dobře učil, tak si opravdu nevzpomínám, že bychom tuto možnost kdy měli, a to ani v nedávné, ani ve vzdálenější minulosti. A já doufám, že tuto historickou šanci nepromarníme. Přeji ctihodnému Senátu, aby se rozhodl moudře. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Děkuji, pane kolego. O slovo se přihlásil pan předseda Senátu Přemysl Sobotka. Prosím, pane předsedo, máte slovo.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Pane předsedající, pane ministře, kolegyně a kolegové, vzhledem k tomu, že zpráva, kterou přednesl zpravodaj, víceméně prolíná i do druhého tisku, který budeme projednávat, předkládám procedurální návrh, abychom spojili rozpravu k oběma materiálům a umožnili teď paní ministryni, aby nám předložila i tu druhou materii. Takže jestli se s tím plénum ztotožní, tak bych prosil pana předsedajícího, aby o tom nechal hlasovat.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Ano. Děkuji, pane předsedo, o tomto návrhu se hlasuje bez rozpravy. Po znělce budeme hlasovat.

Vážené kolegyně a kolegové, budeme hlasovat o tom, zda souhlasíme se spojením bodů, které souvisejí s vybudováním amerického radaru na českém území dohromady.

Zahajuji hlasování. Kdo souhlasí s návrhem pana předsedy, nechť zvedne ruku a stiskne tlačítko ANO. Kdo je proti tomuto návrhu? Hlasování č. 30, registrováno 79, pro 78. Návrh byl schválen.

To znamená, že budeme projednávat zároveň bod, kterým je

Vládní návrh, kterým se předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o právním postavení ozbrojených sil Spojených států přítomných na území České republiky, podepsaná v Londýně dne 19. září 2008

Jedná se o **senátní tisk č. 334**. Prosím paní ministryni obrany Vlastu Parkanovou, aby nás seznámila s tímto návrhem, a uděluji jí slovo. Prosím, paní ministryně.

Ministryně obrany ČR Vlasta Parkanová: Vážený pane předsedo, vážené paní senátorky, vážení páni senátoři, já jsem přesvědčena o tom, že návrhy smluv mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států na našem území a o právním postavení amerických sil, které ji budou obsluhovat, představují nejzávažnější strategické rozhodnutí, před nímž naše republika stojí od doby, kdy jsme se stali členy organizace severoatlantické smlouvy.

V současné době disponují protiraketovou obranou svého území pouze Spojené státy, zatímco některé evropské země již mají či právě získávají určité schopnosti obrany proti střelám krátkého doletu a jiné státy, včetně České republiky, jsou proti případnému raketovému úderu zcela nechráněné.

Svým souhlasem s ratifikací výše uvedených smluv byste učinili první, a tedy nejvýznamnější krok k tomu, aby se tato nerovnovážná situace změnila.

Radar v České republice a antirakety v Polsku, souhrnně označované jako evropský pilíř protiraketové obrany Spojených států, by totiž svým dosahem zajistily pokrytí na velkou část Evropy. Bylo to právě vědomí veliké odpovědnosti toho, že naše rozhodování neovlivní „pouze“ bezpečnost naší vlasti, ale že může přispět významně také k bezpečnosti našich blízkých spojenců. Toto vědomí vedlo českou vládu k přijetí americké nabídky na zahájení jednání o případném umístění radaru protiraketové obrany v Brdech.

Je pravda, že v živé diskusi, která v naší zemi následovala po tomto rozhodnutí vlády, zaznívaly a doposud zaznívají odmítavé hlasy významné části našich občanů. Je ale také pravda, že na obecnou otázku, zda by naše země měla být v budoucnu chráněna proti raketovým hrozbám, většina občanů reaguje kladně. Jako by tu snad byly dvě alternativy, jak protiraketovou obranu získat. Buď dohodou se Spojenými státy, nebo dohodou v rámci NATO.

To je však zcela zásadní nepochopení. Evropský pilíř protiraketové obrany Spojených států a protiraketová obrana NATO nestojí vedle sebe a vzájemně se nevyklučují. Je tomu naopak. Oba případné systémy se vzájemně doplňují a jeden posiluje druhý. Lépe řečeno protiraketová obrana NATO by byla jakousi nadstavbou či druhou fází, rozšiřující pokrytí dané evropským pilířem protiraketové obrany NATO, protiraketové obrany USA, omlouvám se, na celé území aliance. A tak zatímco evropský pilíř protiraketové obrany Spojených států je myslitelný a z vojenského hlediska smysluplný i bez doplňujícího systému protiraketové obrany NATO, obráceně to neplatí. Pokud evropský pilíř protiraketové obrany Spojených států nevznikne, nebude – alespoň ne v dohledném časovém horizontu – možné dát vzniknout protiraketové obraně NATO.

Tolik tedy krátce k obecnému rámci, do kterého je třeba jednání o obou těchto návrzích smluv zasadit.

A nyní mi dovoluňte připomenout některé zásadní aspekty návrhu dohody o právním postavení amerických sil na našem území, které by na této stanici působily.

Úvodem je nutné zdůraznit jednu důležitou věc. Smlouva o právním postavení ozbrojených sil cizích států na území České republiky již v současnosti platí a je nedílnou součástí našeho právního řádu. Hovořím samozřejmě o dohodě mezi smluvními stranami severoatlantické smlouvy o statusu jejích ozbrojených sil, tzv. NATO SOFA. Jedná se o smlouvu, která byla přijata v Londýně v roce 1951 a Česká republika k ní přistoupila 30. listopadu 2000. A stejně jako právě předkládaná dohoda o statusu ozbrojených sil, která leží na vašich stolech, tzv. Bilaterální SOFA, i ta obecná NATO SOFA z roku 1951, přijatá Českou republikou v roce 2000, upravuje postavení příslušníků ozbrojených sil, civilní složky a závislých osob, řeší otázky trestní jurisdikce, náhrady škod, daní, cel, držení zbraní, vízové povinnosti, řídicích oprávnění a dalších.

V této souvislosti mi dovoluňte připomenout, že tato dohoda byla tehdy Parlamentem České republiky přijata prostou většinou. Nicméně je pravda, že se jedná o smlouvu značně obecnou, má cca 13 stran, a je koncipována především pro časté krátkodobé vysílání ozbrojených sil na území jiného státu, např. za účelem společného cvičení apod. Případná dlouhodobá přítomnost amerických sil na českém území v souvislosti s radarovou stanicí sice není z ústavního hlediska odlišná, přesto však nastoluje řadu otázek, které v NATO SOFA nejsou pojednány vůbec, anebo jen velmi rámcově. Proto bylo nutné je nově upravit právě Bilaterální SOFA.

Já jsem pevně přesvědčena, že se tak stalo v oboustranný prospěch jak Spojených států, tak České republiky. Struktura Bilaterální SOFA je do značné míry obdobná jako struktura NATO SOFA, nad to však řadu věcí řeší do větší hloubky.

Nyní mi dovolu, abych na některé rozdíly mezi oběma smlouvami ve stručnosti upozornila.

Jak již bylo řečeno, NATO SOFA upravuje postavení příslušníků ozbrojených sil, civilní složky a závislých osob. Bilaterální SOFA navíc upravuje též postavení smluvních dodavatelů a jejich zaměstnanců, což souvisí s moderním trendem většího využívání civilního sektoru při zajišťování podpory ozbrojeným silám. NATO SOFA umožňuje vysílajícímu státu chránit prostřednictvím své vojenské policie prostory, v nichž jsou umístěny jeho ozbrojené síly, udržovat v nich disciplínu a pořádek.

Pokud jde o radarovou stanici, Bilaterální SOFA upřesňuje, že její vnější bezpečnost zajistí Česká republika, vnitřní bezpečnost pak Spojené státy. To znamená, že americké orgány mohou např. provádět osobní prohlídku osob, které vstupují na radarovou stanici, či zadržet jakoukoli osobu neoprávněně se zdržující v tomto prostoru, při čemž musí neprodleně uvědomit příslušné orgány České republiky. Za udržování kázně příslušníků svých ozbrojených sil odpovídají Spojené státy, které také mohou na radarové stanici zřídit bezpečnostní jednotky, které mohou působit i mimo prostor radarové stanice, ale jen se souhlasem příslušných českých orgánů a ve spolupráci s českými orgány.

Bilaterální SOFA rovněž obsahuje podrobnější úpravu užívání povolených zařízení a prostorů na území České republiky ozbrojenými silami Spojených států. Česká republika si zachovává plnou suverenitu a vlastnické právo k těmto zařízením a prostorům a opravňuje Spojené státy po dobu platnosti smlouvy k jejich bezplatnému užívání.

V průběhu přípravy, výstavby prostoru a stahování se z radarové stanice musí Spojené státy respektovat právo České republiky, a to včetně českých stavebních předpisů. Při stavebním řízení bude ozbrojeným silám Spojených států s potřebnou administrativou pomáhat Ministerstvo obrany České republiky, které bude také kontrolovat, zda výstavba probíhá v souladu s projektem, konzultovat s americkou stranou případný nesoulad a v krajním případě může i nařídit pozastavení výstavby. Postavené objekty se stanou majetkem České republiky.

Z tohoto pohledu je tedy zřejmé, že z ústavního hlediska se nejedná o žádné omezení naší státní suverenity.

Bilaterální SOFA dále upravuje otázky ochrany životního prostředí, jak již zde bylo řečeno, které NATO SOFA vzhledem k době svého vzniku neřeší. USA budou respektovat české právo v oblasti jak životního prostředí, tak bezpečnosti a ochrany zdraví i příslušné standardizační dohody NATO. Vždy se uplatní ten ze standardů České republiky nebo Spojených států, který zajistí vyšší stupeň ochrany životního prostředí. Dodatečná ustanovení o ochraně životního prostředí jsou obsažena v dohodě mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými o zřízení radarové stanice protiraketové obrany Spojených států v České republice.

Jednou z nejčastěji diskutovaných otázek je trestní jurisdikce. Ta je podle NATO SOFA a shodně s Bilaterální SOFA rozdělena mezi smluvní strany podle následujících principů. Tady se omlouvám, nemůžu použít jiný než odborný jazyk.

1. Výlučná jurisdikce vysílajícího státu nad osobami podléhajícími vojenským předpisům vysílajícího státu, které na území přijímajícího státu spáchají činy, které jsou trestné podle práva státu vysílajícího, ale nikoli práva přijímajícího státu.
2. Jurisdikce výlučná pro přijímající stát, a to nad příslušníky ozbrojených sil vysílajícího státu či jejich civilní složky a nad osobami na nich závislými, kteří na území přijímajícího státu spáchají činy, které nejsou trestné podle práva státu vysílajícího, ale jsou trestné podle práva státu přijímajícího.

Za třetí – a to je v praxi nejčastější případ – kolize jurisdikce. Na příslušníky ozbrojených sil vysílajícího státu či jejich civilní složky, kteří na území přijímajícího státu spáchají činy, které jsou trestné jak podle práva vysílajícího státu, tak podle práva státu přijímajícího. V případě kolize se uplatní přednostní jurisdikce vysílajícího státu nad příslušníkem ozbrojených sil vysílajícího státu nebo jejich civilní složky pokud jde o delikty výlučně proti majetku či bezpečnosti vysílajícího státu a delikty výlučně proti osobě či majetku jiného příslušníka ozbrojených sil nebo civilní složky vysílajícího státu nebo osobě závislé. Dále o delikty plynoucí z jednání či opomenutí při výkonu služebních povinností. Podstatné je, že obecná NATO SOFA neobsahuje přesné vymezení služební povinnosti. Oproti tomu námi vyjednávaná bilaterální SOFA tuto definici obsahuje. Podle ní se za služební povinnost nepovažují všechna jednání učiněná během služby, ale jen jednání vyžadované nebo schválené a nutné v důsledku služební povinnosti provádět. Zda se skutečně jednalo o činnost v rámci služebních povinností či nikoli, sice rozhodne vojenský orgán USA, česká strana ale může v případě nesouhlasu vznést námitku a žádat přezkoumání. Vojenský orgán USA je navíc při svém rozhodování vázán dohodnutou smluvní definicí. Ve všech ostatních případech, vyjma těch, které jsem právě vyjmenovala, se zásadně uplatňuje přednostní jurisdikce přijímajícího státu.

Každá strana se může v případě kolize jurisdikce sama vzdát či být druhou stranou požádána, aby se vzdala svého přednostního práva k výkonu jurisdikce ve prospěch strany druhé. Pokud druhá strana přikládá případu zvláštní důležitost, první strana takovou žádost vstřícně posoudí, povinnost vzdát se svého přednostního práva ale nemá. Procedurální aspekty vzdání se přednostního práva v obecné NATO SOFA nejsou popsány. Proto také byly významným předmětem vyjednávání o trestní jurisdikci v námi vyjednávané bilaterální SOFA. Zvláštní důležitost pro ČR mají podle česko-americké SOFA zejména případy usmrcení nebo těžké újmy na zdraví. Naopak USA přikládají zvláštní důležitost kázeňské pravomoci nad příslušníky ozbrojených sil a jejímu vlivu na operační připravenost.

NATO SOFA také rámcově upravuje některé otázky trestního procesu, například spolupráci orgánů činných v trestním řízení, vazbu, zadržení, právo na obhajobu a další zásady trestního řízení. Vzhledem k příliš velké obecnosti úpravy byly tyto záležitosti v naší bilaterální SOFA upravovány podrobněji. Jedná se například o obstarávání důkazů. Jedná-li se o trestný čin v jurisdikci USA, mohou americké orgány obstarávat důkazy v oblasti radarového stanoviště, avšak jen ve spolupráci s českými orgány. Vyžaduje-li provedení důkazu úkon státního zástupce nebo soudu, provedou tento úkon české orgány, přičemž orgány americké mohou být při tomto provádění přítomny. Naopak u trestných činů v české jurisdikci, při kterých je třeba obstarat důkazy v oblasti radarového stanoviště, může orgány ČR doprovázet zástupce ozbrojených sil USA.

Pokud jde o otázku zajištění osob kvůli trestnímu stíhání, musí česká strana informovat americkou stranu o zadržení nebo zatčení příslušníka ozbrojených sil USA, jejich civilní složky nebo osoby na něm závislé, proti nimž hodlá vést trestní řízení na základě své přednostní jurisdikce. Pokud nejsou dány důvody vazby, americká strana může požadovat předání těchto osob do své moci. Pokud jsou dány důvody vazby u příslušníka ozbrojených sil, může americká strana požadovat, aby byl k výkonu vazby předán orgánům USA.

Jinak se vazba vykonává v českých věznicích. Pokud má americká strana obviněného ve své moci, je povinna po dobu jednoho roku, přičemž tuto lhůtu lze po dohodě prodloužit, zajistit jeho přítomnost při potřebných úkonech trestního řízení.

Doba vazby, ať už uložené českými nebo americkými orgány, bude započtena proti uloženému trestu.

Pokud bude českým soudem uložen trest odnětí svobody, bude vykonáván v ČR, samozřejmě za předpokladu, že nedojde k předání odsouzeného do USA podle štrasburské úmluvy o předávání odsouzených osob.

Souhrnně lze říci, že trestní jurisdikce je v bilaterální SOFA upravena podrobněji než v SOFA obecné, což dává mnohem menší prostor pro rozdílnou interpretaci jejích jednotlivých článků.

Pokud jde o různé dotazy novinářů i veřejnosti zaměřené na tuto oblast, je vhodné si v první řadě uvědomit, že v této oblasti česká strana neustoupila v žádné významné formulaci a bilaterální SOFA díky tomu, že je přesnější a podrobnější, je pro českou stranu i výhodnější než platná obecná NATO SOFA.

Další citlivou otázkou jsou daně a cla. Již na základě NATO SOFA se u příslušníků ozbrojených sil nebo civilní složky vysílajícího státu nepočítá doba pobytu na území přijímajícího státu ze služebních důvodů do doby daňového rezidentství, takže zde obvykle nemohou být zdaňovány jejich příjmy plynoucí ze zdrojů v jiném státě. Dále jsou tyto osoby osvobozeny od daně z příjmů plynoucích jim od vysílajícího státu coby příslušníkům ozbrojených sil nebo civilní složky. Na druhou stranu plně podléhají celním předpisům přijímajícího státu, zejména tedy celní prohlídce. Dočasný dovoz soukromých motorových vozidel není zpoplatněn, stejně jako dovoz osobních věcí a nábytku při prvním služebním příjezdu osoby do přijímajícího státu. Služební vozidla jsou navíc osvobozena od silniční daně a podobných plateb. Důležité je osvobození paliv, olejů a maziv určených pro služební vozidla, letadla a lodě ozbrojených sil nebo civilní složky od veškerých poplatků a daní. V ČR se konkrétně jedná o daň spotřební a DPH.

Bilaterální SOFA nadto přidává generální osvobození amerických sil od DPH a spotřebních daní a jiných nepřímých daní u zboží a služeb pořízených nebo poskytovaných ozbrojeným silám v souvislosti s výstavbou a provozem radarové stanice. Jde tedy o osvobození od zdanění tzv. služebních činností. Osvobození od nepřímých daní se v tomto případě může vztahovat i na dodavatele, avšak pouze, pokud půjde o zboží nebo služby výlučně pro potřeby amerických ozbrojených sil.

U zdanění osob, a to jak fyzických, tak právnických, bilaterální SOFA potvrzuje aplikaci již platných ustanovení NATO SOFA a také smlouvy mezi ČR a USA o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oblasti daní z příjmů a majetku.

Zvláštní pozornost je věnována otázce osvobození od daně z příjmů u dodavatelů ozbrojených osob USA a jejich zaměstnanců u příjmů plynoucích ze smluv s ozbrojenými silami USA, což obecná NATO SOFA z roku 1951 neobsahuje. Osvobození od daní z příjmů z činnosti na radarové základně, které jim bilaterální SOFA přiznává, se však vztahuje pouze na americké dodavatele a jejich zaměstnance, kteří jsou podrobena zdanění z těchto příjmů v USA. Ostatní dodavatelé a jejich zaměstnanci jsou zdaňováni v ČR podle naší platné legislativy.

Další novou úpravou oproti obecné NATO SOFA je osvobození příslušníků ozbrojených sil a civilní složky a závislých osob od rozličných poplatků, např. televizní, rozhlasové apod., a to v rozsahu, který je na území ČR přiznán diplomatickému personálu.

V oblasti osvobození od cel bilaterální česko-americká SOFA dále rozvádí principy NATO SOFA u věcí dovážených a vyvážených pro výlučné potřeby ozbrojených sil USA a pro osobní potřeby příslušníků ozbrojených sil a civilní složky

a závislých osob. Jde o přizpůsobení úpravy NATO SOFA situaci, kdy jde o trvalé umístění takových osob na území jiného státu.

Dámy a pánové, mým cílem bylo zde v krátkém časovém prostoru demonstrovat hodnotu, ba nezbytnost předkládaných dohod a této mé dohody SOFA o právním postavení amerických sil na našem území, která logicky rozvíjí, doplňuje a zpřesňuje principy, které naše republika přijala již přistoupením k NATO SOFA. Jakkoli tedy každá diskuse o přítomnosti ozbrojených sil jiného státu na území naší republiky zcela přirozeně vyvolává značné emoce, při racionálním zvážení této skutečnosti je patrné, že faktické důvody znepokojení zde nejsou.

Bilaterální SOFA v případě vašeho souhlasu rozhodně neotevívá cestu k jakémukoli narušení suverenity či právního řádu naší vlasti. Je tomu právě naopak. Tato dohoda umožní a usnadní přítomnost sil našeho strategického spojence a partnera v zájmu naší, celoevropské i transatlantické bezpečnosti.

Děkuji za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Děkuji, paní ministryně. Prosím, máte své místo u stolu zpravodajů.

Stejně jako v prvním případě návrh projednal ústavně-právní výbor, který přijal usnesení pod č. 334/2. Zpravodajem výboru byl určen pan kolega Jiří Oberfalzer. A garančním výborem je opět výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost. Ten přijal usnesení pod č. 334/1. Zpravodajem výboru je opět pan kolega Tomáš Töpfer. Pane kolego, prosím, máte slovo.

Senátor Tomáš Töpfer: Děkuji, pane předsedající. Vážené dámy, vážení pánové, vážená paní ministryně, máme před sebou tisk č. 334 a já jsem velice rád, že jsme procedurálně schválili společné projednávání těchto dvou tisků, protože bychom se dostali do velmi složité situace, kdybychom schválili umístění radaru a neschválili právní postavení sil USA na našem území. Takovou situaci si neumím přesně představit.

Já budu asi ve své zpravodajské zprávě opakovat některé pasáže, které tady uvedla podrobně paní ministryně. Říká se, že opakování je matka moudrosti. No, jeden můj spolužák opakoval 7. třídu dvakrát, k moudrosti mu to moc nepomohlo, ale to sem asi nepatří.

Účelem předkládané dohody o právním postavení ozbrojených sil Spojených států přítomných na území České republiky – to je tisk č. 334 – je úprava výjimečných práv a povinností ozbrojených sil USA, tedy vojenský a civilní personál a závislé osoby, to jsou členové rodin příslušníků ozbrojených sil odkázaných na jejich podporu, a cizozemských dodavatelů zboží a služeb pro americké ozbrojené síly pobývajících na českém území v souvislosti s výstavbou a provozem americké radarové stanice v ČR.

Budu trošku přeskakovat, protože bychom se opravdu opakovali.

Pro čtenáře dohody je podstatné seznámit se nejprve s konstrukcí a zásadami dané smluvně právní úpravy, která je poměrně složitá.

Dohoda o radarové stanici i dohoda ČR a USA SOFA jednoznačně potvrzují, že prostor vymezený pro radarovou stanici v Brdech je územím ČR, což znamená, že podle principu vnitřní suverenity státu na něm České republice náleží výlučná moc vůči všem osobám a věcem, tj. územní výsost.

Český právní řád je závazný pro všechny osoby přítomné na území republiky. Jakékoliv akty cizího státu jsou zde zakázány, ledaže by k nim dala ČR mezinárodní smlouvou souhlas.

Protože ČR jako demokratický právní stát neuplatňuje zvláštní diskriminující či privilegující cizinecký režim, je zřejmé, že předkládaná dohoda musí být ve vztahu k americké přítomnosti představované radarovou stanicí koncipována jako souhrn výjimek z obecné právní úpravy platné pro obyvatele na území ČR.

Uspořádání výjimek z českého právního řádu je v předkládané dohodě podstatně komplikováno tím, že tyto výjimky jsou zprostředkovány jako speciální doplňky nebo přednosti k již existující platné dohodě mezi smluvními stranami Severoatlantické smlouvy o statutu jejich ozbrojených sil, přijaté v Londýně v roce 1951, dále uváděná jako dohoda NATO SOFA. ČR k ní přistoupila v roce 2000.

Úprava právního postavení ozbrojených sil USA na radarové stanici nelze tudíž s úplností poznat jen z předkládané dohody ČR a USA SOFA, ale je třeba současně sledovat rovněž již platný základ úpravy v dohodě NATO SOFA. Obě uvedené dohody si tedy vymezují předností vůči českému právnímu řádu na úrovni zákonů a také vůči sobě navzájem, v poměru přednosti neboli speciality dohody ČR a USA SOFA vůči dohodě NATO SOFA.

Je třeba připomenout, že dohoda ČR a USA SOFA váže v zásadě všechny stanovené výjimky týkající se americké strany na výstavbu a provozování radarové stanice. Pokud by se měla uskutečnit nějaká jiná česko-americká aktivita, musela by být speciálně schválena. Pokud dohody výslovně nestanoví nějakou výjimku, je deklarován plný respekt amerických ozbrojených sil českému právnímu řádu v obecné úpravě pro obyvatele na území republiky. Vylučuje-li se dohodou působení českého práva nebo jurisdikce českých orgánů pro určité vztahy, dovozujeme, že je nahrazována právem americkým, popř. jurisdikcí amerických orgánů nebo úpravou práv a povinností výslovně dohodami stanovenou.

Pravděpodobně velmi sledovanými jsou body oddělení jurisdikce v dohodě ČR a USA SOFA. Z hlediska policejních pravomocí odpovídají Spojené státy za bezpečnost a udržení pořádku na radarové stanici. Například vetřelce zadrží a předají českým orgánům. Vně stanice mohou Američané operovat jen případ od případu, k udržení kázně svých vojáků anebo k zajištění bezpečnosti svých ozbrojených sil a závislých osob, avšak obojím jen pod kontrolou českých orgánů. Za vnější bezpečnost radarové stanice odpovídá česká strana. Trestní jurisdikce je ve svém základu stanovena NATO SOFA (článek 7). Odlišuje se zde jurisdikce výlučná – každá strana trestá delikty, které jsou trestné jen podle práva té které strany. Vysílající stát ji uplatňuje přirozeně jen nad osobami, které podléhají jeho vojenské pravomoci. Dále se odlišuje přednostní jurisdikce vysílajícího státu nad příslušníkem jeho vojenského a civilního personálu, která se uplatní, pokud jde o delikty proti majetku či bezpečnosti, vlastizrady, špionáž apod. vysílajícího státu, delikty proti jinému příslušníkovi personálu či závislé osobě anebo delikty při výkonu služebních povinností. Přednostní jurisdikce přijímacího státu je dána v případě jakéhokoliv jiného deliktu. Dohoda NATO SOFA stanoví, že orgány státu, který má přednostní jurisdikci, zváží vstřícným způsobem žádost orgánů druhého státu o vzdání se tohoto práva v případech, kdy tento druhý stát přisuzuje takovému zřeknutí se zvláštní důležitost.

Teď bych si dovolil ještě ocitovat společné ustanovení dohody:

Dohoda je sjednána na dobu neurčitou s jednorocní výpovědí, v platnosti ovšem zůstává, pokud bude v platnosti dohoda o radarové stanici.

Po ukončení platnosti dohody o radarové stanici, je zde shodná roční výpověď, mají Spojené státy k dispozici další rok na své stažení.

V této dohodě by již nebyla dohoda ČR – USA SOFA v platnosti, ale stále by se aplikovala. Srovnání dohody ČR – USA SOFA s obdobnými smlouvami USA s evropskými členy NATO vyznívá pro ČR příznivě.

Přípravná jednání s americkou stranou byla podle předkladatele poměrně úporná, prvotní americký návrh z dubna 2007 byl značně korigován. Česká strategie byla vedena snahou neodchýlit se výrazně od zavedené úpravy v dohodě NATO SOFA.

A na závěr mi dovoluji, abych vás seznámil s usnesením výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost, kde pro toto usnesení č. 334/1 hlasovalo 7 senátorů a nikdo nebyl proti. Výbor pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost z 35. schůze konané dne 29. října 2008 k vládnímu návrhu, kterým se předkládá Parlamentu ČR k vyslovení souhlasu s ratifikací Dohoda mezi ČR a Spojenými státy americkými o právním postavení ozbrojených sil Spojených států přítomných na území ČR, podepsaná v Londýně dne 19. září 2008.

Po odůvodnění zástupce předkladatele Dr. Martina Bartáka, prvního náměstka ministryně obrany, zpravodajské zprávě senátora Tomáše Töpfera a po rozpravě výbor doporučuje Senátu Parlamentu ČR vyslovit souhlas s ratifikací této dohody, určuje mne jako zpravodaje výboru pro jednání na schůzi Senátu a pověřuje předsedu výboru, aby s tímto usnesením seznámil předsedu Senátu. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Děkuji, pane senátore. Nyní prosím pana zpravodaje ústavně-právního výboru pana kolegu Jiřího Oberfalzera, aby nás seznámil se závěry projednávání ústavně-právního výboru. Prosím, pane kolego, máte slovo.

Senátor Jiří Oberfalzer: Pane předsedající, páni ministři, dámy a pánové. Ústavně-právní výbor projednal obě tyto předlohy. Pokud jde o věcnou stránku obsahu smluv, prakticky nebyly žádné výhrady. Takže se debata velice rychle přesunula na úroveň politickou. Zde se členové výboru rozdělili do dvou táborů, a to tábory příznivců a tábory odpůrců těchto smluv. Jak je ze závěrečného usnesení výboru zřejmé, tábor příznivců byl početnější. Proto dovoluji, abych vás seznámil se závěry našeho výboru, který doporučil plénu Senátu obě tyto smlouvy schválit. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Děkuji, pane kolego. Vážené kolegyně a kolegové, otevírám obecnou rozpravu k oběma těmto návrhům. Jako první se přihlásil pan předseda klubu sociální demokracie Petr Vícha. Pane předsedo, máte slovo.

Senátor Petr Vícha: Vážený pane předsedající, rád bych vás požádal o krátkou patnáctiminutovou přestávku pro jednání klubu.

O tom, že chceme být skutečně rychlí, svědčí to, že jsme si vyjednali s přáteli z ODS vypůjčení Frýdlantského salonku, kam bychom se teď odebrali. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Dobře. Vážené kolegyně, kolegové, já myslím, že bychom to mohli spojit s přestávkou na oběd. To znamená, že pan kolega Vícha chtěl čtvrt hodiny, když to prodloužíme na hodinu, mohli bychom pokračovat ve 12.20. Stihneme jednání klubu i oběd. Takže pokračování je ve 12.20 hodin. Děkuji.

(Jednání přerušeno v 11.22 hodin.)

(Jednání opět zahájeno ve 12.20 hodin.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Kolegyně a kolegové, je 12.20 hodin, budeme pokračovat v obecné rozpravě. Nemám tady žádnou písemnou přihlášku do obecné rozpravy a nevidím nikoho, že by byl přihlášen, což se mi ani nechce věřit. Zatím počkám.

Takže, kolegyně a kolegové, v tuto chvíli je přihlášen do obecné rozpravy předseda zahraničního výboru pan kolega Jiří Dienstsbier, takže mu dávám slovo. Pane senátore, máte slovo.

Senátor Jiří Dienstsbier: Vážení přátelé, pane předsedající, pane zpravodaji, páni ministři – tu nejsou. Víte, já si nedělám vůbec žádnou iluzi, že ten guláš, co se zatím kolem té smlouvy navařil, že ho tady nějakým způsobem vylepšíme nebo s ním něco uděláme. Nicméně cítím povinnost tady říct některé věci, které se celé této záležitosti týkají. Spory o radar v Česku se neustále míjejí – z nepochopení nebo záměrně – se samou podstatou problému. Tady přece nejde jenom o to, jestli srnky budou běhat po Brdech nebo o tom, jestli to bude rušit nějaké rozhlasové stanice nebo cokoliv jiného. Tady padají nejrůznější argumenty. Kdybych se měl s nimi se všemi vypořádávat, tak to budu dělat dvě hodiny, tak jako to bylo v těch projevech lidí, kteří na tom léta pracovali a samozřejmě prezentují jenom pozitivní stránky věci.

Tady se mluví o tom, kdo je protiamerický a proruský a takovéhle věci, které myslím si, nemají v podstatě vůbec nic společného. Dokonce se argumentuje tím, že bychom měli Američanům, když něco chtějí, z vděčnosti tedy odsouhlasit tento systém, ačkoliv Američané nám přece pomáhali ne proto, že bychom byli nějakí hodní Češi, ale proto, že to bylo v jejich zájmu a tento zájem se sešel se zájmem Evropy a se zájmem naším. Já myslím, že jde dnes o to, aby se tyto zájmy setkaly i dnes. O to jde především. Myslím si, že zvolení Baracka Obamy americkým prezidentem je po letech vlády neokonzervativních představ o výlučnosti USA pro toto setkání zájmů novou nadějí. Já se tady mohu zabývat jenom některými konkrétními věcmi. Tady se mluví, že když Robert Gates zůstává ministrem obrany, tak že to je potvrzení toho, že Američané v tomto projektu budou pokračovat. Ale Gates je ministrem obranu kvůli Iráku a Afghánistánu a nikoliv kvůli něčemu, co pro Američany v celém tom strategickém balíku, který obnáší více než 70 mld. dolarů, je to, čemu říkají peanut, nebo-li burské oříšky. Barack Obama v kampani mluvil o diplomacii a nutnosti spolupráce s evropskými spojenci. Zřejmě cítí, že bezpečnost ve světě nelze zajistit ani násilím ani jednostrannými americkými akcemi, ale dohodou Evropanů a Američanů o tom, jaká nebezpečí nám hrozí a jak jim budeme společně čelit. Proto tvrdit, že Obama podporuje protiraketový deštník na základě dvoustranných jednání s Českem a Polskem, je přinejmenším nepřesné. Moderátorovi televize FOX Billovi O'Raillymu Obama řekl, snad na třetí otázku odpověděl, že on – a to ještě před volební kampaní – že on podporuje tento systém za předpokladu, že bude fungovat, a Joe Biden, viceprezident, který byl zvolený, který byl od začátku vždycky proti těmto derivátům hvězdných válek, tak ten ještě dodává argument další, a to argument, že s tím bude souhlasit pouze tehdy, pokud náklady na tento systém nebudou vyšší než náklady na systémy, které by to mohly překonat. Mimochodem, Andrej Sacharos už kdysi upozornil, že vybudovat takový systém je nesmírně nákladné a neutralizovat ho velmi jednoduché a levné.

Podmínka fungování systému splněna není. Zkoušky raket zatím selhávají, naposledy v druhém listopadovém týdnu v Tichomoří při zkoušce, která stála 55 milionů dolarů, minula protiraketová střela Aegis raketu, kterou měla zničit. Přitom nefungovaly senzory od společnosti Raytheon, která se angažuje při plánování radaru v Brdech. Zkouška rakety proti útočící střele v nejvyšší fázi letu, plánované pro Polsko, která stojí více než sto miliónů dolarů a podle odborníků není jisté, zda se zkoušky v příštích dvou letech podaří. To je tedy pokud jde o fungování tohoto systému. Kromě toho Barack Obama slibuje Američanům zlepšení jejich ekonomické situace a při současném stavu americké a světové ekonomiky a při enormním zadlužení Spojených států to nebude snadné. Fantazie hvězdných válek, které, jak říkal, stála od začátku, od Reaganových dob, 160 mld. dolarů bez jakéhokoliv praktického výsledku. Je také proto legitimní otázka, zda Američané budou chtít utrácet další miliardy na systém, který má zlikvidovat jedinou jadernou zbraň odkudsi, kde dosud nic takového není. Generál Henry Obering sice tvrdil, že na rok 2009 jsou budovatelé systému plně zabezpečeni, ale i on musel přiznat, že kvůli krizi nějaký finanční výpadek nastane. Včera jmenoval zvolení prezident Petera Orszaga, dosavadního šéfa rozpočtové kanceláře Kongresu, ředitelem kanceláře Bílého domu pro správu a rozpočet. Pověřil ho úkolem důkladně prověřit federální výdajové programy a vyloučit takové, které nejsou nezbytně nutné. Generál Henry Obering, odcházející šéf oddělení raketové obrany v Pentagonu v rozhovoru tady pro Právo (3. 11. 2008) tvrdí, že „bez protiraketové obrany prezidentovi zůstávají jen dvě možnosti: preventivní útok nebo odvěta“. Avšak politiku odvěty za 11. září bezkonceptním útokem na Afghánistán a Irák s beznadějnou perspektivou východisek z těchto pastí, vymýšlení hrozeb a strašení americké, a teď i naší veřejnosti, většina Američanů odmítla v listopadových volbách prezidenta, senátu a sněmovny reprezentantů.

Mluví se často o ruské hrozbě v těch argumentech. Neustále se říkalo, že rakety nejsou proti Rusku, ale samozřejmě proti Rusku by neměly vůbec žádný význam, protože proti ruskému raketovému potenciálu nějaký radar tady nebo pár raket v Polsku samozřejmě žádnou hrozbu neznamenají. Ale jestliže Rusové hrozí, že postaví raketový systém v Kaliningradu, tak je to podle mého názoru prostě jenom vyjednávací argument a od toho jistě ustoupí v případě, že dojde k nějaké všeobecnější dohodě.

Myslím si, že, mimochodem, poslední dokument amerických zpravodajských služeb upozorňuje, že bez změny americké politiky v tomto smyslu Rusko, Čína, Indie a Pákistán budou posilovat vlastní jaderný deterent, a možná, že se potom najdou i někteří jiní.

Já si myslím, že je proto nejvyšší čas, a změna v Bílém domě to umožňuje, začít znovu jednat o novém bezpečnostním systému tak, jak s ním počítala Charta pro novou Evropu na konci roku 1990 a prezident Bush starší, když tehdy mluvil o novém světovém řádu. V tomto duchu lze chápat návrh prezidenta Sarkozyho z Nice svolat v rámci OBSE v létě 2009 summit, z něhož by mohly vzejít „základy pro novou panevropskou bezpečnostní smlouvu“. Po setkání s ruským prezidentem oprávněně upozornil, že radar v Česku a rakety v Polsku, stejně jako záměr instalovat ruské rakety v Kaliningradu, jsou kroky proti duchu zamýšlené dohody. „Do té doby“, říká Sarkozy, „prosím, nemluvme o žádném umístění protiraketového štítu anebo rozmisťování raket, což vůbec nezvyšuje bezpečnost v Evropě a vše jen komplikuje“. Sarkozy by stěží řekl, že o přípravě jednání o bezpečnostní smlouvě je dohodnut s Obamou, kdyby neměl jeho souhlas, tím spíše, když dodal, že summit NATO v dubnu bude příležitostí, kde „společně s našimi americkými přáteli představíme

návrhy nové bezpečnostní dohody pro kontinent“. Obama ani jeho tým to nedementoval, zatímco na falešnou informaci o Obamově podpoře raketového systému v rozhovoru s polským prezidentem byla odmítavá reakce okamžitá. Nejistota o postoji příštího prezidenta prýští také z vyjádření Saši Vondry a polského ministra Radka Sikorského. Vondra vychází z toho, že Obama v kampani několikrát řekl, že systém smysl má, ale dodává, že vláda Spojených států má „svaté právo“ ho zhodnotit. Také Sikorski říká, že „chceme vědět, jakým směrem vítr vane...“. Je opravdu jen na USA, aby si vytvořily vlastní názor.“

Vondra doufá, že styčnou plochou s Obamovou administrativou by mohl být důraz na propojení amerického štítu s NATO, což podle něho Česko prosadilo v jednání s USA. Potíž je v tom, že summity NATO se tomu vyhnuly diplomatickými formulami typu ani oblečená, ani nahá. Také výroky generálního tajemníka NATO a jeho mluvčího, nebo Sarkozyho po české kritice svého vystoupení v Nice, že systém je dvoustrannou záležitostí ČR, Polska a USA, jsou diplomatickou formou odmítnutí. Sikorski proto říká, že bychom měli postupovat v této věci opatrně a „trpělivě vyčkat na novou administrativu a na to, až se rozhodnou“. Stejně rozumně se zatím chová naše Poslanecká sněmovna.

Není tedy důvod, aby Senát v tak nejisté věci, o níž se navíc nepodařilo přesvědčit většinu českých občanů, předjímal svým rozhodnutím vývoj událostí. Autorita Senátu, od kterého se očekává nadhled a věcné posuzování předložených témat, bude zbrklým jednáním v očích veřejnosti jen dále oslabena. Nechtějme být směšní. Tím spíše, a o tom už nechci ani mluvit, že nám Senát kolegiálně předložil tento program na první schůzi, kde čtvrtina členů Senátu se nemohla podílet na předběžných diskusích.

Já proto se domnívám, že jediným účelem našeho schválení těchto smluv je podpořit americkou lobby, která prosazuje tento zcela zbytečný systém proti duchu americké politiky, která dnes hledá alternativu pro pád neokonzervativních iluzí. A já bych vás proto žádal, abychom si počkali se schvalováním tohoto radaru do přinejmenším dubnové schůze NATO, do letního bezpečnostního summitu, který by měl diskutovat o nových strategiích. A nespěchat, možná nejlépe to odložit do konce příštího roku, až budeme znát důsledky a průběh těchto jednání a to je to, co bychom podle mého názoru měli udělat, abychom nebyli jedinou institucí, která takto jednoznačně podpoří tento projekt. Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji panu senátoru Dienstbierovi. Mám to od vás, pane senátore, brát jako oficiální návrh na odročení tohoto bodu do 30. 12. 2009? Děkuji. Jen, abychom měli jasno a nedohadovali se tu potom, co kdo navrhl.

Dalším přihlášeným je pan senátor Vlastimil Balín, nicméně, pane senátore, je přihlášena i místopředsedkyně Senátu paní senátorka Gajdušková s právem přednostním, takže jí dávám slovo.

Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdušková: Vážený pane předsedající, vážená paní ministryně, pane ministře, paní senátorky, páni senátoři, nebudu se vyjadřovat k detailům smluv. Nepochybuji o tom, že zejména pan ministr Schwarzenberg odvedl precizní práci při jejich formulaci. Problém totiž není v tom, co v těch smlouvách je, ale spíše v tom, co v nich není, resp. v tom, co tyto smlouvy ve svých důsledcích budou znamenat.

Můj předřečník pan kolega Dienstbier mluvil o širokých mezinárodních souvislostech. Já se jich chci dotknout také, ale chci se vyjádřit k tomu, co tyto

smlouvy znamenají pro nás v České republice, a trošku i k tomu, zda máme či nemáme právo v této chvíli o nich rozhodovat. Podstatné je to, o čem vláda odmítla debatu, i když věnovala milióny na kampaň pro radar. To je to, a teď mi promiňte poněkud nečeskou vazbu, o čem radar skutečně je. My totiž nerozhodujeme o ničem menším z pohledu občanů České republiky, než za prvé o skutečném omezení svrchovanosti České republiky jak tím, že zde bude umístěno trvale vojenské zařízení a trvale přítomni vojáci cizí možnosti. A za druhé, že nebudeme mít žádný vliv na to, v rámci jakého vojenského konfliktu bude toto zařízení použito a do jakého vojenského konfliktu bude ČR moci být takto vtažena.

To by samozřejmě neplatilo, pokud by radarová základna byla začleněna v systému Severoatlantické aliance, kde i Česká republika je členem a je součástí velení NATO.

Rozhodujeme, tak jak o tom hovořil pan senátor Dienstbier, také o svých vztazích vůči sousedům a dalším zemím Evropy na dlouhá léta dopředu.

Není potřeba být ani bezpečnostním expertem ani slovutným respektovaným fyzikem, stačí jen pozorněji sledovat mezinárodně politický vývoj, aby bylo nad slunce jasnější, že výstavba amerických vojenských základen ve střední Evropě je návratem do období bipolárního světa, chcete-li studené války.

O tom se v České republice žádná politická debata nevedla. Stejně jako se nevedla o tom, že trvalý pobyt cizích vojáků na našem území je tak významným zásahem do svrchovanosti České republiky, že s touto alternativou naše Ústava ani nepočítala.

Rozhodnout o tom proto mohou jen ti, od kterých je odvozena veškerá moc v této zemi. To je podle článku 2 odst. 1 Ústavy České republiky lid, který je zdrojem veškeré státní moci a vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. A tuto moc tedy lid může vykonat buď ve volbách, což se stalo v nynějších senátních volbách, anebo v referendu. A zde musím konstatovat, že jedinými, kdo má skutečně politický mandát daný vůlí voličů o radaru rozhodnout v Parlamentu ČR jsou senátoři zvolení v těchto senátních volbách.

Pouze my, kteří jsme měli odmítání nebo přijetí radaru ve volebních programech, se kterými nás občané volili, máme politický mandát v této věci rozhodnout. Nikdo jiný v Parlamentu ČR tento mandát zatím nemá. A proto bylo neseriózní, že jsme se nemohli vyjádřit už k zařazení těchto smluv na pořad schůze.

Výsledek těchto senátních voleb, vůle lidu je jasná. 24:3 proti americkému radaru v ČR na základě pouze bipolárních smluv. Tuto vůli by měl respektovat celý Parlament i tato vláda. To je jasný vzkaz občanům České republiky. Vláda a my všichni, máme-li jen trochu odpovědnosti vůči budoucnosti této země, bychom měli reflektovat nejenom ono jasné a nezpochybnitelné vyjádření občanů ve volbách, ale také mezinárodně politický kontext, tak jak o tom mluvil můj předřečník.

Nový americký prezident, jak bylo řečeno, je zdrženlivý. Tiskový mluvčí na to říká, že je to záležitost Spojených států, České republiky a Polska. Rusko se cítí ohroženo a Evropská unie, její členské státy, různě silně se distancuje nebo vyjadřuje výhrady. Jak se zdá, bude na celé planetě pouze česká vláda, kdo radar na území České republiky skutečně chtějí. A česká vláda chce usnesení Senátu jen proto, aby měla argument pro americkou stranu, že si to čeští občané přejí. A už tady o tom bylo také hovořeno. Je to takový začarovaný kruh. Český Senát vyjádří svou vůli. V Americe to bude signál o tom, že český Parlament americký radar zde chce.

My jsme v této chvíli tlačeni do toho, a pan premiér o tom hovořil, že přece jestliže spojenec po nás něco chce, my bychom měli jeho vůli vyhovět. A tak pořád dokola.

Avšak vzhledem k jasnému vzkazu voličů v těchto senátních volbách vzhledem k absenci politického mandátu u těch, kteří americký radar jako téma voleb neměli, vzhledem k zahraničně politickému kontextu a vývoji situace bychom měli rozhodování o této věci rozhodnout nejméně za dubnový summit NATO, jak o tom hovořil pan senátor Dienstbier.

Já jsem s idealismem sobě vlastním byla připravena vyzvat pana ministra a paní ministryni k tomu, aby vzhledem ke všem těmto situacím předkládané smlouvy z projednávání stáhli sami. Ale po vyjádření zejména pana premiéra jsem došla k názoru, že by se nejednalo o idealismus, ale o bohapustou naivitu, a té se nedopustím. Proto pouze podpořím návrh pana senátora Dienstbiera.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, paní místopředsedkyně. Dalším přihlášeným je již avizovaný senátor Vlastimil Balín. Prosím, pane senátore, máte slovo.

Senátor Vlastimil Balín: Vážený pane předsedající, vážení ministři vlády ČR, milé kolegyně, vážení kolegové. Já se nejdřív, pane předsedající, omlouvám, já jsem zafungoval i jako posel dobrých zpráv. Kolegyně Bayerová mi dala přednost, byť by měla na základě písemné přihlášky přednost ona. To jen na vysvětlenou.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Pane kolego, to máte sice pravdu, ale písemné přihlášky se mají dávat před projednáváním bodu, tudíž pak mají přednost, protože jsou písemné. Ať se přihlásí normálně, myslím, že paní kolegyni to nebude vadit.

Senátor Vlastimil Balín: Dovolte mi, milé kolegyně a vážení kolegové, několik málo poznámek. Chci poděkovat vašim prostřednictvím, pane předsedající, kolegyně Gajdůškové, že utlumila moji bezostyšnou drzost jít do diskuse po člověku, který je určitě nejen podle mého názoru odborníkem na zahraniční politiku a velmi brilantním řečníkem, po kolegovi Dienstbierovi. Takže tím to trošku utlumila. Tak proto jen několik poznámek.

Především určitě upřímně míněnou pochvalu, protože si myslím, že obě smlouvy, které dnes projednáváme, jsou bezpochyby určitě v uvozovkách a bez jakéhokoli pejorativního vyjádření řemeslně velmi dobře zpracované. Koneckonců hovořil o tom i zpravodaj. Myslím, že to bylo z úst předkladatelky paní ministryně řečeno, že jde o smlouvy, které ošetřují zájmy na jedné straně České republiky a na jedné straně zájmy Spojených států amerických. Já se bohužel ovšem nemohu ubránit dojmu, že přece jen americké zájmy jsou tam ošetřovány trochu více nadstandardním způsobem.

Pravdou je též, že po téměř dvouleté diskusi z jedné i druhé strany, teď mám na mysli ve velké zkratce řečeno na jedné straně ti, kteří jsou zastánci radaru, na druhé straně ti, kteří jsou odpůrci radaru, byla celá diskuse průběhem času stále více zpolitizovaná, zidealizovaná, a musím říci objektivně váženo z obou těchto táborů a obou těchto stran. Přiznám se, že jsem se trošku těšil po uvedení jeho vystoupení a vystoupení pana premiéra, jak v úvodu slíbil, že bude jiné, dokonce slíbil, že bude i osobní. Já se nemohu ubránit dojmu, že je to bohužel stejné, i když ve zkratce řečeno, jako příspěvky do celé dvouleté diskuse.

A samozřejmě osobní určitě bylo, jako je osobní mé vystoupení a mých předřečníků a kohokoli jiného, který se k této problematice anebo i jiné bude vyjadřovat.

Naprosto souhlasím s kolegou Tomášem Töpferem, který tady řekl, že abstrahovaně od všech otázek, které byly posuzovány a jednotlivé argumenty dávány na posuzování pro a proti, to dospělo skutečně k politickému rozhodnutí.

Budeme-li dneska o tom rozhodovat, budeme skutečně rozhodovat politicky a na každém z nás je, jak se popasujeme s tou odpovědností svého osobního, vlastního rozhodnutí. Z toho důvodu, milé kolegyně, vážení kolegové, nebudu, ani nechci, ani nemůžu opakovat argumenty, proč radar ano, proč radar ne. Na obou stranách je jich skutečně celá řada. Mohli jsme každý, protože jsme byli součástí života v České republice, být svědky toho, jak se podávaly argumenty z vojenské oblasti, z oblasti zdravotvídy, životního prostředí, politologie a já nevím, z jakých ještě různých směrů. Co je nejhorší, někdo se v tom mohl skutečně těžko orientovat, protože odborníci z jedné i druhé strany, zvláště uznávaní odborníci z jednotlivých oblastí, na základě stejných poznatků, stejných analýz docházeli často k velmi protichůdným a opačným závěrům.

Nejvíc mě osobně mrzí, jak se vláda zachovala a zachovává vlastně k iniciativám lidí, občanů zespoda. Víte, při jiných souvislostech, když např. jde o to, dehonestovat nebo nějakým způsobem ve volební kampani – nedávno jedna skončila při krajských volbách – zpochybnit argumentaci politického protivníka, s nímž soutěží o hlasy voličů, tak velmi často, skutečně často používaný závěr je: „Von se v tom občan dokáže rozebrat. Von nebude slyšet na nějakou ideologii, prostě na populismus, on má rozum, on je chytrý.“ Ta druhá strana se vemlouvá do jeho přízně s tím: Rozhoduji, vážený voliči, občane, rozumem.

A ejhle, najednou, když tady máme posuzovat, a máme tady problém, jak říkám dva roky diskutovaný, radar, pobyt cizích vojsk na území České republiky, a bylo to taky tady řečeno, máme s tím velmi neblahé zkušenosti, najednou tento občan z našeho pohledu, nebo abych se někoho nedotkl, z pohledu některých z nás, už chytrý není, už – nechci použít nějaký příliš tvrdý výraz, že je snad příliš hloupý, proto takovou otázku přece nemůže posuzovat – nemůže dostat ani šanci, aby ji rozhodoval. Usuzuji tak z toho, že několikrát předkládaný návrh na speciální nebo obecné referendum byl vždy úspěšně zablokovaný, většinou v Poslanecké sněmovně, ale i – jestli mě paměť neklame – na půdě Senátu.

Proto i z tohoto důvodu se domnívám, a chtěl bych podpořit ty hlasy, které v balíku diskusí zazněly, že o této závažné problematice by komory Parlamentu České republiky měly rozhodovat třípětinovou většinou.

A ještě jednu poznámku před konkrétním návrhem, který podám. Než ho podám, udělám jednu paralelu nebo poznámku. Víte, u Lisabonské smlouvy jsme někteří žádali Ústavní soud o její přezkoumání, zda neporušuje nebo není v kolizi s ústavním pořádkem České republiky. Já se domnívám, že dnes bychom měli udělat krok, který je s tím trošku srovnatelný, jsou tam uvozovky, pane kolego, a proto dávám na základě Jednacího řádu Senátu Parlamentu České republiky podle jeho § 117 písmeno b) článek první návrh na posouzení souladu těchto smluv s ústavním pořádkem České republiky. Děkuji vám za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji. Chtěl bych poprosit, ještě než vyzvu pana Přemysla Sobotku, který se přihlásil s právem přednostním, paní kolegyni Bayerovou, aby se přihlásila do rozpravy. Pro mě bude jednodušší to evidovat, než abych si pamatoval, že jste na tom a tom místě přihláškou písemnou. Děkuji. Poprosím předsedu Senátu pana Přemysla Sobotku, prosím, máte slovo, pane předsedo.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Vážený pane předsedající, paní ministryně, pane ministře, kolegyně a kolegové, dovoluji mi vstoupit do debaty o umístění radarové stanice v Brdech upozorněním na několik faktů, které v této kauze považuji za důležité. Začal bych záměrně zlovoleným matením pojmů, kdy kolem sebe slyšíme neustálé „cizí vojska“ místo „alianční spojenci“ a „základna“ místo „radarové stanice“. Polopravdivé argumenty, emoce, demonstrace mladých radikálů, ohánění se výzkumy veřejného mínění, ani to nejsou v tomto konkrétním případě projevy odpovědného přístupu k demokracii a především k mezinárodní realitě, která se nás v dnešním globalizovaném světě úzce dotýká.

Tento svět, demokratický svět je bohužel již dlouho ve válce s mezinárodním terorismem. Je to válka zákeřná a při své eskalaci může přivodit mnohem větší tragedie než války konvenční. Proto my jako příslušníci národa, který má letopočty 1938 a 1968 černě zapsány ve své historii, nemáme ve vlastním zájmu právo otáčet se k těmto problémům zády. Připomínám 11. září v New Yorku, krvavé úderu teroristů v Madridu a Londýně a také včerejší masakr v indické Bombaji. Je jen otázkou času, kdy budou mít teroristé nebo nábožensky militantní státy v rukou balistické střely a my musíme být připraveni. Jsme součástí NATO a Evropské unie a máme stejnou spoluzodpovědnost za mezinárodní bezpečnost, jako ostatní státy těchto organizací.

Já se hluboce skláním před hrdinstvím a obětavostí našich vojáků v zahraničních misích a nemohu souhlasit s tím, abychom se opět k našim hrdinům – jako mnohokrát především v minulosti – obraceli zády. Jejich služba a oběti dostanou smysl jen tehdy, když bude obrana euroatlantického prostoru řešena komplexně. V tomto případě potom není na místě ani módní antiamerikanismus u některých politiků v zemích, které by si měly zcela jasně uvědomit významný podíl Spojených států na jejich obraně ve dvou světových válkách i na zásadní podíl na vítězství ve studené válce. Navíc představitelé těchto zemí jsou nejen členskými státy Evropské unie, ale jsou také příslušníky NATO, kteří jasně a jednomyslně v Bukurešti odsouhlasili plán, že tyto dvě stanice – u nás a v Polsku – budou vzaty do strategie NATO.

Při této příležitosti bych rád připomenul smysl pro kontinuitu a odpovědnost americké politiky na příkladu nového amerického prezidenta Baracka Obamy zvoleného za Demokratickou stranu, který se rozhodl ponechat ve funkci ministra obrany Roberta Gatese, instalovaného republikánskou administrativou, což je na evropské poměry takřka nemožné. My jsme si spíše zvykli na to, že jedna politická strana iniciuje rozhovory o umístění radaru, a když zjistí, že se to jejímu novému předsedovi nehodí do jeho plánu na znovuzískání moci, radikálně na věc změní názor. V tomto kontextu rozhodně odmítám i „deladiérovského ducha“ některých zahraničních politiků, kteří na summitu NATO v Bukurešti souhlasili s protiraketovým systémem na území Polska a České republiky a nyní své názory rychle mění kvůli úzce vymezeným zájmům. Rozhodně jsem nikdy nebyl přívržencem militarismu a válčení, ale začínám ke své malé radosti především na základě historických zkušeností věřit bonmotu: Hrozí nám válka, protože se urodilo podezřele málo pacifistů. Udělejme tomu navzdory vše pro to, abychom pomohli hrozící bezpečnostní rizika dlouhodobě tlumit a paralyzovat. Toto jsou v obecném pohledu argumenty, které mě jasně polarizují ve prospěch společné prevence, a tou je radar a malá obslužná základna Spojených států v České republice. Děkuji za pozornost.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane předsedo. Další přihlášenou do rozpravy je paní senátorka Jiřina Rippelová. Prosím, paní senátorko, máte slovo.

Senátorka Jiřina Rippelová: Vážený pane místopředsedo, kolegyně a kolegové, já jsem se přihlásila do této diskuse, abych si vás dovolila upozornit na některá sporná a z mého pohledu i zásadní ustanovení smlouvy, která se vztahují k normám ústavního pořádku a která mohou být i v rozporu s tímto pořádkem. Určitě se shodneme na tom, že obě smlouvy se dotýkají prvků české státnosti. Z mého pohledu – tak jak tady navrhl můj předřečník pan senátor Balín – by bylo velmi potřebné i nezbytné přezkoumat, zda jsou obě smlouvy v souladu s ústavní charakteristikou České republiky jako svrchovaného, jednotného a demokratického státu. A zda nedochází ke změně podstatných náležitostí demokratického státu, která je podle článku 9 Ústavy České republiky nepřípustná.

Bylo tady zmíněno, že jsme před nedávnem požádali o posouzení Lisabonské smlouvy. Většina Senátu tehdy hlasovala pro, aby byl posouzen soulad Lisabonské smlouvy s ústavním pořádkem. Já bych vás chtěla o toto požádat rovněž. Myslím si, že tady nemáme stanovenou žádnou lhůtu, do kdy bychom museli rozhodnout a vyslovit souhlas s ratifikací. Slyšeli jste – a všichni dobře víme – že v Poslanecké sněmovně tyto smlouvy byly odročeny a není jasné, kdy se o nich začne dále jednat.

Ale proč se na vás obracím se svou žádostí o to, abyste podpořili návrh na to, obrátit se na Ústavní soud? Naše ústava totiž v článku 43 počítá v zásadě s krátkodobým pobytem cizích ozbrojených sil na území České republiky. Ono to vyplývá již z ústavní lhůty, která je stanovena v odstavci čtyři zmíněného článku pro případy, kdy je souhlas udělován vládou, a to je maximálně na dobu 60 dnů. S tím, že na delší dobu může pobyt schválit jen Parlament. Ale ani ten nepochybně není oprávněn udělit tento souhlas na desítky let dopředu.

Pro tento výklad svědčí i historická zkušenost našeho státu s pobytem sovětských vojsk, na jejímž základě ústavodárce formuloval ustanovení ústavy tak, že nepřipouští trvalý pobyt cizích vojsk, resp. umožňuje pouze časově limitovaný pobyt se souhlasem Parlamentu, popřípadě vlády. A proto se Česká republika nemůže zavázat ke strpění cizích vojsk na dobu neurčitou, resp. v řádu desetiletí.

Z hlediska ústavního je tedy sporné, zda lze vůbec jednat o takovém mezinárodně právním závazku, na jehož základě by měl být vysloven souhlas obou komor Parlamentu s pobytem cizích ozbrojených sil na dobu neurčitou. Není také jasné, zda by v případě časově nelimitovaného pobytu neměl být souhlas v obou komorách Parlamentu periodicky obnovován po každých volbách do Poslanecké sněmovny, resp. do konce po každé dílčí obměně Senátu. Případně, zda může být tento souhlas nadpoloviční většinou všech poslanců nebo nadpoloviční většinou všech senátorů opět zrušen.

Bylo by jistě pochybné, kdyby mohly komory Parlamentu vyslovit souhlas s pobytem vojsk třeba na 100 let, aniž by tento souhlas mohl později Parlament zrušit.

Podstata ústavního pojmu svrchovanosti státu jako jeho nejvyšší a úplné moci nad státním územím – článek jedna ústavy vylučuje, aby dlouhodoběji působila na území České republiky jiná než česká státní moc. Závazky vyplývající z uvedených smluv však ve své podstatě vkládají rozhodování o použití vojenského zařízení umístěného na území České republiky do jurisdikce orgánů cizího státu, a to Spojených států amerických.

Další argument. Smlouvy byly sjednány jako bilaterální závazek mezi Spojenými státy americkými a Českou republikou, nikoli jako součást smluvních závazků v organizaci severoatlantické smlouvy, jíž jsou oba tyto signatářské státy členy. V případě rozporu závazků podle smluv s platnými mezinárodními závazky České republiky k NATO by šlo současně o rozpor s článkem jedna odst. 2 ústavy, podle něhož Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.

A teď mi dovoluňte upozornit na jeden procesní argument. Pokud by měl proběhnout ratifikační proces bez předchozího souhlasu Parlamentu s pobytem cizích vojsk v České republice podle článku 43 odstavec 3 ústavy, budou se ratifikovat smlouvy, jejichž plnění meritorně spočívá právě ve strpění pobytu cizích ozbrojených sil na území České republiky. Za jedinou možnou proceduru před vyslovením souhlasu k ratifikaci smluv považuji to, že je potřeba nejprve vyslovit souhlas s pobytem cizích ozbrojených sil na území České republiky oběma komorami Parlamentu stanovenými většinami jejich členů, a teprve v případě vyslovení tohoto souhlasu projednávat otázku vyslovení souhlasu k ratifikaci smluv, které Česká republika ke strpění tohoto pobytu zavazují.

Pochybnosti, zda lze vyslovit souhlas s mezinárodními smlouvami o zřízení radarové stanice, aniž byl předem vysloven souhlas s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky podle článku 43 odstavec 3 ústavy, vyjadřuje i informace našeho legislativního odboru. Ten upozorňuje na zásadní ústavní problém. Pokud by byly ratifikovány smlouvy a nebyl dán souhlas s pobytem vojsk pro americkou stranu, obsahuje totiž dohoda jednostranný závazek české strany k přijetí vojenské jednotky Spojených států, ale nic na tom nemění ani 13. odstavec preambule dohody o radarové stanici, kterým smluvní strany uznávají, že na české straně existuje ústavní povinnost separátního parlamentního souhlasu s pobytem cizích ozbrojených sil. Dohodou předvídané závazky nejsou nijak dělitelné, např. na civilní a vojenské nebo na výstavbu a provoz radarové stanice a dohoda neobsahuje žádnou výhradu v tomto smyslu. Pokud by se výše popsaná situace nestala důvodem pro zastavení schválení dohody ve finální fázi, to je úkonu prezidentské ratifikace a písemného oznámení české strany americké straně o splnění všech postupů potřebných pro vstup této dohody v platnost, vytvořil by se stav, ve kterém by bylo třeba, aby Česká republika plnila ústavní pokyn k dodržování závazků z mezinárodní smlouvy, to znamená vpustit americké vojáky, a zároveň by tomuto plnění bránil ústavní pokyn, podle kterého je přítomnost cizího vojska bez souhlasu Parlamentu nepřípustná.

Další a předposlední argument. Jelikož na základě smlouvy Česká republika – USA SOFA má dojít k podstatným exempcím příslušníků ozbrojených sil, jakož i civilních zaměstnanců USA, včetně jejich rodinných příslušníků, s jurisdikcí České republiky, je třeba posoudit rovněž soulad těchto ustanovení s principem právního řádu s článkem jedna odstavec jedna ústavy, který požaduje, aby všechny relevantní společenské vztahy byly regulovány právem a právo bylo zachováno. Široké mezinárodní právní exempce narušují nepochybně i suverenitu státní moci. Faktická beztrestnost osob vyňatých z jurisdikce státních orgánů České republiky by mohla být ohrožením základních práv a svobod a zejména z hlediska zachování ústavního principu rovnosti účastníků před zákonem.

Je třeba rovněž posoudit, nakolik může zřízení cizího vojenského zařízení na území České republiky zhoršit bezpečnostní situaci České republiky z hlediska vnitřní i mezinárodní bezpečnosti. To je, nakolik může mít plnění těchto smluv dopad na základní povinnost státu podle článku jedna ústavního zákona, o bezpečnosti České

republiky, kterou je zajistit svrchovanost České republiky a chránit životy, zdraví a majetkové hodnoty. A já bych řekla, že toto si nemyslím, a toho se neobávám jenom jako senátorka, ale také jako žena a jako matka dvou dětí. A spolu se mnou se o toto obává i více než 60 % občanů ČR.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, na základě toho, co jsem řekla, si vám dovoluji navrhnout, aby Senát využil své možnosti, kterou mu umožňuje § 117 písm. b) jednacího řádu Senátu a podal návrh na posouzení souladu obou smluv s ústavním pořádkem ČR. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, paní kolegyně. Tím pádem se připojujete k návrhu pana kolegy Balína.

Dalším přihlášeným do rozpravy je pan kolega Josef Řihák. Prosím, pane kolego, máte slovo.

Senátor Josef Řihák: Děkuji za slovo, pane předsedající.

Vážené kolegyně a kolegové, vážená paní ministryně, dovoluji mi, abych se také krátce vyjádřil k této problematice. K problematice, která je pro Českou republiku a pro občany nesmírně závazná.

Jak řekla paní ministryně Parkanová, čeká nás jedno z nejtěžších rozhodnutí v dějinách naší země. A já s tím nesmírně souhlasím.

Dovolil bych si ale ještě krátce zareagovat, když pan premiér, i když ho tady teď nevidím, mluvil o tom, že pokud neodsouhlasíme tyto smlouvy, že dojde k narušení polistopadového vývoje v této zemi. Tady se domnívám, že nemohu souhlasit, k ničemu takovému prostě tady dojít nemůže.

Jsem nový senátor, a je nás tu 27 nových. My jsme žádali, aby tato diskuse byla přerušena či odložena, aby se noví senátoři mohli podrobně seznámit s touto problematikou.

Vy jste nás tady v programu někdo odkázal na to, že se o tom dost dlouho diskutuje v novinách a tisku a že jsme se s tím mohli seznámit. To, že bych neměl informace, se netýká mne, protože já jsem sem přešel z Poslanecké sněmovny, kde jsme tyto diskuse vedli. To za prvé. A za druhé, jsem starostou města Příbrami, největšího města, které sousedí s vojenským výcvikovým prostorem, takže do diskusí, zdali něco chceme či nechceme a ty klady nebo zápory, jsem již vstoupil tuším v březnu nebo únoru loňského roku, kdy nás jako starosty pozval na setkání dnes již bývalý hejtman Plzeňského kraje pan Zimmermann a hejtman Středočeského kraje pan Bendl. A diskuse se od té doby moc nezměnila. Hejtman Zimmermann jako další důvod, proč máme být pro a nemáme jako starostové protestovat, řekl, že máme být vděční, a že ten vděk máme vyjádřit tím, že budeme pro to, aby byla americká vojenská radarová základna v Brdech umístěna.

To není přece žádný protiamerikanismus. Já znám spoustu Kanadčanů i Američanů, kteří také s tímto způsobem nesouhlasí. Těch lidí je hodně i v Německu a i jinde. To není nic, že bychom byli protiamericky zaměřeni.

Hejtman Bendl tam největší argumenty tenkrát kladl na to, že přijde obrovská ekonomická spása pro tento chudý region, jak se všichni budeme mít dobře.

Já jsem nabyl dojmu, jako kdyby se tam neměla stavět ta základna, ale že tam spíš bylo nějaké naleziště ropy objeveno.

Od té doby se začala vést kampaň. A chtěl bych říci, jak ta vládní kampaň vypadala.

Ze začátku – a myslím si, že tady vláda udělala chybu – že to je prostě politické rozhodnutí. A kampaň a osvěta mezi starosty a lidmi se měla vést jiným způsobem, než se vedla.

Ze začátku si Úřad vlády najal pana Klvaňu, který určitě je dobrý lobbista, co se týká tabákové problematiky, ale poměrně dost špatně vyjednával s námi jako se starosty a občany tohoto regionu. A tady si myslím, že v tomto základu byla největší chyba.

Poté se nám jako starostům začalo slibovat. Bylo to po výjezdním zasedání vlády ve Spáleném Poříčí, kam přijel pan premiér se svojí vládou, a prohlásil, že tento region na tom není dobře, že tento region je zdevastovaný, že tento region trpěl tím, že tady byl celá léta vojenský újezd a že je třeba mu pomoci, a že tato pomoc bude ve výši 1,250 mld. Kč na různé projekty a že se bude týkat obcí do vzdálenosti, teď nevím, jestli 10 km.

Víte, v ČR je přece víc vojenských újezdů, které byly tímto postiženy. Já znám i spoustu obcí ještě i ve svém regionu, které nemají kompletní kanalizaci, nemají vodovody a nemají jiné věci. Ale veřejně se říkalo, že se nesmí tato vládní pomoc spojovat s tím, že se jedná o tzv. výměnu za souhlas s radarem nebo aby starostové neprotestovali.

My jsme založili Ligu starostů, máme v současné době necelých 40 členů a jsou zde především starostové, kteří sousedí s tímto vojenským prostorem. A já jsem velice rád, že i přes tu kampaň, která se vedla, tak jsme všichni zůstali jednotní.

Pan zpravodaj zde řekl, že budeme mít možnost svobodně se rozhodnout o pobytu cizích vojsk na našem území. Měl tím určitě na mysli, že když v roce 1972 tady byla sovětská vojska, tak prostě zabrala část vojenského prostoru v Brdech, v oblasti Výšov, a nikdo se nás na nic neptal. Ale pan kolega zřejmě myslel, že my tady se můžeme svobodně rozhodnout, on neřekl, že se nemohou svobodně rozhodnout občané této země.

To je ten problém, o kterém my neustále hovoříme. Proč by občané této země se nemohli rozhodnout o tom, co je trápí, proč by nemohli rozhodovat o bezpečnosti, proč by nemohli rozhodovat i o svém zdraví a o jiných věcech. A my nebo vy jste jim tu možnost nedali. My jsme několikrát navrhovali v PS zákon jak o obecném referendu, tak speciální zákon na tuto problematiku, a zásluhou hlasů vládní koalice tento zákon byl vždycky smeten ze stolu.

Jediná možnost – a říkala to tady i paní místopředsedkyně Gajdůšková – byly letošní volby. V letošních volbách se to poprvé stalo tématem. Ten problém se otevřel. Ten problém se neotevřel v roce 2006, a můžete si říkat cokoliv, která vláda rozhodla o této žádosti, ale byla to vláda Mirka Topolánka, která v lednu 2007 dostala oficiální žádost a přistoupila na tuto žádost. V roce 2006, ať již byly senátní volby nebo volby do PS, tak toto téma nikdo tady lidem neřekl, aby se k němu vyjádřili. A pokud jde o letošní volby, myslím si, že jste sami měli možnost vidět, jak tyto volby dopadli, to prostě bylo oranžové tsunami. Lidé vám jasně řekli, že jedno z těch témat, jako je americká radarová základna, tady nechtějí.

Jedině, kde se mohli lidé svobodně rozhodnout, bylo zhruba necelých 30 obcí v oblasti brdského regionu, kde proběhla místní referenda. Kromě města Rožmitálu, kde se nesplnilo zákonem stanovené kvórum 50 procent, tam přišlo zhruba 47 procent nebo 48 procent lidí k volbám, i přesto přes 90 procent lidí, kteří přišli, byli proti, a obec Bohutín u Příbrami, kde také přišlo k referendu cca 40 procent lidí, tak ve všech ostatních obcích přišlo kolem 60 procent, 70 procent lidí a z těch bylo přes 90 procent lidí proti tomu, aby tam byla americká základna.

A já si myslím, že na zahraniční či bezpečnostní otázky jsou tu jiní senátoři sociální demokracie. A já bych se chtěl zeptat: Proč máte strach, aby to prostě rozhodli lidé? Vždyť čas nás žádný netlačí. A umožněte referendum, dejte možnost lidem, ať se k tomu vyjádří. A nebo tady nemluvte o tom, že se můžeme nebo že se lidé mohou svobodně vyjádřit. Nemohli se svobodně vyjádřit. My jako senátoři a poslanci se můžeme svobodně vyjádřit.

Nemohli se svobodně vyjádřit. My jako senátoři a jako poslanci se můžeme svobodně vyjádřit. A jak říkala paní kolegyně Gajdůšková. Jedině co jsme přišli my, těch 27 nových senátorů, tak nemáme mandát se k tomu vyjadřovat za lidi.

Chtěl bych vás proto na závěr požádat: Dejme lidem možnost, ať se vyjádří, ať nám ti lidé řeknou, co chtějí nebo co nechťejí. To je tak závažná otázka, která se přece týká nás všech.

Děkuji za pozornost. (Potlesk senátorů ČSSD.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane senátore. Dalším přihlášeným je pan senátor Václav Homolka. Prosím, pane senátore, máte slovo.

Senátor Václav Homolka: Vážený pane místopředsedo, vážená paní ministryně, milé kolegyně, vážení kolegové.

Pokud byste si vzali za své vystoupení paní kolegyně Rippelové, tak se klidně toho svého vzdám, ale asi to moc nepředpokládám. Jinak to, co řekl tady předřečník, bych také podepsal.

Včera mě pan předsedající označil jako Hovorku. Já sice moc nevystupuji, ale dneska udělám tedy tu výjimku a k tomu jménu se přihlásím. Nebude to tak odborný výklad, ale spíš takový selský pohled na věc.

Když jsem se seznámil s vládním návrhem a po přehodnocení dostupných informací, i těch dnešních, jsem dospěl k závěru, že můj lidsky negativní postoj ke zřízení vojenské základny USA u nás nemohu změnit. Zvláště, když se zamyslím, jaká vláda nám jej předkládá. Jsem přesvědčen, že kdyby před svým zvolením do funkcí hlásali prioritu zřídit na našem území vojenskou základnu s cizími vojáky, vůbec by se do těchto funkcí nedostali.

Nechci dělat rozbor volebních výsledků z minulého měsíce, to už tady proběhlo, ale z diskuse s občany mi vyplývá, že za neúspěchem např. Strany zelených je i nejasný vztah jejího vedení k otázce radaru.

Dámy a pánové, v dnešní době je nejen potřeba, ale i nutnost řešit otázky bezpečnosti kolektivně, spoluprací ekonomickou, kulturní i sportovní, v prostředí kontrolované důvěry, kdy se případné spory řeší jednáním, mírovými postupy a kdy demonstrace a popřípadě dokonce užití síly je až někde docela vzadu. Do této myšlenky mi zřízení americké vojenské základny radaru v Čechách nezapadá, naopak, nebezpečí zvyšuje. Už jenom to, jak se hledal nepřítel. Pokud to byl Írán, tak je to něco obdobného jako s Irákem. Tam přece, jak všichni víme, se žádné Američany deklarované zbraně nenašly. Kdyby je tamní režim měl k dispozici, tak by je využil při napadení vlastního státu. Nic takového se nestalo, takže zbývá jediné možné vysvětlení, že hrozba zbraní byla vymyšlená a válečný útok předem připravený americkým vedením v čele s prezidentem Bushem.

Stejná administrativa se podílela na přípravě a zpracování nám předkládaných dohod. Neoblíbenost stávajícího prezidenta USA je známá, důvěru ztratil i ve vlastní zemi. Je tedy evidentní, že rozhodování o radaru by se přinejmenším mělo odložit do nástupu nově zvoleného prezidenta. A to v zájmu nejen našeho lidu, ale myslím si, že i v zájmu samotných Američanů. Ti musí dobře vědět, že Írán pro ně v oblasti

raket není žádným nebezpečím. A pokud by znamenal nebezpečí pro Evropu, potažmo pro Česko, tak ať to řeší tyto státy prvotně v rámci NATO, jehož jsou Spojené státy členem.

Jestliže se však naše veřejnost záměrně strašila a mátlá Íránem či Severní Koreou a ve skutečnosti tu základna má být kvůli Rusku, nebo jak dneska tak trošku zaznívá přesněji, proti Rusku, bylo by to zvlášť nebezpečné, protože bychom mohli přiblížit svět blíží hrozbě války.

Stačí si jenom srovnat některá fakta z nedávné doby – a i nevoják si musí udělat celkem jednoznačný názor. Takže jenom takový stručný nástin událostí posledních desetiletí vztahu vojenských velmocí Ruska a USA.

Začnu Ruskem. Rusko stáhlo svou Rudou armádu z Evropy, uzavřelo vojenské základny na Kubě, umožnilo rozpuštění Varšavského paktu a rovněž odtržení 15 států od Sovětského svazu a hledalo spojení se Spojenými státy, kterým věřilo, že dodrží slib Gorbačovovi a také omezí svůj vojenský potenciál.

Stal se však pravý opak. USA rozšířily vojenskou alianci do východní Evropy, bývalí členové Varšavské smlouvy a některé bývalé sovětské republiky jsou nyní členy NATO. Spojené státy jednostranně anulovaly smlouvu o raketách dlouhého doletu. Na bombardování Srbska za účelem oddělení Kosova si vzpomínáme dobře, neboť to bylo hned po našem vstupu do NATO. O Iráku jsem už hovořil.

Dámy a pánové, omlouvám se za trošku schematické srovnání, ale mně přijde poměrně jako výstižné a jednoznačné, proto jsem také hovořil o tom selském rozumu.

Určitě jsem ho neprovedl z nějaké velké lásky k Rusku či nelásky k USA. Já si jen nepřeji válku. Přeji si víc objektivnosti a snahy zlepšovat vztahy. A ta tendence mi připadne spíš ve prospěch Ruska.

Bohužel na minulé schůzi Senátu jsem zaznamenal neobjektivní posouzení konfliktu v Gruzii jednostranným odsouzením Ruska na základě podaných informací, které byly podle mne i jiných účelně zkreslených. Ptám se, proč? Ptám se, proč gruzínský prezident má cestu s polským prezidentem do nějakých zapadlých končin, kde se střílí a „náhodou“ pouze nad hlavy státníků. Asi si tím teda musel být jistý. Nedovedu si představit, že by ohrozil státníka jiného státu.

Kdo si k čemu vytváří alibi, to nevím, mohu si pouze domýšlet. Ale vím, že na plánované umístění protiraketové obrany do Polska a České republiky jako obrany před íránskými raketami přišla ruská protinabídka společné spolupráce na protiraketovém štítu umístěném v Ázerbájdžánu. Ptám se, když tady zaznívalo v předchozích vystoupeních, že je údajně ochota jednat, proč se tedy nejedná? Spolupráce by přece měla být v zájmu všech, anebo si přejeme, aby Rusko také zakládalo vojenské základny v blízkosti USA, třeba opět na Kubě nebo někde jinde? To by se asi Američanům nelíbilo. Nám určitě taky ne. Proč se tedy dívíme Rusku za jeho výroky, když je postupně obklíčováno Spojenými státy. Nepomáhejme v tom. Stali bychom se prvním terčem v možném konfliktu.

Radar je pro mne nadbytečný problém. Nehledejme nepřítele, ale rozšířme spolupráci ve všech oblastech, o nichž jsem hovořil na začátku. Využijme historickou nabídku a staňme se mírovým mostem mezi západem a východem. Můžeme na tom jenom vydělat.

Proto nenavrhuji, abych se nepostavil jakoby na stranu ani jedné z těch velmocí, ani návrh dát souhlas, ani souhlas nedat, ale navrhuji odročit, protože prostor pro jednání a další informace tu je a je tu i čas. Proto neurychlujme závody ve zbrojení, ani k němu nedávejme další příčinu. Náš malý státeček k tomu podle mne nemá důvod. Děkuji.

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji panu kolegovi Homolkovi, tudíž se připojuje k návrhu pana kolegy Dienstbiera. Je to tak, pane kolego? Přesně, skvělé. V tuto chvíli se dostáváme do takové relativně složité situace, kdy jsou přihlášení dva přihlášení s přednostním právem – paní kolegyně Paukrtová a pan kolega Liška. Paní kolegyně Paukrtová, ač žena, dala přednost muži, takže pan kolega Liška vystoupí jako první s přednostním právem, paní kolegyně Paukrtová po něm. Pak budeme pokračovat v přihlášeném pořadí. Děkuji. Prosím, pane místopředsedo, máte slovo.

Místopředseda Senátu Jiří Liška: Děkuji, paní kolegyně. Vážená paní ministryně, vážený pane předsedající. Názory na americkou radarovou stanici v Brdech se různí nejen ve veřejnosti, ale jak je vidět, i v naší diskusi. I tady u nás v Senátu se to samozřejmě dalo očekávat.

Jsem přesvědčen, že při každém závažném strategickém rozhodování, které před námi stojí, bychom si vždy měli položit takovou zásadní otázku, a to je, jaké to rozhodování nebo rozhodnutí bude mít dopad na naše národní zájmy.

Já vím, že to je pojem, který se v poslední době příliš nenosí, mnoha lidmi je zlehčován, ale přitom jsem přesvědčen, že pravý opak je pravdou, že hájit národní zájmy je jednou z prvořadých povinností politické reprezentace každé země, tedy i naší.

Schvalování jedné z projednávaných dohod mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými jsou určitě tím prvořadým strategickým rozhodováním. A teď tedy přichází otázka, zda tyto smlouvy – a po jejich schválení přítomnost amerického radaru a amerických vojáků na našem území – jsou v našem národním zájmu a vlastně co je v tomto konkrétním případě náš národní zájem. Jsem přesvědčen, že tím základním národním zájmem, nebo tím úplně nejzákladnějším, je posílení bezpečnosti v širokém slova smyslu.

V diskusi pro radar se často používají argumenty – nakonec to padlo i tady – že radar v České republice a protiraketové střely v Polsku zvýší naši přímou bezpečnost a bezpečnost našich blízkých spojenců. To je určitě pravda, ale myslím si, že je také nutné připomenout, že tento protiraketový systém má sloužit především k ochraně Spojených států, které se cítí ohroženi. I já vím, že v politice se na vděk nehledí, ale chtěl bych připomenout, že Spojené státy jsou zemí, které stále mnoho dlužíme. Spojené státy měly rozhodující vznik při vzniku naší samostatnosti, bez Spojených států by nebyla pravděpodobně dnešní Česká republika.

Spojené státy měly rozhodující podíl na vítězství ve druhé světové válce. Spojené státy napomohly pádu komunismu ve střední a východní Evropě, o tom už zde hovořil pan premiér.

Spojené státy jsou našimi důležitými partnery i v Severoamerické alianci, to již říkal také pan premiér, já to jenom zopakuji, že mezi dobrými partnery je zvykem, že se nejen bere, ale také dává.

V diskusi proti radaru se často používá argument, že radar zvyšuje ohrožení naší republiky, že bude jedním z cílů případného prvního útoku. Naposledy o tom hovořil kolega Homolka před chvílíčkou. Ti, kteří takto argumentují, tak vlastně připouštějí to vnější nebezpečí a zároveň tím říkají, nepleťme se do toho, ať si to vyřeší někdo jiný, nás se to netýká, my jsme malí, ono se to nějak kolem nás přežene. Byly to Spojené státy, které začaly už v roce 2002 vyjednávat s tehdejší českou vládou o případných možnostech spolupráce na projektu radaru,

protiraketové obrany. Je to tedy především národní zájem Spojených států, ale jsem přesvědčen, že není vůbec v rozporu s národním zájmem České republiky.

I když se podle mého názoru určitě lišíme v těch konkrétních cílech. Pro Američany je důležitý radar a protiraketové střely a pro naši republiku, podle mého názoru, je důležitější než vlastní radar, přítomnost amerických vojáků na našem území. To je to, v čem jsme tady asi ve velkém rozporu.

Přestože počet vojáků na základně nepřevyší 250, ovlivní a pomůže naší zahraniční a bezpečnostní politice. Základna sama o sobě již zvýší bezpečnost naší země a zároveň sníží náklady na její zajištění. Vyváží tendence německo-ruské dominance ve středoevropském prostoru a tím také posílí naši zahraniční politiku. Je to naše politické zabezpečení před nadvládou silnějších, kteří mají přirozenou tendenci rozhodovat o takzvaně slabších.

Já myslím, že všichni cítíme, v jakém jsme občas tlaku a že jsou to tlaky i od našich partnerů, ze stejného společenství, ale nejen od nich. A jsem také přesvědčen, že musíme umět jednoznačně říci, na čí straně v případných světových konfliktech budeme stát.

Vážené kolegyně, kolegové. V letošním roce jsme vzpomínali takzvaná osmičková výročí. Pokud se chceme vyvarovat chyb našich předchůdců, musíme se ptát, na čem byla založena jejich v důsledcích nešťastná rozhodnutí. Teď mám na mysli rozhodnutí v roce 1938, 1948, 1968. Bylo to určitě a především podcenění nebezpečí, které se tehdy na naši zemi valilo a také přecenění některých spojeneckých vazeb, které jsme v té době měli. Všechna tato selhání byla z velké míry způsobena neprozíravostí a nerozhodností politiků, kteří taktizovali, ustupovali nátlakovým skupinám, až se stali oběťmi vlastního jednání. A s nimi i národ, kterým se v té době silně oháněli.

Neměli bychom opakovat tyto chyby. Potřebujeme politicky zabezpečit naši nezávislost. Tou pojistkou je mimo jiné také schválení dohod a americká vojenská základna na našem území.

Samozřejmě jsem pro to, abychom přijali obě dvě tyto smlouvy. Děkuji vám.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má paní senátorka Paukrtová a připraví se pan senátor Miroslav Nenutil.

Senátorka Soňa Paukrtová: Vážený pane předsedo, vážená paní ministryně, dámy a pánové. Souhlasím se svými předřečníky v tom, že rozhodnutí o radaru je rozhodnutí výsostně politické.

Tady v tuto chvíli se debatuje celá řada témat. Jednak ten vojenský dopad – z mého pohledu i přihlášení se k určitému typu kultury. Já se sama cítím součástí euroatlantické kultury a myslím si, že bych ráda patřila do tohoto typu světa a do tohoto typu kultury. Kromě všech těch důvodů – to, co se tady diskutuje, a to, co z valné části řekl můj předřečník – a já s ním musím říci, velmi souhlasím – tak tady ještě řešíme otázky přímé demokracie versus otázky demokracie zastupitelské.

Řešíme tady otázky, zda-li máme či nemáme mandát v tuto chvíli rozhodnout. Řešíme tady na výsost otázky důležité.

Já nejsem členkou výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost, ani se necítím být odborníkem na vojenské záležitosti.

Z těch věcí, které jsem si prostudovala, tak jsem si jista, že umístění radaru zvýší bezpečnost České republiky a navíc bychom měli být partnerem, který je odpovědný a který své smlouvy dodržuje.

Důvody, proč jsem se přihlásila, jsou ale jiné. Ty důvody jsou o tom, že si tady stále klademe otázky typu – máme nechat občany rozhodnout v referendu. Jak to, že takové množství lidí nesouhlasí s bohubylým záměrem chránit Českou republiku. A poslední otázka, která mě přiměla k vystoupení, je právě to, že tady bylo řečeno, že pouze někteří z nás mají právo rozhodnout. Dovolte mi, abych se ke všem těmto otázkám postupně vyjádřila.

Já jsem zastáncem zastupitelské demokracie, a to z jednoduchého důvodu. Já vůbec nepodceňuji názory občanů, ale mám za to, že my jako politici jsme jaksi honorováni a jsme tady proto, abychom si zjistili všechny dostupné informace a potom s plnou odpovědností rozhodli. Já to nechci zlehčovat, ale pokud bychom v referendu položili občanům otázku, zda-li chtějí platit daně, tak si budme jisti, že se dovíme ze sta procent, že nechtějí platit daně. Nechci to přirovnávat k radaru, ale ve věci netriviálních otázek je vždycky nesmírně těžké veřejnost přesvědčit o tom, že vláda usiluje o něco správného, a to rozhodnutí je mnohdy nepopulistické.

Já se nechci vracet do minulosti, přesto musím říci jednu velmi důležitou věc. Ten největší zásah do historie v roce 1990 bylo rozdělení tehdejšího Československa a ani v tom případě se nerozhodovalo v referendu. I tehdy došlo k rozdělení republiky na základě politických dohod. A tehdy si myslím, že referendum nesporně proběhnout mělo.

Takže abych se vrátila zpátky – já si myslím, že v otázce těchto věcí jsme my politici povinni zjistit všechny informace a na základě všech dostupných informací odpovědně rozhodnout. Já jsem vždycky odsuzovala politiku impeachmentu. V roce 1938 mi to připadalo jako neuvěřitelná věc. A teď mám za to, že podobný typ politiky se občas v Evropě prostě vyskytuje. Já jsem prostě hluboce přesvědčena o tom, že máme rozhodnout o ratifikaci těch smluv, že máme rozhodnout kvůli bezpečnosti České republiky, a že máme rozhodnout jako zastupitelská demokracie. Děkuji vám za pozornost. (Potlesk.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má pan senátor Miroslav Nenutil, připraví se senátor Jiří Nedoma.

Senátor Miroslav Nenutil: Vážená paní ministryně, vážený pane předsedo. Pro mne osobně je zarážející zbrklost, se kterou se vláda České republiky pouští do natolik závažné otázky, jako je budování vojenského zařízení jiného státu na území České republiky. Je to nestandardní, aby Senát rozhodoval ve věci dříve, než zná stanovisko Poslanecké sněmovny. Máme-li na zřeteli složitost mezinárodní hospodářské situace, nejasné stanovisko Obamovy administrativy a dokonce nejasnosti technického charakteru, které kauzu systému protiraketové provázejí, je i udivující spěch hraničící téměř s nezodpovědností české vlády, která se zarputile drží nějakých emotivních tezí, postrachu z neurčitých hrozeb morálního nebo amorálního dluhu vůči Spojeným státům. Bezpochyby Spojené státy vytvořily dobré podmínky a dobré zázemí pro vznik samostatné republiky. Měly velký podíl na osvobození Evropy od nacismu, ale mimochodem byly to tytéž Spojené státy, které věděly podstatně dříve o srpnové okupaci tehdejšího Československa. Celkem chápu, že nezasáhly, ale ani nevarovaly.

Kolegyně a kolegové, naším posláním je skutečně zajišťovat bezpečnost naší republiky a hájit zájmy občanů ČR, ale ve chvíli, kdy Spojené státy samy nevědí, jak budou v projektu pokračovat ve chvíli, kdy Ruská federace vnímá tyto aktivity jako krok namířený proti ní a ve chvíli, kdy ani není jistota, že systém bude fungovat, je nezodpovědné nebo přímo hloupé a proti zájmům České republiky dětinsky

deklarovat ochotu a nadšení pro americký radar na českém území. Dejme, prosím, prostor odborníkům na summitu Severoatlantické aliance, dejme prostor jednání OBSE, a pak rozhodujme s novými poznatky.

Připojím se tímto k návrhu kolegy Dienstbiera. Děkuji za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má senátor Jiří Nedoma a připraví se senátorka Marta Bayerová.

Senátor Jiří Nedoma: Vážený pane předsedající, vážená paní ministryně, vážená kolegyně, vážení kolegové. Otázkou radiolokace se zabývám od svých 19 let, a to jak po stránce profesní tak v posledních několika letech i po stránce politické. To, že k tomu dojde, jsem nikdy netušil, a proto od prvního okamžiku, kdy jsem se s touto problematikou setkal, jsem nevynechal jediné příležitosti k tomuto tématu se zúčastnit nejrozličnějších konferencí, ale i například setkání s těmi, kteří jsou proti radaru a těmi, kteří vůbec na to mají nějaký názor. To, jaké máme politické důvody, nebo jaké jsou politické důvody, které by nás měly vést k tomu – a jednoznačně vést k tomu, abychom dnešní předkládané smlouvy schválili, bych se tady nerad široce vyjadřoval, neboť si myslím, že to daleko lépe a jednoznačněji za mě vyjádřil jak pan předseda Sobotka, tak pan místopředseda Liška ve svých vystoupeních.

Přesto bych tady chtěl ale reagovat na některé myšlenky, které tady padly od mých předřečníků. Tak například ve vystoupeních pana kolegy Homolky jsem zaznamenal názor, že řešení hrozeb, pokud nějaké vůbec jsou, tak že by měly být řešeno prostřednictvím NATO jako celku, a ne jako USA. Já bych tady rád v tomto okamžiku připomněl summit NATO, který se konal v Bukurešti v dubnu letošního roku a který jednoznačně přijal usnesení, že tyto hrozby existují. Dokonce průzkum veřejného mínění konaný řádově desítky dnů po ukončení tohoto summitu reagoval na tento summit tak, že 81 procent našich obyvatel souhlasí s tím, že tyto hrozby existují. Čili bavíme-li se tady o tom, jestli hrozby existují nebo neexistují, je to jenom otázkou znalosti nebo jejich neznalosti. Právě tak kdy bylo na summitu přijato usnesení, že je potřeba vytvářet proti těmto hrozbám protiraketovou obranu, tak naši občané na to reagovali – veřejné mínění – že 71 procent obyvatel je pro vytvoření účinné protiraketové obrany. Dokonce i více jak 50 procent našich občanů je pro to, aby tato protiraketová obrana byla rozmístěna v Evropě. Teprve pouze když se začne mluvit o konkrétním místě, tak je to stejné jako u každé dálnice, silnice a jiné potřebné infrastruktury, kde většina lidí uznává její potřebu, ale jenom to probouhá nečinně někde u nás za humny. Takže tolik asi k těm hrozbám.

A teď k tomu, proč prostřednictvím NATO tyto hrozby řešit lépe než prostřednictvím iniciativy USA. Spojené státy americké prošly touto debatou před více než deseti lety. Debata byla velice zdouhavá a nebyla vůbec ze začátku jednoduchá a jednoznačná. Po dlouhých debatách ale dospěly Spojené státy k tomu, že tuto práci za ně nikdo jiný neučiní. Rakety tak jak se dělí na krátké, střední a dlouhé, mezikontinentální dolety, tak se liší velice technicky. Technická vyspělost Spojených států je i podle odborníků i za Českou republiku, které máme v příslušných komisích v evropských strukturách NATO, je vzdálena dvacet let. Dvacet let by trvalo s nesmírným finančním úsilím, abychom se dopracovali k tomu, co jsou nám dnes schopny poskytnout Spojené státy. Proto tedy říkám, že je dobře, že Spojené státy přišly s touto nabídkou a nenechaly nás doslova finančně vykrvácet v tom, abychom tento společný problém řešili sami.

Co se týká vystoupení například kolegy Řiháka o tzv. Lize starostů proti radaru a o tom, jak rychle lidé rozhodli v referendu.

Já bych položil otázku, proč lidé hlasovali v referendu proti radaru? Nebylo to tak trochu jako podpora těch starostů, kteří přišli s tím, že by za takto získanou podporu byla možná nějaká finanční podpora jejich regionu? Nebylo to tak trochu proto, že byli jak starosty v tom místě tak novináři strašeni se zdravotními důsledky tohoto zařízení? Nebylo to tak trochu proto, že prostě v té době bylo veřejně známo málo informací o těch věcech a působení na své okolí ať už z hlediska bezpečnosti nebo z hlediska zdravotního působení?

Pokud jsem se setkal s těmito lidmi a začali jsme v klidu bod po bodu rozebírat tyto důvody, jak dalece to může být zdraví škodlivé, v jakých vzdálenostech to omezuje, v jakých výškách, a tak jak postupně padaly argumenty, tak se všechno nakonec začalo točit proti postavení proti Spojeným státům.

Je to určitý prvek antiamerikanismu, který není otázkou jenom České republiky. Tento prvek je tak silný, že se s ním zabývají významní představitelé EU, představitelé členských států NATO i představitelé USA.

Důvod tohoto postoje je na obou březích Atlantiku a já si myslím, že právě vstřícný krok České republiky k narovnání těchto vztahů proti posledním osmi letům tedy od doby konfliktů v Iráku a Afghánistánu, kde se různé státy k tomu postavily různě, je ohromná příležitost tyto vzájemné vazby napravit.

Mám tady poznámku k vystoupení paní místopředsedkyně Gajdůškové, která tvrdila, že se jedná o návrat do studené války. Já bych chtěl důrazně odmítnout tuto teorii návratu do studené války, kdy její podstatou byla metoda vzájemného zastrahování. Na namířené hlavice raket byly namířeny další protirakety a proti nim další protirakety.

Byl to právě Ronald Reagan, který přišel kdysi s tím změnit tento systém. Změnit ho v obranný systém protiraketového štítu a dnešní politika Spojených států není ničím jiným než pokračováním této úspěšné myšlenky, která stála i u zrodu naší nové svobody.

Co mne velice rmoutí, je konstatování od několika kolegů senátorů i kolegyně Gajdůškové o tom, že jediný, kdo má mandát k rozhodování o radaru, mají nově zvolení senátoři, a tím pádem, že naše mandáty tady dnes mají rozdílnou váhu. Já jsem přesvědčen, že každý z nás, kdo byl zvolen, byť neměl vzhledem k historii vzniku mandátu a projednávání smlouvy, tak každý z nás dostal ve svém obvodu mandát mimo jiné hájit zájmy bezpečnosti této země.

Tato otázka do toho patří, a přesto mne mrzelo jako senátora, že když jsme šli do těchto jednání, tak jsem ten přímý mandát z toho, co jsem voličům sliboval, neměl. Proto jsem se do svého obvodu v průběhu letošního roku vrátil a déle než půl roku probíhala moje setkání s voliči, s občany všech možných měst a obcí v mém obvodu, abych znovu otevřel tuto otázku radaru.

Možná, že vás bude zajímat, že většinu obyvatel mého obvodu – a nechci to paušalizovat na celou republiku – otázka radaru zdaleka tak netíží jako tíží nás, kteří jsme za to zodpovědní.

Účast, přestože byly publikace k tomu tvořeny velice dopředu a všemi možnými sdělovacími prostředky, nebyla příliš velká, nicméně, koho ten problém pátlil, ten na besedu přišel. A názory, já jsem si vždycky prováděl takový průzkum, kdo je pro radar a kdo je proti radaru, tak to vycházelo půl na půl. A znovu musím říci, že i při těchto diskusích zase jako poslední argument zazníval argument antiamerikanismu.

Čili to vůbec nesouvisí s tím, zda radar z nějakých logických důvodů umístit či neumístit, ale souvisí to s určitou náladou mezi některými obyvateli a teď je potřeba si položit otázku, proč tyto nálady mezi obyvateli jsou.

K vystoupení pana kolegy Dienstbiera bych chtěl podotknout, že protiraketový systém jako zatím dobře nefungující, který stál bezmála 160 miliard amerických dolarů je bez jakéhokoli efektu, bych si, pane kolego, dovolil nesouhlasit, neboť systém není tvořen jen několika radary a několika raketami, ale je to velice složitý sofistikovaný systém skládající se z kompletní sestavy družicového systému rozmístěného již na orbitách Země. Složitý systém přenosu informací radarů na moři, na zemi, který funguje a který je pouze pochopitelně potřeba doladit a je v určité fázi svého vývoje, co se týká posledního článku zaměření, kterým má být radar umístěný na našem území.

To není radar, jak jsem tady někde slyšel, zjišťující informace, to je naopak radar, který se chová podle informací, které získá z onoho již fungujícího sofistikovaného systému. Čili je to pochopitelně věc vývoje.

Já netvrdím, že všechno funguje již na sto procent, ale čekat na to, až hrozby budou naplněny tak, že teoretická možnost odpálení raket již tady bude a my začneme teprve vyvíjet ten systém, tak to myslím, že by se nám mohlo velmi, velmi nevyplatit.

Pan kolega Dienstbier také uváděl ve svém vystoupení, že Spojené státy uvažují o vyloučení programů, které nejsou bezpodmínečně nutné a že volbou prezidenta Obamy byly tyto hrozby odmítnuty.

Já bych chtěl i toto vyloučit, a to i z vlastní zkušenosti z konference, která byla na Ministerstvu zahraničních věcí. Mrzelo mne, že tam přišlo jen velmi málo poslanců a senátorů.

Ale pokud tam někdo slyšel špičky americké administrativy, ale i zástupců Kongresu za Demokratickou stranu, tak bylo několikrát zdůrazněno, že otázky těchto hrozeb jsou jasné pro Spojené státy, že již byly vynaloženy právě tyto finanční prostředky, které byly srovnány s finančními prostředky na dosažení povrchu Měsíce a že Amerika se nevzdá tohoto programu.

Konečně výzva, počkejme se schvalováním radaru na jarní summit NATO, jak jsem tady již řekl, bukurešťský summit v dubnu přijal jednoznačné rezoluce v tomto směru, které nepotřebují další zaměření.

Vývoj zaměření proti těmto hrozbám již proběhl, a teď spíš než hrozby, jsou zde obavy z rizik. Je tam jedno velké riziko a to je časový faktor. Pokud budeme otálet s instalací tohoto systému, tak se může stát, že skutečně tyto vynaložené prostředky a úsilí i nás jako spojenců budou marné a přijdou pozdě.

Ještě bych se vrátil k tomu antiamerikanismu, neboť si myslím, že to je věc, která naši republiku může poškozovat i v jiných oblastech.

Antiamerikanismus vychází z odlišných národních zájmů jednotlivých států EU a USA, ale také právě z rozdílného přístupu jednotlivých států EU od roku 2003 ke konfliktům v Iráku a v Afghánistánu.

Snaha Ruské federace o uchování si vlivu na státy bývalé východní Evropy, která je nepopíratelná, kterou jsme mohli vidět jak v otázce diskusí kolem Gruzie, naposledy na meziparlamentním zasedání NATO před dvěma týdny, kde jsme byli s kolegou Slavotínkem. Nebo i právě v otázce reakcí na umístění radaru v naší republice těmto snahám nahrává.

Avšak proti těmto faktorům stojí shodné hodnoty svobody a demokracie, západní kultury, které je Česká republika, jak já doufám, dnes již pevnou součástí. A proto já zcela určitě pro obě smlouvy zvednu ruku.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji. Slovo má paní senátorka Marta Bayerová, připraví se senátor Vladimír Dryml.

Na faktickou máte právo, pane senátore Řiháku, mezitím jste začal diskutovat, tak jsem nevěděl, jestli to trvá. Pan senátor Řihák má slovo s faktickou.

Senátor Josef Řihák: Děkuji vám za vstřícnost, pane předsedající, příště už se nebudu bavit a budu se věnovat projednávaným bodům.

Já si dovolím zareagovat na svého předřečníka. On tady řekl, že starostové z Ligy, kteří udělali referenda ve svých obcích, že je udělali zřejmě proto, že očekávali peníze. Já tady mohu odpovědět, protože v našem městě referendum neproběhlo ani se nás netýká vládní pomoc. Prosím vás, pane kolego, prostřednictvím předsedajícího, omluvte se těm starostům. Oni chtěli pouze znát mandát občanů. To je o té svobodě, o svobodném rozhodnutí. A ti obyčejní lidé z malých obcí, kteří tam jsou, a někteří dělají bez nároku na finanční ohodnocení, abyste je tady osočil, já se jich opravdu musím zastat. To od vás nebylo férové.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Nyní má konečně slovo paní senátorka Marta Bayerová.

Senátorka Marta Bayerová: Vážený pane předsedo, vážené senátorky, vážení senátoři, mám tu čest vystoupit dnes poprvé před vámi jako vaše nová kolegyně. Dovolím si vás proto úvodem ubezpečit, že si členství v tomto Senátu velice vážím. Vážím si tohoto orgánu a vážím si každého z vás, kdo jste byli do Senátu zvoleni a pracujete zde léta.

Stala jsem se senátorkou po 27 letech práce v komunální politice, a to jak na úrovni zastupitelky, radní, místostarostky v mém rodném městě Znojmě. Šest let mám za sebou v Poslanecké sněmovně. Vždycky jsem se snažila řešit problémy věcně a ve prospěch voličů. Ať již byli jakékoli politické orientace či vyznání. Vždycky jsem mluvila a spolupracovala se všemi, kteří se mnou mluvit a spolupracovat chtěli.

Jde-li o řešení problémů občanů naší země, je pro mne politická orientace mých kolegů naprosto nedůležitá. Proto se těším na spolupráci s vámi všemi

A teď už věcně k projednávanému bodu. Považuji za vážné některé nejasnosti kolem termínů a způsobu projednávání této dohody v Senátu. Víme, že termín projednávání byl v poslední době několikrát změněn. A to z důvodů mně ne zcela jasných. Nejasný je zřejmě spěch, se kterým se v Senátu činí, ačkoli pan premiér nám ve Sněmovně jako poslancům několikrát jasně zdůrazňoval, že času na projednávání této dohody je dostatek. Tento spěch se mi zdá ku škodě zejména proto, že dosud neznáme jasné stanovisko budoucí americké administrativy k těmto dohodám a nejasné jsou i podmínky jejich schválení v našem Parlamentu.

Jistě jste zaregistrovali různá stanoviska právníků k otázce, jakou většinou mají být dohody schváleny a také to, že poslanci sociální demokracie hodlají předložit tuto otázku Ústavnímu soudu. Domnívám se proto, že není-li důvod ke spěchu a nemáme-li k dispozici některé relevantní informace, je to naopak důvod pro odročení tohoto bodu k projednávání. Připojuji se tedy k návrhu svého kolegy pana senátora Balína dle § 117 b) čl. 1 na posouzení mezinárodních smluv ústavním pořádkem.

Za druhé, v diskusi jistě zazní celá řada názorů a připomínek, zaměřím se pouze na jeden problém, který považuji za důležitý. Jde totiž o samo napojení naší bezpečnosti. Ve svém programovém prohlášení zdůrazňovala naše vláda potřebu zapojení do nadnárodních bezpečnostních struktur.

Zvýrazňovala úlohu NATO, deklarovala nedělitelnost euroatlantického bezpečnostního systému. To jsou jasně vymezené prostory a směry naší zahraniční bezpečnostní politiky, k nimž vláda má mandát.

Hned v prvním odstavci předkládací zprávy, kterou máme k dispozici, vláda uvádí, že dohoda o radarové stanici je „výsledkem kontinuálního úsilí české zahraniční politiky o zapojení do systému protiraketové obrany Spojených států“. Není to tedy žádná kolektivní bezpečnost, ale dvoustranný vztah, kterým jsme začleňováni do systému obrany druhého státu. Obávám se, že na tom nic nemění ani v dohodě deklarovaný úmysl zapojit systém protiraketové obrany USA do struktur NATO. Jestli je to skutečně tak reálné, potom vyčkejme, až se tak stane. Nepřekvapí vás jistě, tudíž že preferuji zajištění bezpečnosti naší země spíše jejím začleňováním do nadnárodních bezpečnostních struktur. Cesta dvoustranných smluv ať s kýmkoli naší bezpečnost neposiluje. Měli bychom usilovat tedy o rozšiřování, nikoli o oslabování naší účasti v systémech kolektivní bezpečnosti.

Škoda, že tu pan premiér není, ale on mne dnes svou řečí navedl na to, když vzpomínal na rok 1968, kdy jemu i mně bylo 12 let, jsme stejný ročník. V rámci volební kampaně jsem dostala několik otázek, jak posuzuji vstup tenkrát sovětských, ruských vojsk k nám do republiky. A já jsem na to – možná jste i v televizi viděli moji reakci – řekla, že jsme se měli poučit, a od té doby ani noha cizího vojáka u nás v republice. A na tom si trvám. A myslím si, že mne dnes pan premiér na to navedl.

Děkuji vám za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, slovo má pan senátor Vladimír Dryml, připraví se senátor Jaromír Štětina.

Senátor Vladimír Dryml: Vážený pane předsedo, paní ministryně tady není, vážené kolegyně a kolegové. Jsme politici zvolení občany této země. 67 procent občanů této země si radar nepřeje. Prostě si ho nepřejí. A tzv. demokraté neslyší. Nechtějí slyšet. Tato vláda, která udělala všechno pro to, aby smlouva tady byla, pohrdá občany a ukazuje svoji aroganci moci při tak závažné věci jako je umístění vojsk na našem území, a teď zdůrazňuji – na dobu neurčitou. Co to je za vládu, která vznikla za velmi zvláštních okolností s pomocí dvou přeběhlíků a možná disponuje v současné době jen 90 procenty hlasů a dělá především tak závažná rozhodnutí pro budoucnost, a to zdůrazňuji, budoucnost České republiky.

Jako voják, a teď to mnohé z vás překvapí, říkám protiraketové obraně ano, ale v systému NATO. Jako občan a politik ale říkám jasně – ne. To není jenom o mně, ale o naší budoucnosti, o našich dětech. Vyjádřeme se tedy jasně, že radar je jednoznačně proti Rusku. Radar je jednoznačně strategickým prvkem a porušuje tu křehkou stabilitu v Evropě, která zde je. Roztáčí se – a já se toho velmi obávám – nová spirála zbrojení a nestability. Radar určitě ruší tu strategickou rovnováhu, která dneska je. Rusko se jednoznačně cítí ohroženo a bude samozřejmě provádět protiopatření. Přirozenou reakcí je kompenzace nerovnováhy a přiblížení zbrojních atomových – a to zdůrazňuji: atomových – systémů Ruska Evropě. Senátor Dienstbier tady mluvil něco o Kaliningradu. Radar je Rusy považován za krajně nepřátelský krok Američanů vůči Rusku. Vzpomeňme v historii na pershingy a SS 22.

Česká republika se bohužel stává takovým křovím v politických a strategických hrátkách Ruska a Spojených států. Radar z technického hlediska, ale i z vojenského, jsou vlastně oči a uši protiraketového systému a Česká republika, ať chceme či nechceme, se stává prvním, a to vám zdůrazňuji, prvním cílem útoku.

Dokonce ještě dřív se bude útočit na radar nežli na protiraketovou základnu. A to je třeba říci občanům, jestli za cenu toho se chtějí stát prvním cílem útoku.

Politická neodpovědnost se ukáže možná už brzy při dalších volbách. Možná, že po vás ani po mně za chvíli ani pes neštěkne, ovšem občané tady budou mít 250 vojáků, ale – a to zdůrazňuji – nelimitovaný počet civilních osob. Hrstka nezodpovědných politiků se snaží vychýlit jazýček na vahách mezi Američany a Rusy. Nemyslí ani na dlouhodobé ekonomické dopady pro Českou republiku. Tady zaznělo něco o ekonomice. Uzavřou nebo přiškrtí nám Rusové kohoutky – v dlouhodobém horizontu – ropy? Co obchod s Ruskem, kde každý chce s Ruskem obchodovat? Jak to všechno bude? Myslím si, že jde o pokrytectví této vlády. „My chceme stabilitu.“ To chceme všichni, ať z jedné nebo druhé strany politického spektra.

Chceme demokracii, ale přitom nám nevadí, že 67 % občanů si radar nepřeje, ale provádíme vše pro to, aby vznikla určitá nestabilita v Evropě. Myslím si, že to je hlavní důvod toho, proč je NATO tak opatrné při některých svých vyjádřeních.

Ptám se vás, co se stane, když radar nyní nebude. Nic. Bude svět více nebo méně bezpečný? Nic se nestane. Budou se předávat – a teď se vrátím ještě ke konkrétním věcem z té smlouvy – ještě jiné informace o českých občanech v rámci těch podivných dohod? Je totiž možné, že na základě článku XIV. odstavec 7 a bodu 6.14 bude prováděna výměna informací o všech, kteří mohou ohrožovat radar, tedy možná i o nás, senátorech, kteří radar nechceme.

Radar podle bodu 6.8 má chránit především Spojené státy. Je to jednoznačné. Jsme zapojeni do obranného systému Spojených států. Je pro mě úsměvné, že Spojené státy asi při nynější krizi jsou tak chudé, že nebudou platit ani tzv. správní poplatky při povolovacích procesech.

Dodávám, že to bude nejenom pozemek, který se pronajímá Spojeným státům, ale i vzdušný prostor. Tím narážím na přistávání letadel CIA. Možná i v České republice, v minulosti i nyní, s odkazem na článek 10 odstavec 2.

Nerozumím tvrzení, že radar bude normálně vypnutý. K čemu to pak je, když nebude neustále v provozu! To nebude štít neustále v provozu? To není potřeba? Nejde spíše o přítomnost vojáků Spojených států a civilních zaměstnanců v České republice? Na neurčito?

Moji voliči si radar nepřejí. Já jejich přání – na rozdíl od některých jiných politiků – respektuji. Každá zrada, vážení, na voličích se každému politikovi dříve nebo později vymstí. Já nechci, aby moje jméno bylo citováno za pár let stejně tak, jako jména podepsaná pod zvacím dopisem z roku 1968.

Jasně říkám: referendum a systém kolektivní bezpečnosti v rámci NATO. A pokud k tomu tak nedojde, budu hlasovat proti. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Slovo má pan senátor Jaromír Štětina, připraví se paní senátorka Jana Juřenčáková.

Senátor Jaromír Štětina: Vážený pane předsedo, vážená paní ministryně, dámy a pánové, já jsem si právě před chvílíčkou připadal jako pan Brouček, když se vrátil ze XIV. století a opravdu nevím, ve kterém roce žijeme.

Chtěl jsem vám říci něco o vztahu přijetí radaru k Rusku. My jsme nedávno byli s parlamentní senátní delegací vedenou panem Přemyslem Sobotkou v Pobaltských státech, v Litvě, Lotyšsku, Estonsku. Všichni tři ministerští předsedové, všichni tři ministři zahraničních věcí a všichni tři prezidenti těchto zemí nám říkali, že radar je bezpečnostní garancí pro náš stát a pro celou Evropu.

Estonský pan prezident dokonce velmi upřímně řekl: Já vám to tak závidím, že vám to ti Američané nabídli.

Uvádím to proto, že vím, že právě tyto tři pobaltské státy mají přímou a dlouholetou zkušenost s Ruskem, ať už má podobu dnešní Ruské federace nebo mělo podobu někdejšího Sovětského svazu.

Já bych začal svoje úvahy o Rusku vzpomínkou na svého dobrého přítele, paní Aničku Politkovskou, kterou, jak víte, nedávno v Moskvě zavraždili. Ta věděla o Rusku vše. Ta věděla, jaké je Rusko, Ruskem žila a pro Rusko také zemřela. Dlouho předtím než jsem se s ní seznámil, jsem zažil v Grozném při plošném bombardování obytných kvartálů, jak říkají Rusové, obytných čtvrtí. Zažil jsem scénu, kdy ruská letadla SU 25 a ruská bombardovací letadla rozbíjela systematicky panelové domy, v nichž žili ruští penzisté.

A viděl jsem, jak ty ruské důchodkyně, které v těch panelácích žily, vybíhaly a křičely na ta letadla: Nět, rebjata, eto my svaji, my svaji, pačemu vy nas bambitě, pačemu. Toto jsem potom říkal Anně Politkovské a ona říkala: Je to hrozné, když vojáci zabíjejí u nás vlastní mámy, ale je to tím, že my jsme se nedokázali celou svojí historií až dodnes vymanit z oné spirály násilí. A tu spirálu násilí, kterou měla na mysli, vidíme neustále dnes a v dávné i minulé budoucnosti. Vzpomeňte si na tu dubnovou noc, kdy vojáci – sapéři generála Rodionova ubíjeli lopatkami v Gruzii na Rustaviho třídě demonstranty. Vzpomeňte si na náhodný karambol, kdy sovětská a ruská armáda vyvážela z Magnitogorského okresu uprchlíky a vyháněla je z jejich domovů. Vzpomeňte si na pokus o demokratickou revoluci v Tádžikistánu začátkem 90. let, kterou potlačily tanky 201. divize, která sídlí v Dušanbe, spolu s uzbeckými tanky, násilím. Vzpomeňte si na začátek okupace Abcházie, Osetie ze začátku 90. let, kdy anexe Abcházie byla anexí, která byla provedena ruskou armádou, nikoli abchazskými separatisty. A mohli bychom jít tak dál. Mohli bychom jít až k paktu Molotov – Ribbentrop, rozporcování Polska. Mohli bychom jít k rusko-finské válce, ve které se Finové tak statečně bránili a postavili se tomu strašnému násilí. Mohli bychom jít do Afghánistánu, kde to byla sovětská armáda, která zabila půldruhého miliónu Afghánců a 5 miliónu lidí vyhnala. Mohl bych pokračovat v těch případech neustále, poněvadž ruské dějiny jsou plné násilí. A násilí se snoubí v moderní ruské politice s imperiálností, o které se dneska tady několikrát hovořilo. Já jsem jako novinář často mluvil s ruskými generály, aby se od nich něco dozvěděl. A oni mě objímali kolem ramen, říkali: My vás z toho německého jha stejně jednou vysvobodíme. Je to v nich jako v koze. To, co je v Rusku to nejagresivnější a nejzpátečnickější, je právě ruská armáda. Představitelé ruské armády nám dnes vyhrožují tím, že na nás namíří rakety. Instalují rakety v Kaliningradské oblasti. To jsou přímé výhrůžky, a proto já nemůžu souhlasit s panem Dienstbierem, že to je jenom jakási technická věc, která nám má asi jenom takto prstem pohrozit. A proto si myslím, že se potřebujeme postavit na této křižovatce na správnou stranu. My máme skutečně jenom dvě možnosti. Když to neratifikujeme, já už vidím ty titulky v ruských novinách, obrovské titulky, které budou psát: Češi pochopili své slovanské kořeny a vrátili se do našeho lůna. V tomto smyslu se ty titulky povedou.

A proto si myslím, že se musíme obrátit tam, kde ty bezpečnostní garance jsou. Je to smlouva se Spojenými státy. Ta smlouva je pro nás garancí bezpečnosti a nezáleží na tom, jestli to je radar nebo ne. Pro mě je důležitá spojenecká smlouva s Amerikou a pro mne je důležitá přítomnost amerických vojáků.

Děkuji vám za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, slovo má paní senátorka Jana Juřenčáková, připraví se senátor Luděk Sefzig.

Senátorka Jana Juřenčáková: Vážený pane předsedo, vážená paní ministryně, vážené kolegyně a kolegové, já bych chtěla do dnešní diskuse uvést několik faktů a několik svých poznámek. O tom, že by v naší republice měla být radarová základna, jsem se dozvěděla někdy v roce 2007 už s mandátem senátorky. A o tom, že už v roce 2002 proběhly první bilaterální konzultace k otázce amerického systému protiraketové obrany, jsem – stejně jako většina občanů – neměla ani tušení. V únoru 2004 pověřila vláda České republiky ministra obrany, dále pokračovat ve výměně informací o předběžných technicko-organizačních otázkách.

Od počátku roku 2006 probíhaly v Praze uzavřené technické konzultace mezi zástupci Ministerstva obrany ČR s americkou stranou, o možnostech umístění prvků amerického systému protiraketové obrany na území České republiky. A 26. července 2006 vzala vláda na vědomí informaci o technicko-organizačních konzultacích případného zřízení prvků systému protiraketové obrany Spojených států na území České republiky a uložila ministru zahraničních věcí předložit vládě ve spolupráci s ministrem obrany na základě vyhodnocení prohlídek vytipovaných lokalit a v případě oslovení České republiky americkou stranou návrh dalšího postupu. V tomto kurzu zahraniční politiky pokračovaly i následující vlády České republiky. Diplomatickou nótou z 25. ledna 2007 byla Česká republika požádána o umístění radarové stanice systému protiraketové obrany na svém území, 28. března 2007 schválila vláda zahájení jednání se Spojenými státy v této věci.

Toto jsou suchá fakta, ale jsou skutečná.

V souvislosti s tím, že bych i já měla rozhodovat o umístění cizí radarové základny na našem území, jsem si začala shánět podklady a brala jsem v úvahu politické i vojenské aspekty. Ještě počátkem letošního roku jsem na základě získaných informací patřila mezi ty, kteří měli s umístěním radaru problém a jedním z důvodů byly i mediální informace o tom, že základna by neměla být součástí obranného systému NATO.

Dnes už mám informace o tom, že na summitu NATO v Bukurešti na jaře letošního roku podepsali nejvyšší představitelé států a vlád dokument, kterými mj. uznali, že evropský pilíř, tedy i radar v České republice, je podstatným příspěvkem k ochraně spojenců a zdůraznili, že radar v České republice bude integrální součástí jakékoli budoucí protiraketové obrany NATO. Zopakovali připravenost, propojit protiraketové systémy USA, NATO a Ruska.

Uvědomuji si, že pokud jsme součástí obranného systému, který s námi počítá, není jednoduché říkat, že chceme společnou obranu, ale podílet se na ní nechceme. Nedávno jsem se dozvěděla, že cca 20 km od mého bydliště byl také radar, tak jsem se začala zajímat, jak to bylo.

Navštívila jsem obec Žitková, která leží v těsné blízkosti česko-slovenské hranice, má cca 200 obyvatel, a ptala jsem se paní starostky, jak se jim žilo s radarem. Přiznala, že v té době se nikdo neptal, zda chtějí radar. Radar tam byl. Jediným negativním faktorem podle ní byly poruchy televize v momentě, kdy byl radar zapnut. Do roku 2002 zde fungoval domov důchodců, kde se jeho obyvatelé dožívali vysokého věku 80 až 90 let a občané na těchto moravských kopanicích dnes říkají: Když tu byl radar, tak jsme měli alespoň práci.

V blízkosti Slavkovského bojiště se nachází radar NATO, i proti němu protestovali starostové přilehlých obcí a radar přesto stojí, protože je součástí obranného systému.

Já nevím, zda můj hlas je důležitý. Asi se zde najde dostatek hlasů pro podporu radarové základny i beze mě, ale já se nechci nechat zatáhnout do politického sporu mezi dvěma největšími stranami.

Ptám se kolegů z ČSSD, kteří mluvili přede mnou, jak by dnes hlasovali, kdyby po parlamentních volbách v roce 2006 vládla dál jejich vláda. Ta vláda, která rozhovory – v roce 2002 – zahájila. A ptám se jich také, zda by v případě referenda o umístění radaru souhlasili zároveň s referendem o Lisabonské smlouvě, protože podle mě se Lisabonská smlouva dotkne také všech občanů.

Naše zkušenosti z historie jsou negativní, protože se vždy rozhodovalo o nás bez nás a mělo to také své důsledky. Důsledkem mediálního souboje mezi dvěma největšími stranami bylo při letošních senátních volbách i vymazání jednoho klubu – nezávislých senátorů, kteří měli v úmyslu pro umístění radarové základny.

Padlo tady, že pouze noví senátoři mají mandát hlasovat o radarové základně. Já si vážím bývalého kolegy, předsedy zahraničního výboru Richarda Sequense, který vystoupil na posledním plénu, už po prohrané volbě, a uvedl, že zvažoval návrh na doplnění programu o radarovou základnu. V tu dobu zde byla ústavní většina senátorů, kteří by radarovou základnu bez problémů schválili. Protože byl ale příliš slušný a protože se jedná o tak důležitou věc, návrh na doplnění programu nepředložil a nechal rozhodování na novém složení Senátu.

Nikdo není neomylný. Nikdo z nás nemá patent na rozum. Cesta k poznání je složitá. Možná jsme jenom hračkou v boji mezi velkými hráči, já nevím. Ale při ratifikaci této smlouvy budu hlasovat tak, aby naši synové a vnuci nemuseli opět rukovat na vojnu. Budu hlasovat tak, aby bylo vidět, že jsme schopni plnit své závazky vůči společnému obrannému systému. A budu hlasovat také za ty své nezávislé kolegy, kteří už dnes hlasovat nemohou. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Slovo má pan senátor Luděk Sefzig. Pardon, s právem přednosti, pane kolego, omlouvám se, paní senátorka Alena Gajdůšková, místopředsedkyně, potom místopředseda Petr Pithart a potom Luděk Sefzig.

Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková: Vážený pane předsedo, paní ministryně, kolegyně a kolegové. Využívám v této chvíli svého práva vystoupit přednostně, protože paní kolegyně Juřenčáková oslovila senátory za sociální demokracii s otázkou, jak bychom hlasovali a jak bychom se chovali ve věci radaru, kdyby ve volbách v roce 2006 zvítězila sociální demokracie.

Chovali bychom se stejně jako nyní, protože iniciování debat a konzultací o americkém radaru nebylo dáno rokem 2002, ale rokem 1997 za vlád Václava Klause. A vláda sociální demokracie nepokračovala, pokračovali odborníci, ministerstvo obrany. A toto nebylo tématem voleb v roce 2006.

Česká strana sociálně demokratická, pokud je mi známo, o americký vojenský radar bez toho, že by o tom mohli rozhodnout občané v referendu, nebo že by tato vojenská základna byla zařazena do systému NATO, nikdy neusilovala a nikdy nechtěla. My bychom se chovali naprosto stejně.

Druhá otázka byla, zda bychom chtěli referendum k Lisabonské smlouvě. Sociální demokracie, a je to prokazatelné, a opakovaně jsme vyhlášovali, že chceme referendum k euroústavě, ke smlouvě o Ústavě pro Evropu, která byla uceleným textem a novým textem o architektuře Evropské unie. Lisabonská smlouva je pouhou novelizací stávajících smluv.

A proto jsme dospěli k názoru, že k Lisabonské smlouvě referendum není třeba. Ale je docela možné, že kdybychom v této chvíli my měli vládní odpovědnost, že bychom i Lisabonskou smlouvu otevřeli referendu. Ale toto je dohoda na úrovni celé EU. A říkám, jedná se pouze o novelizaci stávajících smluv. Ta otázka je o něčem jiném.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Slovo má místopředseda Senátu Petr Pithart.

Místopředseda Senátu Petr Pithart: Vážený pane předsedající, vážené kolegyně a kolegové. Já mám spousty pochyb, ale myslím si, že i mnoho z vás má spousty pochyb a nejspíš pochybuje i zvolený prezident Obama. Ale já přesto budu hlasovat pro předložené smlouvy a řeknu proč.

Možná, že má Jiří Dientsbier pravdu a že nakonec ten radar tady nebude stát, protože se zjistí, že není dost efektivní, nebo že na něj není dost prostředků. A já si myslím, že přesto bude mít svoji cenu, jestliže těmto smlouvám řekneme ANO. Myslím, že se tím postavíme na vlastní nohy a zbavíme se historického mindráku, který se s námi vleče, za to, že nejsme schopni se v kritické situaci rozhodnout s určitou mírou odvahy.

Ten radar totiž souvisí s Ruskem. Já nevěřím, že je namířen proti Rusku. Kdybych tomu věřil, tak bych pro něj nehlasoval. Souvisí s Ruskem potud, že Rusko nás skutečně pokládá – oni pro to dokonce mají termín – za „blízké pohraničí“. Oni se prostě nesmířili s tím, že my se tady budeme v budoucnu rozhodovat samostatně.

Já jsem zažil debaty s představiteli Ruské federace, když jsme vstupovali do NATO. To byly mimořádně ostré debaty, kdy obě strany, ale oni dřív, zvyšovaly hlas, třeba premiér Černomyrdin nebo ministr obrany, na jehož jméno si teď nevzpomínám. Na ten rozhovor mám vzpomínku a připomíná mně to vyprávění kolegy Štětiny. Dost na nás křičel, a my jsme se nedali. A přesto, když ten rozhovor skončil, tak najednou jakoby roztál, usmál se a řekl, ale my vás stejně budeme mít rádi, i když tam vstoupíte. A mně se neulevilo, já jsem se spíš lekl, protože jsem si představil to přátelské objetí, až praskají kostičky.

A my musíme tentokrát té ruské imperiální ideji, která nesouvisí se Sovětským svazem, s komunismem, je to prostě prastará ruská imperiální idea, že tam, kam jednou vstoupil ruský voják, je to provždy jejich. A my jim tímto naším rozhodnutím řekneme, že my už tam nepatříme. A bude to mít svoji cenu, jak říkal kolega Liška velmi výstižně, symbolickou, dokonce i když tam ten radar nebude.

Já si nemyslím, že budeme pokládáni za nějaké horlivce nebo za nějaké snaživce, kteří naletěli. Budeme prostě těmi, kteří na výzvu spojence reagovali pozitivně, vyšli mu vstříc, a ať už to dopadne jakkoli, nás to v našem chabém sebevědomí pro budoucnost posílí.

Zdá se mi velmi dobře komplementární to, co se teď děje kolem Lisabonské smlouvy u nás, a předpokládaná ratifikace těchto dvou smluv, to jde velmi dobře dohromady. A já věřím, že z toho vyjdeme s posíleným sebevědomím. (Bouchání do stolů senátorů ODS.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji panu místopředsedovi Pithartovi. Nyní je s právem přednostním přihlášen pan místopředseda Milan Štěch. Prosím, pane místopředsedo, máte slovo. Panu kolegovi Sefzigovi se omlouvám, ale bohužel, takový je jednací řád.

Místopředseda Senátu Milan Štěch: Vážená paní ministryně, vážený pane místopředsedo, omlouvám se i kolegovi Sefzigovi, ale aspoň bude mít možnost v případě, kdybych řekl něco nepatřičného, na mě reagovat.

Chtěl bych říci, že když jsem připravoval a měl jsem volební kampaň do senátních voleb, o kterých víte, jak dopadli, jsem do své brožury, která byla poměrně obsáhlá, vůbec můj názor k radaru nedával, protože jsem věděl, že názor občanů, kteří by asi byli ochotni mě volit, je docela jednoznačný. A nechtěl jsem to používat, aby to někdo nepovažoval, že je to drobek z mé strany populistické.

Ale mohu vám říci, že až na malé výjimky, při mé kampani, která byla vyloženě kontaktní – měl jsem velké množství setkání v obcích, městech, i noviny to psaly, protože můj souboj s panem Bernardem byl dost sledován – nebyla snad až na skutečně výjimky, obec, město, shromáždění, kde by toto téma občané neotevřeli.

Hodně jsem si samozřejmě vyposlechl, a často jsem se cítil v té podobě, jakože jsem já jeden z těch, který radar snad chce prosazovat nebo ho prosazuje. A k tomu už jsem v únoru roku 1997 sdělovacím prostředkům vyjádřil určitý svůj postoj.

A na mne se lidé obraceli a říkali mi věty, které chtěli, abych pokud v Senátu budu, tady řekl. Já je tady prostě říci nemohu, protože tady je zavedena určitá kultura vyjadřování a já bych ji překročil. Vy víte asi, jak ty věty vypadaly, a vy je znáte třeba někdy zase možná směrem k nám.

Ale slíbil jsem lidem, že vystoupím a aspoň některé hlavní myšlenky tady prezentovat budu. A jsou to vlastně myšlenky a názory, které už tady zazněly, takže to nebude objevení Ameriky, ale bude to určitý přehled názorů občanů, které v této věci jsou. Doplním to samozřejmě i o některé věci, které se třebas tolik nezmiňují.

Za prvé – a to říkali lidé nejčastěji a já se s tím plně ztotožňuji a také to tak cítím, hned mě to napadlo v prvních momentech, když jsem o radaru slyšel – že jsme si v roce 1989, kdy jsme každý byl v nějakých pozicích, ale myslím si, že možná až na výjimky všichni jsme byli v nějakém proudu, který chtěl změny a dostali jsme v té době podporu od občanů, tak jsme si slibovali, že už nikdy tady nechceme na našem území cizí vojska. Byl to velký celonárodní konsensus, možná vyjma nějakých hlasů, které se ani někdo nesnažil prezentovat, ale byl to velký konsensus.

To samozřejmě nebylo v rozporu s tím, co jsme udělali, že jsme vstoupili do NATO, protože NATO neznamená, že tady trvale budou cizí vojska.

A chci jenom připomenout, že to bylo za vlády sociální demokracie a že my, sociální demokraté, a já osobně bez jakýchkoliv problémů jsem pro vstup do NATO hlasoval, protože to bylo právě to, co tady někteří předřečníci říkali, jasná zpráva na východ od nás, že se chceme vymanit z područí, v kterém jsme byli sevřeni do roku 1989. A byli jsme to lidé různých názorů na společenské procesy, ovšem toto jsme brali jako zásadní krok. A v tom se nemusíme podezírat a nemusíme si nalhávat, že někdo fandí tomu nebo onomu.

Další faktor, který lidé vzpomínají a se kterým se plně ztotožňuji a také je mi vlastní, je to, že skutečně do roku 2007, resp. před volbami v roce 2006 žádná politická strana neměla ve svém programu, že chce jednat a že chce umožnit, aby tady byl radar, který bude základnou jiné armády a tím pádem i jiného státu. A de facto se to objevilo až koncem r. 2006 a výrazně až v programovém prohlášení druhé koaliční vlády vedené Mirkem Topolánkem.

Když tady někdo hovořil, a byli to asi tři předřečníci, o tom, že mandát od lidí k této věci skutečně mají až senátoři nyní zvolení, tak samozřejmě legislativně právně ho mají všichni, ale morálně si myslím, že ho skutečně máme my, co jsme byli zvoleni až v těchto volbách.

Já vím, že se mnou nemusí určitá část souhlasit, ale myslím si, že to je naprosto jasné, to každý musí cítit.

V naší kampani se o této otázce diskutovalo, v kampani před všemi volbami předtím se o tom vůbec nediskutovalo, protože prostě takové téma na stole nebylo. A jestli to nějaké vlády, i možná sociálně demokratická, někde diskutovaly, tak to byly jejich chyby, a já odpovídám, bych v žádném případě nepodpořil umístění radaru, pokud předtím by to nebylo věcí veřejnou a nebylo by to předmětem kampaně, kterou by mohli lidé hlasováním ve volbách prostě rozhodnout.

Další věc. Radar je na bázi dvoustranné dohody bez koordinace s evropskými členy NATO. A myslím si, že to je velká chyba, protože my jsme ti jedni z prvních, kteří de facto určitým způsobem evropskou integritu i v obranné oblasti oslabujeme. A že se to potom stává předmětem útoků, i třeba z východu, z Ruska, je právě naše taktická chyba, že jsme to vůbec připustili, ale měli jsme od počátku trvat na tom, když o radaru, tak v rámci celého NATO.

Do srpna letošního roku bylo opakovaně tvrzeno, že radar není v žádném případě namířen jakýmkoliv způsobem proti Rusku. A ejhle, stala se krize a konflikt Rusko – Gruzie. K tomu se teď tady nechci vyjadřovat, o tom se tady už diskutovalo. A najednou mnoho lidí začalo říkat, včetně vládních představitelů: vidíte, Rusko – Gruzie, potřebujeme radar.

A i tady jeden předřečník řekne, a věřím, že to myslí upřímně, že radar není proti Rusku, druhý předřečník tady hovoří v celém svém vystoupení o tom, jak to Rusko je špatné. A každý, i pomalu hluchnoucí musí pochopit, že to proti Rusku v jeho mysli je. Já z toho neobviňuji všechny nás, že to myslíme stejně.

Ale bohužel, nakonec i z vystoupení našich to tady tak jasně vyznívá, že směr, větší či menší, proti Rusku prostě tam je. A myslím si, že to je velká chyba. A zase, kdyby se to diskutovalo a postupovalo v rámci NATO a evropského křídla jako celku, tak jsme se tomu mohli drobek vyhnout. A mohlo to být jednání skutečně NATO – EU – Rusko a ne Česko – Rusko. Ono to nakonec stejně bude jednání Amerika – Rusko, to znamená Medvěděv – Barack Obama, ale my si tím podle mého docela umouníme ruce.

Jsem přesvědčen o tom, že pokud se podaří, že by tady radar byl, ale ono už tato jednání neposílila naši pozici na rozmezí střední a východní Evropy a také to neposílí stabilitu v tomto našem regionu. My jsme si prostě už ublížili tou taktikou, jak se ta jednání vedla.

Mám obavu, a to už tady také předřečníci řekli, že se to promítne do obchodní bilance. A v současné době, kdy hrozí hospodářská krize, to postihne podnikatelský sektor. Slyšel jsem od mnoha podnikatelů – a určitá část Senátu má k podnikatelům také blíže, ale já s nimi komunikuji vzhledem k tomu, že s nimi vedeme sociální dialog – a celá řada podnikatelů říká, to nám teda minimálně nepomůže, to nám ublíží.

Další věcí je ta, že mnoho lidí, takových těch rozumných, středonázorových lidí byla toho názoru, že bychom skutečně měli počkat na novou americkou administrativu, to znamená na administrativu Baracka Obamy.

Tady se vede diskuse, co kdo řekl, úplně se čeká na sebemenší návrh, aby se to mohlo použít k argumentaci pro nebo proti. Nebylo by seriózní ušetřit veřejnost těchto domněnek, těchto dedukcí, ale skutečně počkat. A pokud americká administrativa tímto směrem bude chtít jít, tak potom by se mělo jednat o tom, aby to bylo v rámci celého NATO a zejména evropského křídla, a je jiná situace.

Já osobně chápu, že Spojené státy mají do určité míry strach, a pokud to bude prokázané, že chtějí, abychom i jako spojenci pomohli jejich obraně, tak nebudu na

straně těch, kteří za každou cenu budou stát a budou říkat ne, ne, ne, ne. Ale já mám obavu, že to tak není, že to zatím je jenom hra určitých skupin, a do určité míry i těch skupin, které přivedly svět na pokraj hospodářské krize v současné době, protože vojensko-průmyslový komplex je skutečně významným hráčem i v jeho finančních transakcích.

Myslím si, že i prosazení radaru, pokud se podaří v Poslanecké sněmovně a bude na bázi politické negativní motivace – ten pojem jsem nezavedl do politiky, ale zavedli ho někteří jiní – tak se může stát, že před příštími volbami do Poslanecké sněmovny, a už někdo to tady naznačil ve svém vystoupení, že se to stane jedním z hlavních témat. A samozřejmě, kdo se k této věci vyjádří, že třeba udělá všechno pro to, aby radar byl zrušen, může získat takové procento hlasů, že to může i vybočit z dnešních poměrů, na které jsme tady zvyklí a že to může napomoci i nárůstu nové silné skupiny lidí, která nebude chtít fungovat úplně v mezích demokracie, jak ji tady máme zaběhlou, kdy se sice napadáme, ale respektujeme, že jsme v mezích demokracie. Doufám, že mi rozumíte, co tím myslím, protože toto může být ten impuls, že to bude bez lidí o lidech a že to bude uděláno pomocí negativní politické motivace, chcete-li politické korupce.

Uvedu tady jeden příklad. Vzpomínám si dobře, i tady to bylo, že někteří přátelé ze středových sdružení, kteří mají blízko ke Straně zelených, při projednávání zákonů, které se týkaly liniových staveb a zejména infrastrukturálních staveb, navrhovali a požadovali, že není možné takové stavby realizovat bez souhlasu dotčených obcí. Zejména Strana zelených to má jako vlajkovou loď.

Vážení, najednou tyto strany při takto důležitých investičních záměrech, které mají vyvolané ještě důsledky do infrastrukturálních zásahů, tak najednou je jim úplně jedno, jaké jsou názory občanů a prosadí se to prostě silou a najednou souhlas občanů z dotčených obcí nechtějí. Jak potom jsme důvěryhodní, když jednou, kdy se nám to hodí, tak prosazujeme toto a podruhé tento princip pomíneme a jdeme úplně jiným směrem.

Ještě co se týká rizika. Myslím si, že nemůžeme pominout, že Brdy, kde má být radar umístěn, je velice blízko oblasti Temelína. A jestli se dneska uvažuje, a skutečně ty úvahy jsou, že by se Temelín dostavěl, že by se využily některé kapacity, které tam jsou s touto stavbou spojeny, protože původně byl Temelín stavěn na čtyři reaktory, tak si myslím, že bezpečnostní riziko je enormně velké.

Co se týče dalších argumentů, že narůstá – a bylo tady hovořeno o antiamerikanismu. Moje maminka má v Americe bratránka, který tam odešel po roce 1968. Když sem po revoluci přijížděl, vždycky přijížděl s americkou vlajčkou. Teď už nejedí, jezdí minimálně měsíc po Americe, po světě, protože má dobré postavení a tak mi říkal, proč nejedí. Ano, taky hovořil o tom, že cítí ten antiamerikanismus zejména v posledních osmi letech. Víte, s kým to bylo spojené. Ale, vážení přátelé, jestli se v Česku prosadí radar tímto způsobem, jak tady předvádíme, a jak se předvádí i v Poslanecké sněmovně, je mi to líto, ale antiamerikanismus i v Česku bude narůstat. Uděláme Americe medvědí službu a mně to skutečně vadí.

Já si myslím, že bychom měli jednat důstojněji a že bychom měli najít jinou metodu. Prostě nelámat to přes koleno, počkat si na výsledky nové administrativy, v rámci EU, v rámci NATO a pak se s chladnou hlavou rozhodnout. Prosím vás, nelámejme to přes koleno. Děkuji za pozornost. (Potlesk.)

Místopředseda Senátu Jiří Šneberger: Děkuji, pane místopředsedo. Dalším přihlášeným do rozpravy je pan senátor Luděk Sefzig, nyní již nejde po schodech nadarmo. Má slovo.

Senátor Luděk Sefzig: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Hezké odpoledne, vážené kolegyně a vážení kolegové. Já jsem člověk, který nemá rád násilí, zejména pak ne to válečné násilí. Jsem pacifistou, když jsem se poprvé před dvěma lety dozvěděl o tom, že v blízkosti mého domu má stát radar, tak jsem samozřejmě pátral po informacích, oslovil jsem řadu starostů, svých známých. A musím vám říci, že v této oblasti lidé, kteří mají svoje zkušenosti – a tak to vnímejte – s umístěním vojenských zařízení, tehdy to byla ještě nedobrovolná vojenská zařízení, že mají přirozený odpor k tomu, aby tam nové vojenské zařízení bylo. Mnohým se obtížně vysvětluje, že toto vojenské zařízení není vnucené, že dokonce je umístěné za našich podmínek a že je to zařízení, které má sloužit k obraně té nejsilnější složky naší společné civilizace, našich řekl bych přátel ve zbrani. Protože jestliže padne tato civilizace, tak věřte, že padnou všechny ostatní. Je naším pudem sebezáchovy, abychom na dotaz našich přátel – a Cicero řekl, že přítele jistého poznáš ve chvíli nejisté, abychom jim umožnili, to znamená, my je přece nenutíme – Obamu a Američany – aby sem šli, aby sem šli hned zítra. To je jejich záležitost, ale to, že umíme vyjednat podmínky, aby nebyla omezena suverenita české země, abychom ukázali, že jsme si vědomi toho, že nás nějaký stát dvakrát v naší historii – a ne tak dlouhé – osvobodil a pomohl k osvobození od totality, tak že jsme ochotni jim vyhovět a stanovit si podmínky, za kterých zde mohou rozmístit detekční zařízení. Radar není žádné útočné zařízení. Samozřejmě každé vojenské zařízení pohybem lidí a technikou nese svoje rizika, to nikdo netvrdí. Ale budou-li zajištěny hygienické normy, tak rizika jsou únosná a jsou skutečně minimální. To jsme všechno četli, řadu závěrů. Nechci tady opakovat argumenty předkladatelů.

Já jsem vyzval několikrát starosty, že zařídím besedy s největšími odborníky a já ve smyslu člověka, který bydlí asi nejbliže k tomu radarovému zařízení, já ten kraj znám velmi dobře, tak jsem starosty velice vážně upozornil na to, že tato záležitost je také o zodpovědnosti, bezpečnosti celé země, celé euroatlantické civilizace. Byl jsem překvapený, že zatímco mě v jiných oblastech mnozí – velmi aktivně lobbují, tak v této oblasti jsem dostal jednu nebo dvě pozvánky na besedy, kde jsme diskutovali velice otevřeně a ne zcela někdy v klidné atmosféře. Já jsem hledal jeden vážný, velice vážný argument k tomu, abychom mohli našim přátelům říci ne, nejezděte do Čech, nerozmísťujte tam radar. Nenašel jsem žádný argument. Vyzýval jsem mnoho občanů, aby našli tento argument. Ten argument by byl totiž jediný, a to je, že známe jiný, levnější a efektivnější prostředek k obraně naší civilizace. Před nebezpečím, které zatím není, ale které jednou může být – plánujete 2012, že by mohly některé teroristické skupiny nebo skupiny, které hrozí, že by vytvořily a mohly použít balistickou střelu s náloží a vystřelit ji na náš civilizovaný svět, který miluje život, stejně jako někteří milují smrt a vidí ve smrti vykoupení a život po smrti za ten teprve správný. To je to, čeho se musíme bát, protože není takový žádný prostředek, zatím na něj nikdo nepřišel, takový prostředek, který by uchránil naši civilizaci. Tak se připojuji ke slovům pana místopředsedy Pitharta, že právě z důvodu slušnosti, elementární slušnosti, nemůžeme ten stát, který nás několikrát zachránil, minimálně dvakrát, pomínou-li studenou válku, tak je to se studenou válkou třikrát, a uchovává zde demokratické principy, kterých naši občané mohou využívat. Tak si myslím, že prostě nelze se k nim otočit zády a říci jim ne, vy jste nám dobrý jenom tehdy, když my potřebujeme, ale když vy potřebujete, ač si to chcete sami zaplatit, tak máme obavy z toho, aby náhodou riziko nebylo příliš velké. To si myslím, že by bylo velice špatným signálem.

Dovolte mi, abych se tady zmínil o dvou věcech, a už budu velice krátký. A to je o tom, že se tady diskutovalo, zda-li nemá být hlasováno o tom ústavně-právní většinou, čili třípětinovou většinou. Osobně to nedoporučuji, myslím, že to odporuje jednacímu řádu, a to hlavně z toho důvodu, že bychom tím tuto smlouvu povýšili nad smlouvu ústavní. A takový význam tato mezinárodní smlouva nemá, není tam v žádném případě omezena suverenita a dokonce smlouva má jednorozční – takto krátkou – jednorozční výpovědní lhůtu. Nevím, který stát by při takto krátké výpovědní lhůtě byl ochoten investovat tolik velkých prostředků. Myslím si, že je to skutečně dostatečnou zárukou k tomu, abychom neměli obavy z omezení naší suverenity.

Co se týče podání žádosti k Ústavnímu soudu, víte, že já mám nejčerstvější zkušenosti s podáním textu daleko složitějšího, při kterém dodnes nevíme, jaké pravomoci v budoucnu po roce 2017 mohou být předány, nebo spíše převzaty z unijních orgánů, pokud by Lisabonská smlouva platila, z naší země.

Vzhledem k tomu, že v takto nepoměrném hledisku Ústavní soud rozhodl, že není shledán rozpor s naší Ústavou, tak jsem si jist, že v případě této mezinárodní smlouvy tak Ústavní soud nerozhodne. Po posledních zkušenostech považuji podání za zbytečné a já bych ho osobně nepodpořil. I když i tuto variantu jsme právě z důvodu podávání Lisabonské smlouvy zvažovali. Myslím, že první smlouva, která stála za to k podání Ústavnímu soudu, byla smlouva, která před půl rokem byla diskutována tady v této komoře, a týkala se mezinárodního soudního tribunálu.

Děkuji vám za pozornost. Považoval jsem za potřebné tady vystoupit a sdělit skutečnosti, které jsem uvedl. Děkuji ještě jednou.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Slovo má pan senátor Jiří Pospíšil a připraví se pan senátor Alexandr Vondra.

Senátor Jiří Pospíšil: Paní ministryně, pane předsedo, dámy a pánové. Chci promluvit o jedné jediné věci. Spíše faktickou poznámku. Jednou z nejslavnějších promluv parlamentních je obrana kolegy svým názorem. Zněla – budu to parafrázovat – pane kolego, hluboce nesouhlasím s vaším názorem, ale jsem ochoten položit život za to, abyste mohl říkat to, co říkáte.

Poprvé, co je Senát Senátem, zde zaznělo, že někteří kolegové mají, měli k něčemu mandát, a jiní ne. A dokonce zaznělo, což mi připadá úplně stejné a možná ještě horší, že někteří mají mravnější mandát než jiní, co tedy mají mandát nemravný. A to je velmi vážná věc.

Za dobu, co je Senát Senátem, zažil už mnohé. Hádky, sprostá slova, dokonce tu někdo kouřil za tím pultíkem, ale nikdo zatím nikdy neřekl, že senátor by neměl mandát rozhodovat o čemkoliv, co se v Senátu projednává. Je to velmi nebezpečná tendence.

A já prosím, jednak jako člověk patřící ke služebně nejstarším, a jednak jako předseda mandátového výboru, prosím všechny kolegy nikdy nezpochybňujme mandát svých kolegů.

Všichni máme stejný mandát. Pokoušet se určovat, že druzí kolegové mají mandát menší nebo že ho nemají vůbec, nebo že ho mají méně mravný, je strašně nebezpečná tendence. Nedělejme to. Děkuji. (Potlesk.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: A slovo má – on je ministr, paní místopředsedkyně. Takže slovo má pan ministr Alexandr Vondra. A připraví se paní místopředsedkyně Alena Gajdůšková.

Místopředseda vlády ČR pro evropské záležitosti Alexandr Vondra: Pane předsedající, kolegyně a kolegové. Dneska rozhodujeme velkou důležitou věc. Když jsme tu seděli naposled ve složení ještě před volbami, tak jsme vyhověli žádosti, aby hlasování o obou smlouvách, jak hlavní smlouvě o radaru, tak o smlouvě SOFA, která bude upravovat budoucí pobyt vojsk, aby se k ní mohl vyjádřit nově zvolený Senát. Myslím, že jsme udělali dobře, ale nevidím žádný důvod, proč dnešní rozhodování jakkoliv dále odkládat.

Mimochodem připomínám, že právě dnešní den irácký demokraticky zvolený parlament odsouhlasil smlouvu SOFA v Bagdádu a myslím si, že Češi jako dnes již dlouholetí spojenci v rámci NATO rozhodně neprojeví jakékoliv váhání, nerozhodnost. Není žádný důvod, aby se nám u toho třásla kolena.

My to děláme ze tří věcí. Děláme to proto, že nás kdysi naši spojenci oslovili a po dlouhou dobu jsme důkladně a důsledně vyjednávali o těchto smlouvách. Nyní je máme na stole, jsou to kvalitně připravené dokumenty a myslím si, že s klidným svědomím pro ně můžeme zvednout ruku. Kdybychom to neudělali, kdybychom projevili jakoukoliv nerozhodnost, váhavost, jenom tím škodíme sami sobě, protože k důvěryhodnosti spojenců patří, že když něco podepíšeme – a vláda tyto smlouvy podepsala – tak za tím Česká republika bude i stát. Že se nám prostě dá věřit.

Za druhé děláme to kvůli našemu spolenectví v rámci NATO. My jsme stát střední velikosti uprostřed Evropy, máme zde neblahé zkušenosti s tím, co to znamená, když se nemůžeme na naše spojence spolehnout. Máme své špatné zkušenosti s tím, když spojenecké svazky jsou vratké, křehké a začnou se lámat. Já nemám žádnou pochybnost o tom, že Spojené státy ten obranný deštník budou dále v budoucnosti na ochranu svého území rozvíjet. My ale tímto rozhodnutím, a to byl příspěvek české strany, přispíváme k vytváření evropského pilíře protiraketové obrany, která bude sloužit celému NATO. NATO je vazba, je spolenectví, které má svou analogii řekněme v manželství. A představte si situaci, že jeden z těch manželů deštník má – a Američané ho prostě mít budou a nevzdají se ho. Já si neumím představit, že by nový americký prezident přišel a řekl, milí přátelé, milí Američané, od zítřka všechno se mění, nebudete chráněni. To je prostě naprosto představa mimo realitu. Čili jeden z těch partnerů deštník má a mít bude. A teď si představte, co to znamená, kdyby ten druhý z partnerů deštník neměl, kdyby ho odmítli spolu sdílet a když společně vyjdou ven a začne pršet. Jak by takové manželství dlouho vydrželo. Rozhodně by byl samozřejmě rychle rozvod. A to je přesně to, co my jako menší země, která ze svazku s Aliancí primárně těží, si nikdy nemůžeme přát.

A pak za třetí – děláme to zejména a především kvůli naší vlastní bezpečnosti, nás i dalších generací v této zemi. Kdosi tu řekl, že má cenu zjistit, jakým směrem dneska vítr vane. Já si myslím, že Češi by se neměli na světové scéně projevovat tím, že takhle přijdou, nasliní prst, a teď koukají, jakým směrem vítr vane. A podle toho se zařídí. Pokud máme mít jistotu ve vlastní síly, pokud máme mít spolehnutí na své vlastní spojence, tak musíme stát pevně na zemi a prostě vědět, jaký vítr a odkud vane. Kdyby Masaryk ve svých kontaktech s W. Wilsonem čekal na to, jak vane vítr, tak by nikdy nedosáhl toho, že W. Wilson dal nezávislost našeho státu v první jeho novodobé historii jako součást svého čtrnáctibodového plánu. Masaryk nečekal, kam vítr vane. A já jsem si jist, že i tato horní komora našeho Parlamentu bude stát pevně a nebude také čekat, jak vane vítr. A udělá dneska jediné správné rozhodnutí, které udělat má. Čili sám za sebe i jménem vlády doporučuji schválit obě smlouvy tak, jak byly vládou navrženy a odmítnout veškeré pokusy toto rozhodnutí odložit. Děkuji.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Slovo má paní místopředsedkyně Senátu paní senátorka Alena Gajdůšková.

Místopředsedkyně Senátu Alena Gajdůšková: Vážený pane předsedo, ctěný Senáte. Jenom dvě krátké věty. Nikdo zde nezpochybnil mandát kteréhokoliv člena Parlamentu jako takového. Ve svém vystoupení jsem dokonce, jestli se dobře pamatuji, řekla, že samozřejmě Parlament rozhodnout může. Ale hovořila jsem – a tak o tom hovořili také někteří moji kolegové – o politickém mandátu. To je o tom, že pouze v těchto senátních volbách, které proběhly zhruba před třemi týdny, se voliči jasně měli možnost vyjádřit k tématu americké radarové základny na území České republiky. Já si myslím, že ten rozdíl je nám jasný všem.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Nikoho dalšího nemám přihlášeného. Mám – pana senátora Rostislava Slavotínka.

Senátor Rostislav Slavotínek: Dobré odpoledne, vážená paní ministryně, páni ministři, pane předsedající. V úvodním projevu, který jsme tady dnes slyšeli od pana premiéra, byly rozčleněny argumenty, které můžeme použít pro formování svého názoru na politické, vojenské a osobní. Každý pro svoji argumentaci si určitě vybereme některý z té skupiny, ať už budeme hlasovat pro nebo proti. Kromě toho, že jsem přesvědčen o pravdivosti všech těch argumentů, které tady zazněly, přece jenom se mi zdá, že je potřeba zdůraznit ten, který je pro mne důležitý.

Jedná se o kontinuitu zahraniční politiky. Chceme-li být důvěryhodným partnerem v rámci nejen NATO, ale i Evropské unie, nesmíme připustit, abychom v zahraniční politice podléhali momentálním iracionálním pocitům, které jsou prezentovány jako tzv. vůle lidí nebo většinový názor lidí. Argumenty, které zdůrazňují výsledky průzkumů veřejného mínění, jsou produktem populistického vedení politiky. Zodpovědnost za dlouhodobá rozhodnutí strategického významu, rozhodnutí, která se týkají naší dlouhodobé orientace, nelze z každého z nás sejmout odkazem na pocity veřejnosti, která z podstaty věci nemá a ani nemůže mít dobré informace.

My jako zákonodárci jsme měli možnost, dokonce povinnost seznámit se do hloubky s racionálními argumenty. Většina z nich ostatně zde už zazněla. Možná někdo z nás četl knihu Johna Kennedyho Profily odvahy. Pojednává o příkladech politiků nejen z historie USA, kteří dokázali v určitý moment prosazovat svůj názor, i když nebyli přesvědčeni o tom, že má většinovou podporu v daný okamžik. Možná někteří z nás i dnes stojí před takovým rozhodnutím projeviti tu odvalu. Já bych vás chtěl vyzvat, abychom ji projevili, ti z nás, kteří ji potřebují, a dali znovu najevo, že naše rozhodnutí o vstupu do Severoatlantické aliance platí a potvrdili ho svým dnešním hlasováním pro přijetí těchto smluv.

Děkuji za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Už nemám nikoho přihlášeného, takže končím obecnou rozpravu. Pane kolego, vyhlásil jsem konec rozpravy. Přihlásil jste se po rozpravě. (**Senátor Jiří Dienstbier**: Zmáčkl jsem dřív, než jste to řekl.)

Udělám výjimku, máte slovo, ale poprosil bych, abyste byli příště rychlejší. Čas na přihlášení je dostatečně dlouhý. Tato diskuse probíhá už dost dlouho. Tak jsou pomalé stroje.

Senátor Jiří Dienstbier: Vážení kolegové, já budu velice stručný. Tady se mluví o tom, že naši američtí přátelé na nás něco chtějí. Kdo jsou to američtí přátelé?

Já jsem strávil pět let svého života v různých obdobích ve Spojených státech, takže já znám své americké přátele a znám jich hodně. Takže u mne se nedá vůbec pochybovat o tom, že bych měl vůči Americe jakékoli negativní postoje. Já jenom nechci, abychom se tady my opírali a stavěli svou politiku na minulosti, která už i v Americe právě propadla. A tento systém, který se nám tady nabízí, není ničím jiným než jakousi malinkou součástí toho, co bylo dneska i v Americe poraženo. To je jedna věc.

Druhá věc, která tady zazněla třeba u Petra Pitharta, že schválením této smlouvy posílíme naše svědomí. Ne, naopak, bude to jenom další důkaz toho, že nejsme schopni se postavit na vlastní nohy a musíme pořád hledat nějaké dubisko, ať už je na kterékoli straně.

A třetí poznámka, velice krátká. My se musíme rozhodnout buď pro minulost, anebo pro to, a proto jsem navrhoval, abychom odložili jednání do konce příštího roku, jestli nám jde o skutečnou bezpečnost, kterou můžeme zajistit jedinečně společně a nikoli dvoustrannými akcemi, které jednání o naší společné bezpečnosti jenom poškozují a oddalují bůhvíkam do budoucnosti. Čili volíme mezi minulostí a mezi budoucností naší evropské a světové bezpečnosti.

Děkuji vám za pozornost.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: A teď už opravdu nikoho nemám, čas jste měli všichni, končím obecnou rozpravu a začal bych navrhovatelem číslo jedna, což je pan ministr zahraničí ke smlouvě o radaru, čili tisk 333.

Ministr zahraničních věcí ČR Karel Schwarzenberg: Vážená paní ministryně, pane předsedající, slovutný Senáte. Především bych se rád omluvil, že jsem nebyl schopen naslouchat celou dlouhou diskusi, nicméně bylo zasedání vlády, které jsem musel být přítomen, a tudíž jsem zajisté přišel o mnoho zdá se velice zajímavých příspěvků. Dovolte, tudíž že bych se k té dlouhé probíhající diskusi teď neozval, poněvadž jsem neměl příležitost ji poslouchat.

Když jsem podepsal s paní státní tajemnicí smlouvu, o které dneska diskutujeme, tak jsem měl krátký proslov, kde jsem zdůraznil, že bezpečnost České republiky stojí na dvou pilířích. Jednak to je především teď ještě především hospodářská bezpečnost, sociální bezpečnost atd. je členství v EU, kde tak doufám brzy budeme taky rozhodovat o Lisabonské smlouvě. Druhý pilíř naší bezpečnosti je Severoatlantická aliance, NATO, jejímž předním členem jsou Spojené státy. Dovolil jsem si poznamenat, že tento pilíř je značně posílen protiraketovým deštníkem, o kterém dnes jednáme. O tom, že také velení NATO a všichni, kteří na tom pracují, jsou hluboce přesvědčeni.

Není to pravda, že to byl pouhý výplod administrace Bushe. Ve skutečnosti demokratická administrativa prezidenta Clintona na tomto projektu pracovala. Je pravda, že teprve uzrál v době minulé administrace. Myslím, že musíme právě nadále trvat na tom, že oba pilíře budou silné. Jak ten evropský, tak transatlantický.

Z toho důvodu a s plnou odpovědností, co cítím, jako ministr zahraničí za bezpečnost České republiky, vás velice žádám, abyste souhlasili s těmi smlouvami, které zde předkládáme, a přispěli pro budoucnost, zabezpečení, jistotu v České republice. To je účel, na tom jsme pracovali, o tom jsem hluboce přesvědčen, že je to správná cesta, kterou dneska vykročíme.

Děkuji za vaši pozornost. (Potlesk poslanců ODS.)

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, pane ministře, a nyní se vyjádří paní ministryně obrany Parkanová, máte slovo.

Ministryně obrany ČR Vlasta Parkanová: Děkuji, pane předsedo. Vážené paní senátorky, vážení páni senátoři, já bych především chtěla poděkovat za proběhlou kultivovanou a přesto velmi poučenou diskusi. Ve svém závěrečném vystoupení bych se ráda zmínila několika slovy o vztahu tohoto projednávaného projektu s širším úsilím Severoatlantické aliance o vybudování komplexní protiraketové obrany NATO.

Z proběhlé několikahodinové diskuse toto byl bod, na který jsem byla, upřímně řečeno, nejméně citlivá, když jsem slyšela věci, které nazvu omyly, mylnými tvrzeními. Já musím připomenout, co zajisté víte, ale myslím si, že je třeba, aby to tady zaznělo znovu právě po těch několika hodinách, které tady uběhly v tom často myslím duchu, že základní rámec úvah o protiraketové obraně NATO je dán strategickou koncepcí Aliance z roku 1999. Již v tomto roce Aliance konstatuje vážnost hrozby balistických střel, které nesou zbraně hromadného ničení pro Severoatlantickou alianci.

Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů považuje za potenciálně největší hrozbu naší bezpečnosti i Evropská bezpečnostní strategie EU a to je dokument z roku 2003, čili i tento evropsko unijní rozměr ta věc má. Existuje zde tedy silný konsensus obou klíčových mezinárodních organizací, které tady z mnoha úst zazněly, ovšem v jiných souvislostech, i našeho vlastního národního hodnocení obsaženého v bezpečnostní strategii z roku 2003. Opět si vzpomeňme, která vláda – v roce 2003 – vládla. I tato vláda rozhodovala ve své bezpečnostní strategii, že hrozba, proti níž je protiraketová obrana zaměřena, opravdu existuje.

A potom je nutné si znovu připomenout pražský summit NATO z roku 2002, kde byla na alianční půdě vypracována a na summitu v Rize v roce 2006 schválena tzv. studie proveditelnosti společné protiraketové obrany NATO. Čili není to téma, které by se tady zčistajasna objevilo před rokem nebo před dvěma. Již tato studie proveditelnosti všech členských států NATO explicitně počítá se zahrnutím existujících a v budoucnu vytvářených národních a mnohonárodních systémů do celkové architektury pod aliančním vedením.

A teď přejdu k tomu, co už jsem zažívala sama o sobě. Zasedání ministrů obrany NATO v červnu loňského roku, kde bylo rozhodnuto do dalších aliančních úvah zahrnout plánovaný evropský pilíř amerického protiraketového systému a zhodnotit jeho přínos pro protiraketovou obranu NATO. A jak již tady mnohokrát byl dnes zmíněný jarní letošní summit v dubnu v Bukurešti, který potvrdil alianční shodu na tom, že raketové ohrožení členských zemí NATO skutečně existuje. A co je ještě důležitější, že zamýšlené umístění prvků protiraketové obrany Spojených států ve střední Evropě bude znamenat podstatný přínos pro obranu všech spojenců, všech členských států NATO.

V současné době se na základě již zmiňovaného bukurešťského summitu zpracovává zpráva o možných variantách budoucí protiraketové obrany NATO. Ta bude předložena na výročním aliančním summitu v roce 2009. Je třeba si uvědomit, že všechny tyto v současné době zvažované varianty mají společné to, že s evropským pilířem protiraketové obrany Spojených států počítají jako se základním stavebním kamenem a hledají způsoby, jak pokrytí poskytované evropským pilířem protiraketové obrany USA rozšířit na celé území Aliance. Jinými slovy, na alianční půdě se dnes nezvažuje žádná jiná varianta než ta, která by zahrnovala americký protiraketový systém.

Intenzitu tohoto úsilí potvrzuje také zpráva, kterou budou projednávat ministři zahraničí NATO příští týden 2. a 3. prosince v Bruselu. A vzhledem k tomu, že evropský pilíř amerického protiraketového systému vytvořil základ připravované protiraketové obrany NATO a bude značným přínosem pro bezpečnost velké části aliance, uzavření dvoustranných smluv týkajících se umístění prvků protiraketového systému mezi Spojenými státy na straně jedné a Českou republikou resp. Polskem na straně druhé bude významným krokem k posílení bezpečnosti Aliance jako celku.

Případné zapojení České republiky do tohoto systému s tím, že bude souhlasit s umístěním radarové stanice na svém území, je tak zcela v souladu s plány NATO na získání schopnosti bránit celé území Aliance proti celému spektru raketových hrozeb. Mnohokrát jste to slyšeli, ale mnohokrát vám to bylo předkládáno s opačným znaménkem. To je důvod, proč to tady celé znovu opakují.

Aby se tyto úvahy o zapojení amerického pilíře do systému alianční protiraketové obrany staly skutečností, je ale třeba učinit první krok. Krok, který je jejich nezbytnou podmínkou, a tím je právě ratifikace předložených dohod.

Vážené senátorky, vážení senátoři, já vám děkuji za pochopení všech souvislostí tohoto obtížného rozhodování, které při svém hlasování vezmete v úvahu.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Děkuji, paní ministryně, slovo má zpravodaj pan senátor Tomáš Töpfer, který se vyjádří k oběma smlouvám najednou.

Senátor Tomáš Töpfer: Dámy a pánové, vážený pane předsedo, vážený pane ministře, paní ministryně. Jak snadné je zpravodajovat třeba takovou smlouvu o ochraně investic mezi Albánskou republikou a Českou republikou; proti dnešní debatě.

Já bych to rád shrnul, protože někdy je užitečné slyšet z úst cizích, co jsme to vlastně řekli. A jak si často i sami odporujeme. Bylo by to možná stejně dlouhé jako byla ta debata. Takže já se omezím na konstatování, že jsme se nemýlili v tom, když jsme tuto odloženou debatu zahájili s novými senátory, protože je vidět, že o tom vědí všechno, že jsou informovaní a že není pravda, že o tom neměli žádných dostatečných informací. Neboť o tomto problému se veřejně diskutuje od roku 2006 a jeho konzultace začaly už v roce 2002, ať se to této straně spektra nelíbí, opravdu, české vlády kontinuálně od roku 2002 jednájí, konzultují a tuto smlouvu připravují.

Co zaznělo nejvíce v debatě, ve které vystoupilo šest senátorek a 15 senátorů, z čehož opakovaně vystoupili pan senátor Dienstbier, pan senátor Štěch, pan senátor Řihák dvakrát, a rekordman, paní senátorka Gajdušková, třikrát. Zazníval tam především spěch, s jakým tuto smlouvu budeme schvalovat. Já přesně nerozumím tomu spěchu, když se o tom debatuje od roku 2006, navíc to bylo předloženo Senátu od vlády a my bychom to měli správně na první schůzi projednat. To jsme dokonce neudělali a odložili jsme to.

A co zaznívalo nejvíc především z této strany spektra, že bychom měli nechat rozhodnout v referendu, protože 67 procent lidí není pro radar. Ubezpečuji vás, že kdybychom nechali lidi hlasovat o Senátu, tak bychom neměli kde diskutovat, protože Senát má důvěru v tuto chvíli něco nad 20 % obyvatel této země a nás by v referendu okamžitě zrušili, přesto si nemyslím, že Senát není významný. Je to významná komora a dnes máme šanci to prokázat. Takže během debaty zazněly návrhy a pan předseda mne bude jistě kontrolovat, a to především návrh pana senátora Balína a paní senátorky Rippelové, v tomto pořadí to tuším bylo, podat přezkum smlouvy o umístění amerického radaru a smlouvu SOFA k Ústavnímu soudu, zda je v ústavním pořádku.

Takže to byl první návrh, který bychom měli hlasovat.

Prosím, abychom ho hlasovali zvlášť, tisk 333 a tisk 334, byť je projednáváme společně. Je to podle § 117.

V prvním hlasování bychom měli hlasovat o tom, zda podáme Ústavnímu soudu návrh na přezkum smlouvy o výstavbě amerického radaru na českém území. Tisk 333.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Pane kolego, jestli dovolíte, toto už patří do pravomoci předsedajícího. Vy jste neřekl další věc, která zazněla v návrhu, to je návrh na odročení. To je zpravodajská práce.

Senátor Tomáš Töpfer: Promiňte. Zazněly návrhy na přezkum obou smluv, zazněl návrh pana senátora Dienstbiera na odročení. Je zajímavé, že to bylo do 30. 12. 2009, takže já nevím, jestli už na Silvestra to můžeme hlasovat, ale já bych si to dovolil, jestli můžu, opravit – do 31. 12. 2009, prosinec má 31 dnů, asi to tak bylo myšleno. A posledním návrhem byl výborový návrh tyto smlouvy schválit.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: V rámci jednacího řádu, pane kolego, vy jste zpravodaj, vy nemáte šanci opravovat návrh, jak je ve stenu. Takže návrh zněl do 30. 12. 2009.

Senátor Tomáš Töpfer: Já se na to těším.

Předseda Senátu Přemysl Sobotka: Budeme hlasovat odděleně v tom pořadí, jak to zaznělo. Nejprve budeme hlasovat o tisku 333, což je ve zkratce radar.

První hlasování je následující. Senát podává návrh na posouzení souladu mezinárodní smlouvy uvedené v senátním tisku č. 333 s ústavním pořádkem. O tom budeme za chvíli hlasovat.

Hlasujeme o podání k Ústavnímu soudu tisku č. 333.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 31 ukončeno, registrováno 81, kvórum 41, pro 32, proti 47. Návrh zamítnut.

Nyní budeme o stejném tisku, to znamená 333, hlasovat o odročení do 30. 12. 2009.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 32 ukončeno, registrováno 81, kvórum 41, pro 32, proti 48. Návrh byl zamítnut.

Nyní budeme **hlasovat o návrhu schválit**.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro schválení, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 33 ukončeno, registrováno 81, kvórum 41, pro 49, proti 32, **návrh schválen**.

Nyní budeme hlasovat o tisku č. 334 ve stejném pořadí, to znamená nejprve podání k Ústavnímu soudu. Bavíme se o tisku 334, tak zvaná SOFA.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro podání k Ústavnímu soudu, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 34 ukončeno, registrováno 81, kvórum 41, pro 32, proti 47. Návrh byl zamítnut.

Nyní budeme hlasovat o odročení do 30. 12. 2009.

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 35 ukončeno, registrováno 81, kvórum 41, pro 32, proti 49. Návrh zamítnut.

A nyní **hlasujeme o návrhu schválit.**

Zahajuji hlasování. Kdo je pro, tlačítko ANO a zvedne ruku. Kdo je proti, tlačítko NE a rovněž zvedne ruku. Hlasování č. 36 ukončeno, registrováno 81, kvórum 41, pro 49, proti 32. **Návrh byl schválen.** (Potlesk v pravé straně sálu.)

Tím končím projednávání těchto dvou bodů.

Děkuji oběma ministrům, děkuji zpravodaji, děkuji vám všem. V daném okamžiku končím naši 1. schůzi v 7. období. Další je naplánovaná na 10. prosince 13.00 hodin s možností 11., 12. a možná i v sobotu 13. Díky. Na shledanou!

(Jednání ukončeno v 15.36 hodin.)

Těsnopisecká zpráva
Senátu Parlamentu České republiky
7. funkční období - 1. schůze
Vydává Kancelář Senátu, Odbor organizační
Valdštejnské nám. 4/17, 118 01, Praha 1

WWW.SENAT.CZ (DOKUMENTY A LEGISLATIVA) – TĚSNOPISECKÉ ZPRÁVY